

YANTAYI-TAKIRI TYAANTAA-RIITI

Ikasiya-kayi-tairi Tasorinkantsi

¹ Teófilo, pairani notyaanka-kimiro nitakari nosankinari, ari nokinkithata-kayimiro okaratzi yantayi-takiri Jesús, nokaman-takimiro okaratzi yitanakari iyomitaan-tziri, ² irojatzi iwajinokan-taari inkitiki. Tima tikira iwajinoka-jyaata, iyosiitaki Tyaantaariiti, ikantakaakaro Tasorinkantsi, iyotakaakiri yantayitiri. ³ Ikanta ikamawitaka Jesús, ñiitawajiri koñaaroini, ari iyojiitzi iyomitaani añaaaji. Okaratzi 40 kitaitiri ñaaka-panaataro iyomitaani-payi, iyomitaa-panaa-tziri tsika ikanta ipinkathari-wintantaji Pawa. ⁴ Pairani ainiro itsipayitari Tyaantaariiti, ikamantzi-takari irojatzi isaikayi-tawaki Aapatyaawiniki, ikantakiri: “Ari piyaawinta-wakyaari ikasiyakaakimiri Asitanari, nokinkitha-takotzi-takamiri. ⁵ Tima omapiro Juan ikiwaa-tantaro nijaa, iro kantacha airo osamanitzi piñaayi-tantyaariri Tasorinkantsi isaika-siri-tantyaami osiyawai-tyaaromi inkiwaa-tantai-tyaamiromi.”

Iwajinokan-taari Jesús

⁶ Ikanta pairani yapatojiita ikaratzi tsipatakariri Jesús, isampitakiri, ikantziri: “Pinkathari, ¿Irootaintsima pookakoo-wintairi noshininkapayi Israel-iiti?” ⁷ Ari yakanakiri Jesús, ikantziri:

“Ti oninta-jaantyya piyotiro awiroka-payi tsika-paiti, apaniro iyotzi Asitanari tsika-paiti-rika, iriitaki otzimimotziri isintsinka imatantyaarori. ⁸ Iro kantacha aririka impokaki Tasorinkantsi isaika-siri-yitan-tyaami awirokaiti, iriitaki aawyya-sirita-kayimini, aritaki pinkinkitha-takotajina Aapatyaawiniki, maaroni iipatsitiki Judá-iti aajatzi Ositikii-toniki, pijayitaki intaina tsika owiraayita kipatsi.” ⁹ Ikanta ithonka-kiro Jesús iyomitaa-najiri iyomitaani, iñaatziiri iwajinokai-tairi, irojatzi ipyaanta-paakari minkoriki. Tira iñaanairi. ¹⁰ Yamina-minthaitzi iyomitaani tsika ikanta Jesús iwajinoka inkitikinta, apiti atziri katziyi-motapaakari okitamaarokitaki iithaari. ¹¹ Ikantapaakiri: “Tapowini-satzi, ¿Paitama paminawinthajiitsiri inkitiki? Piñaakiri tsika ikanta Jesús iwajinokaja ijatai, ari inkanta-jaanta-pajyaa apaata aririka impiyai.”

Yaminaitaki pasini impoyii-tajyaarini Judas

¹² Ikanta ipiyayitaja oyomitaari Aapatyaawiniki ipoñaajaro Yiinkakii-toniki, ti intaina-piroti, osinitaan-tsitzi yaniitaiti kitaitiri imakoryaan-taitari. ¹³ Ikanta yariijiitaja nampitsiki, atijii-tapaji jinokinta pankotsi tsika imaapiinta-jiitzi. Yoka ikarajiitzi: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi Alfeo, Simón ipaitaitziri “Kisakotaniri,” aajatzi Judas iririntzi Jacobo. ¹⁴ Maaroni yokaiti ari ikanta-piintatyaa yapatojiita yamanamana-jiitzi itsipayi-takari

iririntzi Jesús, itsipataro María iriniro, aajatzi pasini-payi kooya.

¹⁵ Ikanta yapatojiita kimisantzin-kariiti, ikarajitzi 120 atziri. Ari ikatziyanaka Pedro, ikinkitha-waitanaki ikantanaki: * ¹⁶ “Iyikiiti, monkarataka okaratzi isankina-takaa-kiriri Tasorinkantsi pairani pinkatharini David, ikinkitha-takotziri Judas jiwatapain-tsiri yaakaan-tziri Jesús. ¹⁷ Yoka Judas iriitaki atsipata-piintakari, ari akarawitari antawairiki. ¹⁸ Tima yaakiri kiriiki ipinatai-takiriiri iyaari-pironka, yamanantantaka kipatsi. Iro kantacha iparyaaki iipatsitiki Judas, ipatzii-totanaka, ithonka itankawai-tapaaki, ookaporintheta-waita-paaka ishiito. ¹⁹ Ikanta ikimajitaki Aapatyaawini-satzi, ipaitakiro irona kipatsi ‘Traantsi-patha,’ irojatzii ikantai-tziri iñaaniki iriroriiti ‘Acéldama.’ ²⁰ Ari omonkaratari isankina-taitakiri Panthaantsi, ikantaitaki: Kaanki-thaanti onkanta-wityaa iwanko, Tikatsi nampitan-tajyaaroni. Ikantaitaki aajatzi:

Intzimi pasini impoyii-tajyaarini yanta-wairiki.

²¹ Tzimatsi pasini atziri-payi tsipata-piinta-kairi pairani ainiro itsipawitajai Awinkathariti Jesús, ²² ikaratzi atsipawi-takari ikiwaa-tantakari pairani Juan yoka Jesús, irojatzii iwajinokan-taari inkitiki. Tima oninta-piro-tatyaa aminaji aparoni ankaratajiri iriitaki kinkitha-takota-jirini Jesús yañaajira.” ²³ Ari yookoitakiri apiti: José, ipitai-tziri Barsabás, ipitai-tzitari Justo, aajatzi

* **1:15** kimisantzin-kariiti = iyikiiti

Matías. ²⁴ Ari yamanako-wintakiri, ikantzi: “Pinkatharí, awiroka oyosiri-tziriri maaroni, yoka apiti nookotakiri, piñaakainari aparoni tsika itzimi pinintakiri awiroka, ²⁵ iriitaki nontsipa-tajyaari Nontyaantaariti, impoyii-tajyaari Judas opyaakaa-sitakari iyaari-pironka. Tima Judas jataki irirori tsika ijati.” ²⁶ Ikimita-kaantakaro yokaiti iñaarita-jiita. Iñaatzii iriitaki Matías. Iriitaki tsipata-nakariri yokaiti 11 Tyaantaariiti.

2

Ipokantakari Tasorinkantsi

¹ Okanta omonkarataja yoimosirinkai-tziro kitaitiri “Awiitaantsi.” Ari yapatojiitaja ikaratzi tsipata-piinta-kariri Jesús. ² Ari omapokasitaka antaroiti poimata-paintsiri osiyapaakaro antaro tampyaa, okinapaakiro jinoki inkitiki, ookanta-paakaro pankotsi tsika yapatojiitaka. ³ Iñaasita-taika paama-sitha-kiiriki-tapain-tsiri, okaanta-paakari ikaratzi apatotain-chari. ⁴ Ari ithonka isaika-siri-tanta-paakari Tasorinkantsi. Iñaawai-tanakiro pasiniyi-tatsiri ñaantsi, iriitaki Tasorinkantsi oyotakaa-nakiriri iñaawai-tanta-nakarori.

⁵ Okanta anta Aapatyaawiniki ari isaikayitzitakari Juda-iti poñaitaintyari intaina pasiniki nampitsi. Iriitaki pinkatha-tasorintsi-taniri-payi. ⁶ Ikanta ikimaitakiro poimata-paintsiri, ipokajii-tapaaki oshiki atziri, ti

iyotawakiro opaita kantachari, tima ikimatha-takiro aparoni-payi ñaantsi okaratzi iñaawai-yitziri, irootaki iñaani. ⁷ Tima okiryantzi ikantayi-tanaka, ikanta-wakaa-jiita: “¿Tima Tapowini-satzi inatzii ikaratzi ñaawaita-kirori pasinita-tsiri ñaantsi? ⁸ ¿Tsikama okantaka akimantariri iñaawai-tziro añaani-payi aroka? ⁹ Tima akarayi-takiri aka Parto-satzi, Niyankiwini-satzi, Elam-satzi, Osampanaaki-satzi, Judá-iti, Capadocia-satzi, Ponto-satzi, Asia-satzi, ¹⁰ Frigia-satzi, Panfilia-satzi, Apitantoni-satzi, aajatzi Africa-satzi ananakirori osaiki Cirene. Tima akaratakiri ajatzi wirakochapayii, Judá-ititatsi-ri aajatzi kaari Judá-itiwitachani pairani. ¹¹ Atsipatakari Creta-satzi, aajatzi Arabia-satzi. Ari akarayi-takiri akimiri iñaawai-yitziro añaani-payi, ikinkitha-takotziri Pawa itasonkawintantzi.” ¹² Okiryantzi ikanta atziri-payi, ti iyoti opaita iñiiri. Ikanta-wakaa-jiita: “¿Paitama iroka?” ¹³ Iro kantacha tzimatsi pasini thainkawaitakiriri Tyaantaariiti, ikantajiitzi irirori: “¡Isinkijii-tatyaa yokaiti!”

Itanakarori ikinkitha-tanaki Pedro

¹⁴ Iro kantacha ikatziyanaka Pedro itsipatakari ¹¹ Tyaantaariiti, sintzini iñaawai-tanaki, ikantzi: “¡Ashininká! ¡Aapatyaawini-satzi! Pinkimisantina nonkantimi piyotan-tyaari. ¹⁵ Pisiyakaantzi awiroka-payi isinkitatyaa yokapayi. Ti ari onkantyya, owakira ijinokiityaapaji ooryaatsiri. * ¹⁶ Omonkara-

* **2:15** ijinokiityaapaji ooryaatsiri = ooryaatsiri 3; Irootaki yamitari Judá-iti, ti isinkinityaa owakira onkitaityaa-manaji.

tatyaa okaratzí isankina-takiri pairani
Kamantan-tzinkarini Joel, ikantaki:

17 Ikantzi Pawa:

Tzimatsi awisatsini owiraantyaaroni kitaitiri.

Ari nontyaankiniri atziri-payi Notasorinka
okimiwai-takaro isako-piro-tatyii-nirimi.

Ari inkinkitha-takoyi-tajina itomi-payi aajatzi
irisinto-payi.

Ari iñaawya-yitajyaa awankari-payi,

Ari imisiyitaki antari-kona-yitain-tsiri.

18 Ari nonkimitaakiriri nompirataanipayi:
awankari-payi aajatzi awankaro-payi.

Nontyaanta-jiniri apaata Notasorinka, ari
inkinkitha-yitaji.

19 Aritaki iñiitaki inkitiki kaari iñaapiintaiti.

Iñiitiro kipatsiki iraantsi, paamari, antaro oy-
achaaryiinka.

20 Iñiitiri intsiwakimati ooryaatsiri,

Iñiitiri kasiri inkimityaaro iraantsi,

Irootaki awisayi-tatsini irootaa-tsira omonkara-
tajyaa kitaitiri impokan-tajyaari
Pinkathari.

Tima antaaro iwaniinkaro onkantajyaa.

21 Inkarati awintaa-jyaarini Pinkathari, iriyyitaki
awisako-siri-taatsini. †

22 ¡Noshininká! ¡Israel-iiti! Pinkima-jiiti
nonkantimi. Piñaakiri awiroka-payi pairani
Jesús, Kasiyakaa-wini-satzi, iriitaki ityaanka-
kimiri Pawa. Oshiki itasonka-wintakimi,
iñaakayi-takimiro kaari piñaawi-jiitari pairani.

23 Ikanta yamaita-kimiri yoka Jesús, paakaan-
takiri, ipaikako-takiri kaari-piro-siririiti. Ari

† 2:21 wairontzi

omonkara-takari okaratzi awishimo-takiriri, tima irootaki ikinkithasiri-tzidakari pairani Pawa. ²⁴ Ikanta iwiriintajiri Pawa ikamawitaka, ti isinita-najiri inkimaatsi-waitajyaa. Tima ti aawyaajiri kaamani-taantsi. ²⁵ Tima iriitaki isankina-takotakiri pairani pinkatharini David, ikantaki:

Noña-piintziri Nowinkathariti itsipatana.

Isaiki nakopiroki, tikatsi matajirini itsinampairi.

²⁶ Irootaki nokimo-siri-tantari,

Kamini-waanti nokanta notharowintari.

Iriitaki noyaako-piro-tajiri, nawintaa-jyaari.

²⁷ Tima airo pookinaro nosiri sarinka-winiki nonkama-witakyaa-rika.

Airo pisinitziro nowatha ompathai, pitasorintsiti nonatzii.

²⁸ Piyotaa-kinaro naña-siri-tanta-jyaari.

Oshiki poimosirinkajina aririka nontsipatajyaami.

²⁹ Iyikiiti, ayojiitzi kaari awaisatzitini David kinkitha-takota-chani, kamawaitaki pairani irirori, ayojiitzi iroñaaka tsika anta ikitaitakiri.

³⁰ Iro kantacha Kamantan-tzinkari inaki irirori, iyotzitaka ikasiya-kaakariri Pawa impinkathari-takairi aparoni incharinin-tyaari.

‡ ³¹ Tima osiyawai-takaro iñaakityiromi pinkatharini David, ikinkitha-takotakiro yañaaji Saipatzii-totaari, ikinkitha-takotakiri airo isaiki sarinka-winiki, airo opathai aajatzi iwatha. ³² Tima maaroni naaka-payi noñaakiri Pawa iwañaajiri Jesús. Omapiro-tatyaa.

‡ **2:30** Tzimatsi sankinarintsi ñaawinta-kotziriri Saipatzii-to-taari isaikimo-tajiri Pawa tsika ipinkathari-wintantzi irirori.

³³ Aritaki owajinokaja, isaikimo-tapajiri irako-piroriki Pawa ipinkathari-wintan-tapaji. Ari omonkaratari okaratzi ikasiya-kaakiriri pairani Asitariri, intyaankiniri Tasorinkantsi osiyawai-tyaaro isako-piroi-tatyii-nirimi. Irootaki piñiiri awirokaiti iroñaaka. ³⁴ Tima kaari pinkatharini David owajinokaa-chani inkitiki, iriitaki ñaawaita-kirori pairani iroka ñaantsi, ikantaki:

İñaawaitanaki Pawa, ikantawajiri Nowinkathar-iti:

Pisaikapaji nakopiroki ampinkathari-wintanti.

³⁵ Iroatzi noitsinampaan-tajyaariri kisaniintz-imiiri,

Aripaiti intyiirowa-sita-jyaami, pimakoryaa-kitzitan-tajyaari. § ³⁶ ¡Ashininká! ¡Israel-iiti! Irootaki ninta-piro-tachari ayojiiti maaroni. Yoka Jesús pipaika-kotakaan-takiri awirokaiti, iriitaki İpinkathari-takaakiri Pawa, iriitaki Saipatzii-totaari.”

³⁷ İkanta ikimajiiitaki ikaratzi apatotain-chari, antaro oimiraa-siri-tanakiri, isampitanakiri Pedro, aajatzi pasini-payi Tyaantaariiti, ikantanakiri: “İyikiiti, ¿tsika nonkanta-jyaaka naaka?” ³⁸ İkantzi Pedro: “Pimpiya-siri-yitai, pinkiwaa-winta-jyaari Jesús Saipatzii-totaari. Irootaki iyotantai-tyaari ipyaako-tajimiro Pawa pikaaripiroitaki, inampi-siri-tanta-jyaami Tasorinkantsi. * ³⁹ Irootaki ikasiya-kaita-kimiri awiroka, iroatzi ikasiya-kayi-takariri pitomi-payi, aajatzi ikaratzi nampiyi-tarori intaina.

§ 2:35 pimakoryaa-tzi-minto * 2:38 Wairontsi

Tima maaroni ikaima-siri-taitakiri iriitaki ikasiya-kaitzi-takariri irirori.”⁴⁰ Oshiki okaratzi ikinkitha-takiri Pedro, isintsi-thatakiri, ikantziri: “¡Piwawisaako-siri-tajyaa! ¡Pintainaryai-tyaari atziri-payi kinasiwai-tainchari!”⁴¹ Irootaki ikimisantan-tanakari oshiki atziri, ikiwaayi-takiri Tyaantaariiti. Ikaratzi 3,000 atziri kimisanta-naintsiri.⁴² Oisokiro iwanakiro okaratzi iyomitaa-yitakiriri Tyaantaariiti, kamiitha yaapatyaa-wakaana. Ari ipitoryaa-piinta-jiitziro yatantaitari, yaakowinta-nakaro yamana-jiitzi. †

Yañaa-ntari itayita-nakarori ikimisantzinkaritzi

⁴³ Okiryantzi ikantanaka iñaayitakiro itasonka-wintantaki Tyaantaariiti, imatakiro kaari iñiita-piintzi.⁴⁴ Oshiki yaapatyaa-wakaanaka ikaratzi kimisanta-naatsiri, yantitaa-wakaanaro okaratzi tzimimo-yitziriri.⁴⁵ Ikaratzi yayiri kiriiki ipimanta-yitziro tzimimo-tziriri. Itsiparyaa-yitziniri asinonkaa-chari kimisanta-naatsiri.⁴⁶ Yasi iwiro kitaitiriki yaapatyaa-wakaana, yapatojiita tazorintsi-pankoki. Ti iwashaanta-nakiro yakyoota-wakaa-jiita iwankoki, ari ipitoryiirori yatantaitari. Kimosiri ikanta intzipatasirita-wakaa-jiita, tsinampa-siri ikantajiita.⁴⁷ Ikimosiriwinta-piinta-nakiri Pawa. Irootaki onimotziriri atziri-payi iñiuro tsika ikantayi-tanaja. Yasi iwiro kitaitiriki ishikyaa-najiri Awinkathariti kimisanta-naatsiri inkarati awisako-siri-taatsini.

† 2:42 Pimpitoryiuro yatantaitari.

3

Yisitako-takai-tziri kisoporokiri

¹ Okanta pasini kitaitiri, aritaki shiityaanaki yamana-piintai-tantari. Ari itonkaa-nakiri Pedro aajatzi Juan, ijatiro tasorintsi-pankoki.

* ² Ari imonthaakari yamaitziri aparoni atziri kisoporoki-tatsiri. Ari ikantzi-tatyaa owakira itzimapaaki. Maaroni kitaitiri yamaita-piintziri ikyaa-piintai-tzira tasorintsi-panko ipaitai-tziro “Waniinkaanto.” Ari isaika-piintziri kisoporokiri impasitai-tyaari kiriiki ikampiyi-tziri ikaratzi kyaayita-tsiri.

³ Ikanta iñaawakiri Pedro aajatzi Juan inkyaapaakimi tasorintsi-pankoki, ikampita-wakiri impasita-nakyaari kiriiki.

⁴ Ari yamina-nakiri. Ikantziri: “¡Paminina!”

⁵ Ikimisantatzii kisoporokiri, isiyakaantzi impatyiiri opaita-rika. ⁶ Iro kantacha ikantanaki Pedro: “¡Noshininká! Tikatsi noiriikiti aajatzi ooro, iro kantacha tzimatsi nantiri. Pawintyaari Jesús Saipatzii-totaari Kasiyaka-wini-satzi, iriitaki matironi. ¡Pinkatziyi! ¡Paniitaí!” †

⁷ Yakatha-takiri, ikatziyakiri. Ari omapokasitanaka isintsi-tanaji iitziki aajatzi ishoonkitziki.

⁸ Tima miyaanaka ikatziyanaja, aniitanaji. Ari ikarata-nakiri Pedro ikyaapaaki tasorintsi-pankoki, aniinii-waitanaji kamiitha, imiyaa-miyaa-waitanaja ipanthawintanakiri Pawa.

⁹ Maaroni atziri iñaakiri yaniitanaji, ikimakiri ipanthawintanakiri Pawa. ¹⁰ Okiryantzi ikantanaka iñaakiri, ti inkompi-taityaari yoka

* **3:1** shiityaanaki = ooryaatsiri 9 † **3:6** pawintyaari = nompairyiiri iwairo Jesús

kisoporoki-witachari, iriitaki kampitanta-piinta-tsiri impasitai-tyaari ikyaa-piintai-tzira tasorintsi-panko “Waniinkaanto.”

Ikinkitha-takaantzi Pedro ikyaa-piintai-tzira tasorintsi-panko

¹¹ Tima ti yookani iwanakiri kisoporoki-witachari itsipatari Pedro aajatzi Juan. Okiryaaantsi ikantayi-tanaka maaroni ishininka, ipiyotzi-winta-paakari awisa-tapi-sitzi tasorintsi-pankoki ipaitai-tziro “Salomón-tapi-si.”

¹² Ikanta iñaawakiri Pedro, ikantawakiri: “¡Ashininká! ¡Israel-iiti! ¿Paitama pokirya-wintan-tanari? Airo pikinkithasiri-waitasita naaka asitaro notasorinka, ti nontasorintsiti naaka naniita-kaajiri yoka ashininka. ¹³ Iriitaki matakirori Iwawani awaisatzitini Abraham, Isaac, Jacob, irijatzi iwawanitari ikaratzi icharini-yitaari irirori, irootaki impinkathaitan-tyaariri Jesús, paakaan-takiri awirokaiti jiwari-tiiki. Inintawitaka Pilato imisitowa-kaanta-jirimi, titzimaita pininta-jiiti awirokaiti.

¹⁴ iriiwitaka pimisitowa-kaanta-jirimi Tasorintsi-tatsiri, tampatzika-siriri. Pimisitowa-kaanta-sitakariri owantzinkari. ¹⁵ Ari piwamaa-kaantziri awirokaiti owañaasiri-tanta-tsiri. Iro kantacha, iwañaajiri Pawa. Noñaayi-tajiri naakaiti yañaaji. ¹⁶ Irootaki yisitako-tantaari yoka kisoporoki-witachari yawintaa-naari Jesús. Tima piñaakiro omapiro yisitatotaji.

¹⁷ ¡Iyikiiti! Noyotzi naaka, ti piyoti opaita pantayi-takiri, ari ikimitakariri aajatzi pijiwari-payi. ¹⁸ Ari ikina-kayirori Pawa imonkara-

tajiro okaratzi ikinkitha-takoyi-takiri pairani maaroni Kamantan-tzinkari, ikantaki: 'Aritaki inkimaatsi-takai-takyaari Saipatzii-totaari.'

¹⁹ Iro pimpiya-sitan-tajyaariri awirokaiti Pawa, piwashaanta-yitairo pantayi-tziro kaari-pirori, osiyawai-tajyaaro ishitairomi irirori pikaaripiro-witaka. Ari piñaayi-tairo intsipa-siri-tajyaami Awinkathariti, iwatsinaryaa-koyitaimi. ²⁰ Aritaki ityaanka-jimiri Pawa yoka Jesús Saipatzii-totaari ikasiya-kaakimiri pairani. ²¹ Onkowa-piro-tatyaa isaiki Jesús Saipatzii-totaari inkitiki irojatzi ininta-paiti-tanta-jyaari Pawa iwakira-tairo maaroni okimiwita pairani. Tima irootaki ikinkitha-takaa-yitakiriri Tasorintsi-siriri Kamantan-tzinkariiti. ²² Irojatzi ikamantan-takiri pairani awaisatzitini Moisés, ikantaki:

Ari intyaankaki apaata Pawa pasini Kamantan-tzinkari, ari isiyako-tapaa-kyana naaka ityaankakina. Ashininka inatyii. Ontzi-matyii pinkimisan-tajiri.

²³ Inkarati piyatha-takyaarini yoka Kamantan-tzinkari, aritaki yapiro-i-takiri airo iñaajiri ishininka-payi.

²⁴ Ari ikima-takari jiiwarini Samuel, ikinkitha-takotakiro okaratzi añaayitakiri iroñaaka, irojatzi ikamantan-takiri pasini-payi Kamantan-tzinkari. ²⁵ Awirokaiti ñiironi okaratzi ikasiya-kaantakiri Pawa ikinkitha-takotakiri Kamantan-tzinkari-payi. Awirokaiti ñiironi okaratzi ikasiyaka-wakaari pairani Pawa itsipatari awaisatzitini. Tima ikantakiri pairani Pawa awaisatzitini Abraham:

Iriitaki kantakaa-jyaaroni picharini-payi
intasonka-wintantai-tyaariri maaroni
nasiyitacha-niri ishininka-tawakaiyaa
kipatsiki.

²⁶ Iwañaajiri Pawa itomi, awirokaiti yitaka
ityaanka-jimiri, ari intasonka-wintimiri, irootaki
piwashaantan-tajyaarori pantayi-tziro kaari-
pirori.”

4

Pedro aajatzi Juan yaitanakiri jiwariki

¹ Ainiro ikinkithata-kayiri atziri-payi yoka
Pedro itsipatari Juan, ariijii-tapaaka Impira-
tasorintsi-taari, ijiwari aamaako-winta-rori
tasorintsi-panko, aajatzi Tampatzika-riiti.

² Ikisajiita-tyaa, tima iyomitaa-tziiri atziri-payi
yoka Pedro itsipatari Juan, ikantziri: “Omapiro
yañaayitaji kamawita-chari, ari okanta
iñaakanta-paintziro Jesús.” ³ Yairika-paakiri,
tima aritaki tsitiniityaanaki, yositako-takaan-
takiri irojatzi onkitaitita-manaji. ⁴ Iro kantacha
oshiki ikaratzi kimawakirori kinkitharintsi,
ikimisanta-jiitanaki. Ikaratzi 5000 atziri
kimisanta-naintsiri.

⁵ Okanta okitaitita-manaji, yapatojiitaka
Aapatyaawiniki maaroni ijiwariti Judá-iti,
antari-konaiti, aajatzi Yomitaan-tatsiri-payi.

⁶ Ari isaikakiri Anás Impira-tasorintsi-pirori,
Caifás, Juan, Alejandro, aajatzi ishininkaiti-payi
Impira-tasorintsi-pirori. ⁷ Ikaimakaan-takiri
yamaitiri Pedro aajatzi Juan. Isatikai-tawakiri
niyaankiniki yapatojiitaka, isampitakiri:

“¿Paitama sintsita-kayimiri pimatan-tarori piñaakan-takiri? ¿Paitama sinitaki-mirori piyomitairi atziri-payi?” * ⁸ Ari yakanaki Pedro, ikan-takaa-nakari Tasorinkantsi, ikantanaki: “Pinkathariiti, Antari-konaiti. ⁹ ¿Irooma pimaimani-tantanari nisitako-takaajirira mantsiyari? ¿Pininta-tziima piyo-jiiti tsika ikanta yisitako-tantaari? ¹⁰ Ari nonkaman-takimiro iyotantyaari maaroni ashininka Israel-iiti. Yoka atziri atsipatakari aka, iriitaki isitako-takaa-jiriri Jesús Saipatzii-totaari, Kasiyakaa-wini-satzi. Iriitaki nawintaani naaka, irijatzi pipaika-kotakaan-takiri. Iro kantacha iwañaajiri Pawa. ¹¹ Yoka Jesús iriitaki osiyakarori mapi pimanintakiri awirokaiti, pikimitakari witsikirori pankotsi. Iro kantacha irojatzi yaitairi iroka otzinkami-pirori. † ¹² Tikatsi pasini kimityaarini Jesús iwawisaa-kotantzi. Tikatsi awintaajyaa aka osaawiki kipatsi, apatziro ikantakaaro Jesús.”

¹³ Ipampoyii-tanakiri Pedro, aajatzi Juan, ikantajii-tanaki piyotzi-winta-kariri: “Piñiiri yoka, ti iyomitaa-piinta-piro-wityaari, iro kantacha pinkatha-ñaani iwaitziri. ¿Iriima oyomitaa-kiriri Jesús itsipatakari pairani?” ¹⁴ Tima oisokiro iwanakiri yisitako-tajairi yoka Pedro aajatzi Juan. Ti ontzimi inkanta-kotana-kiriri. ¹⁵ Ari imisitowa-kaantairi yapatojiita, irojatzi isaikajii-tanaki ikinkita-waitaiyini. ¹⁶ Ikanta-wakaa-jiita: “¿Tsikama ankanti-rika yokapayi atziri? Tima iyojiitaki maaroni

* **4:7** Wairontsi † **4:11** Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

Aapatyaawini-satzi itasonka-wintantaki. Airo okantzi amanako-tairi. ¹⁷ Thami asaryii-matasi-tyaari airo ijatakaantaro inkinkitha-takotiri yawintaityaari Jesús.” ‡ ¹⁸ Yapiitakiro ikaimajiri, ikantakiri: “Airo pikamantan-tziro okaratzi awisain-tsiri. Aritapaaki piyomitaantzi tsika okantakota isintsinka Jesús.” ¹⁹ Iro kantacha Pedro aajatzi Juan, ikantanakiri irirori: “Intsityaa pinkantina awirokaiti ¿Awirokama nompinkathati nompityatha-tantyaariri Pawa? ²⁰ Tima airo nowashaantziro nonkinkitha-takoyitiro okaratzi noñaa-jaantakiri, ajatsi nokima-jaantakiri.” ²¹ Ikanta yasaryii-mawai-witakari, yapakaajiri, tira ontzimatyii ompaityaa iwasankitaa-wintiriri. Maaroni atziri ipanthawinta-nakiri Pawa iñaakiro okaratzi awisain-tsiri. ²² Tima yoka atziri yisitakotakaajiri, anaanakiro okaratzi 40 isarintsiti.

Yamanajüitzi kimisantzin-kariiti yawintaa-siri-piro-tantyaari airo itharowan-tajiita

²³ Ikanta yapakayii-tajiri Pedro aajatzi Juan, jatanaki yapatojiita ikarajüitzi, ikamanta-paakiri okaratzi ikantakiriri ijiwari Ompira-tasorintsi-taari itsipatakari antari-kona-payi. ²⁴ Ikanta ikimajii-takiri ikamantakiri, yamanajii-tanakiri maaroni Pawa, ikantziri: “Pinkathari-pirori, awirokataka owitsikakiro inkiti, kipatsi, inkaari, aajatzi ikaratzi tzimanta-yitarori. ²⁵ Awirokataka kinkitha-takaa-kiriri pairani impira-tanini David, ikantaki: ¿Paitama iñaawinta-jiitzi atziri-payi?

‡ 4:17 Wairontsi

¿Paitama ikinkithasiri-waita-sitantari?

²⁶ Apatojiitaka pinkathari-wintan-tatsiri aka kipatsiki,

Ipiyoyitaka jiwari-payi,

Imaimani-tantyaariri Pinkathari, aajatzi iyositanani Saipatzii-totaari.

²⁷ Tima omapiro yaapatyaa-wakaa-jiitaka Herodes aajatzi Poncio Pilato yapatojiitaka aka nampitsiki, aajatzi Israel-iiti ipiyojiitaka itsipatakariri pasini-satzi atziri, imaimani-takiri Jesús, pitasorintsiti Pitomi, piyosiitani.

²⁸ yantatziiro yokaiti okaratzi pikinkithasiritzitakariri pairani pantiri. ²⁹ ¡Pinkathari! Piñiiri iroñaaka yasaryii-matana. Pinkanta-kaiyaaro airo notharowan-tantari nonkinkitha-tajiro piñaani. ³⁰ Pinkanta-kaiyaaro nisitako-takaayitan-tyaariri mantsiya-yitatsiri. Noñaakan-tantyaarori kaari iñaita-piintzi. Irootaki iñaantyaarori atziri-payi Itasorinka Pitomi, Jesús.”

³¹ Ikanta ikaratakiro yamanajiitzini, oninakanaka tsika yapatojiitaka. Iriitaki Tasorinkantsi kantakaa-nakariri, tikatsi intharowan-tanakyaa ikamantan-tanakiro iñaani Pawa.

Okaratzi tzimimo-tziriri ari ikaratzi yasijiitaro

³² Ikaratzi kimisanta-najiriri Jesús, aparani okantanaja ikinkithasiri-tanaari. Ti imasithatawakaa-jiityaa, ipawakai-yitaro okaratzi kowityii-motariri. ³³ Aikiro ijatakaa-nakitziro Tyaantaariiti ikinkitha-takotziro tsika ikanta yañaantaari Awinkathariti Jesús. Antaro ikawinthaakiri Pawa maaroni yokaiti. ³⁴ Ti

intzima-waiti aparoni kowityaa-waita-tsini. Ikaratzi tzimatsiri iipatsiti, iwanko, ipimantayitziro. Yaakiri kiriiki, ³⁵ impakiri Tyaantaariiti, iriitaki antitariri maaroni, yaantyaari aparoni-payi inintziri. ³⁶ Irootaki imatakiri aparoni ishininka Leví-iti ipaitai-tziri José, Chipresatzi. Tima iriitaki Tyaantaariiti owaitakaantikiri “Otomi Oimosirinkaantsi”. (Tima iroka wairontsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Bernabé”.) ³⁷ Yoka Bernabé tzimatsi iipatsiti, ipimantakiro. Yaanakiri owinaro iipatsiti, ipakiri Tyaantariiti.

5

Ananías aajatzi Safira

¹ Iro kantacha tzimatsi awishi-mota-kiriri pasini atziri ipaita Ananías itsipataro iina opaita Safira, ipimantakiro irirori iipatsiti. ² Yoka atziri yaapatyaakaro iina, imanaki kiriiki owinaro iipatsiti. Yamakiri tzimaraan-tanain-tsiri, ipapaakiri Tyaantaariiti. ³ Ikantawakiri Pedro: “Ananías, ¿paitama pisinitan-takariri Mishatantaniri inthaiya-kaiyaami? Pimanaki owinaro pipatsiti, pisiya-kaantzi aritaki pamatawakiri Tasorinkantsi. ⁴ ¿Kaarima awiroka asiwityaaroni kipatsika? ¿Kaarima awiroka asityaarini owinaro? ¿Paitama pantantakarori kantachari? Ti naaka-payi pamatawiti, Pawa pamatawiwitaka.” ⁵ Ikanta ikimawaki Ananías ikantai-takiri, tyaanaki, kamanaki. Antaroiti itharowa-jiitanaki ikaratzi kimakota-kiriri. ⁶ Ikanta aparoni-payi mainari,

iponatakiro iwatha Ananías, yaanakiri, iki-tatakiri.

⁷ Tikira osamaniti, opokapaaki iina Ananías, ti oyoti iroori opaita awisain-tsiri. * ⁸ Isampita-wakiro Pedro, ikantziro: “Pinkantina, ¿Arima ikaratzi owinaro pipatsiti?” Akanaki iroori: “Jii, ari ikaratzi.” ⁹ Ikantziro Pedro: “¿Paitama paapatyaa-wakaan-takari pinintzi pamatawitiri Itasorinka Awinkathariti? Yoka ipiyayitaja aanakiriri piimi ikitatziri, iroñaaka yayitana-kyaami awirori.” ¹⁰ Apatha-kiro otyaanaki Safira ikatziyaka Pedro, kamanaki. Ikanta ikyaajitapaji mainari-payi, iñaapaa-tziiro kamaki. Yaanakiro, itsipata-kajiro oimi tsika ikitataka irirori. ¹¹ Tima antaaro itharowa-jiitanaki kimisantzin-kariiti, ari ikimitakari ikaratzi kimakoyita-kirori awisain-tsiri.

Oshiki itasonka-wintan-taitaki

¹² Aikiro ijatakaa-nakitziro Tyaantaariiti yapatojiita awisa-tapi-sitzi tasorintsi-panko ipaitaitziro “Salomón-tapi-si.” Aikiro itasonka-wintanakitziiri ishininka-payi. ¹³ Iriima pasini ishininka-payi, iwinkani iwanakiri ti ininti intsipatyaari. Iro kantacha, tzimatsi oshiki pasini ishininka-payi mapirota-nakirori itakotanakari. ¹⁴ Aikiro ishikita-nakitzi kimisantanajiriri Pinkathari. Tima ipokayitzi siram-pari aajatzi kooya-payi. ¹⁵ Tzimatsi amayitakiriri imantsiyariti, inaryaa-koyitakiri isitasiki tsika inkinapaaki Pedro. Ikantayitzi: “Aririka

* 5:7 tikira osamaniti = 3 hora

inkinapaaki Pedro aka, aririka intsimankan-tanakyaari kapichiini yaampari, aritaki yisita-kotaji.” ¹⁶ Ari ikimiyitakari poñaayitain-chari nampitsiki saika-nampitzirori Aapatyaawini, yamayitaki oshiki mantsiyari aajatzi oshiki yaayitziri piyari. Ithonkiri yisita-kota-kaayitziri.

Ikisaniintai-tanakiri Pedro aajatzi Juan

¹⁷ Ikanta Impira-tasorintsi-pirori itsipatakari Ipaita-tampatzika-riniti, ikisaniinta-nakiri Tyaantaariiti. ¹⁸ Yaakaan-takiri, yasita-kota-kaantakiri. ¹⁹ Okanta tsitini-paiti, pokaki Imaninkariti Awinkathariti, yasita-ryaapaakiro asitako-rontsi, imisitowa-yitairi, ikantawajiri: ²⁰ “Pijati tasorintsi-pankoki, pinkinkithata-kairi pishininka-payi tsika okanta-kota awisakotaantsi.” ²¹ Okanta okitaitita-manaji, ariijiita-paaka kapichikitaiti tasorintsi-pankoki, kinkithata-paaki.

Titzimaita iyojiiti Impira-tasorintsi-pirori, apatojiitainchari itsipayitakari yaapatyaani, aajatzi maaroni yantari-konati Israel-iiti. Ari ityaankaki yamaitiri Tyaantaariiti yasita-kowitakari.

²² Ikanta ijatasi-witakari yasita-kotani, ti iñaapajiri. Ari ipiyapaaka, ²³ ikantapaji: “Ti añaajiri. Irojatzzi okanta noñaawitapaakaro asita kamiithaini, irojatzzi ikatziyayita aamaako-wintariri. Nasita-ryaako-witapaakari, ti noñaapajiri.” ²⁴ Ikanta ikimawaki Impira-tasorintsi-pirori, aajatzi ijiwari aamaako-wintarori tasorintsi-panko, isampita-wakaa-jiitanaka opaita-rika awisatsini. ²⁵ Irojatzzi yariitan-tapaakari kamanta-paakiriri, ikantziri:

“Noñaakiri pasita-kota-kaantani isaikajiitzi tasorintsi-pankoki ikinkithata-kairi ashininkapayi.”²⁶ Irootaki ijatanta-nakari ijiwari aamaako-wintan-tatsiri, yaanaki oshiki iratziriti, yamajiri. Titzimaitya iwatsinaa-waitiri, tima inthawowan-tyaari ishininkapayi ishinyaantyaari mapi.

²⁷ Ikanta yariita-kaapaajari, iwawisaa-paakiri yapatojiitaka jiwari-payi. Ikanta Impira-tasorintsi-pirori isampita-wakiri,²⁸ ikantziri: “¿Tima pinkimi nokantzi chapinki: ‘Aritapaaki pikinkithata-kotziri Jesús?’ Aikiro piyomitaa-tziiri ashininkapayi Aapatyaawini-satzi. Pikanta-kotakina naakapayi, pikantzi: ‘Iriitaki jiwari-payi owamaakaan-takiriri Jesús.’ ” †²⁹ Ari yakanaki Pedro aajatzi pasini-payi Tyaantaariiti, ikantanaki: “Iriitaki nonkimisanta-piroti naaka Pawa, airo nokimisanta-waitziri atziri.³⁰ Tima omapiro piwamaa-kaantakiri awirokaiti Jesús, pipaikaa-kota-kaantakiri. Iro kantacha, iwañaajiri Pawa ikimisantakiri pairani awaisatzitini.³¹ Iwajinokairi Pawa, imisaikajiri irako-piroriki, itsipataari ipinkathari-wintantzi. Iriitaki owawisaa-kotaini aroka-payi. Inintzi ampiya-sirita-sitajiri maaroni arokaiti Israel-iiti, impyaakotan-tairori antayitakiro kaari-pirori.³² Tima naakaiti ñaakiro okaratzi yantayitakiri Jesús, ontzimatyii nonkinkithata-kotiro. Iriitaki Tasorinkantsi matakayi-naroni, tima iriitaki ityaanka-kinariri Pawa isaika-siritan-tajyaana nawintaajari.”

† 5:28 Wairontsi

³³ Antaro ikisajiitanaka ikimakiri ikantaki, ari inintawitanaka iwiiri. ³⁴ Ari ikatziyanaka aparoni Nasitantaniri, paitachari Gamaliel. Irijatzi Yomitaan-tatsiri. Ipinkathatziri maaroni ishininka. Ikantanaki: “Ashininká, thami amisitowa-wakiri kapichiini yokapayi.” ³⁵ Ikantzi: “¡Ashininká! ¡Israel-iiti! Ontzimatyii pinkinkithasirita-wakyaa tsika-rika pinkantiri yoka ashininka. ³⁶ Pinkinkithasirita-kotiri paitachari Teudas, ishamiwaitaki pairani irirori. Yapatotaki ikaratzi 400 iratziriti. Ikanta iwai-takiri Teudas, ithonka yoiwaranaka ikaratzi tsipawita-kariri, ari ipyaakari ti inkimakoi-tairi. ³⁷ Aajatzi okimitaka pairani isankinata-kotantakari maaroni ashininka, tzimatsi paitachari Judas, poñaachari Tapowiniki. Yapatotaki ashininka. Ikanta iwai-takiri irirori, ithonka yoiwaranaka ikaratzi tsipayi-witakariri, ari ipyaari aajatzi irirori. ³⁸ Pinkimi nonkantimi naaka: Airo pimaimanitziri, piñaasi-minthatyaari. Iriirika antasi-waitaro ininta-sitari, aritaki impyaa-sitajyaa. ³⁹ Iriirika Pawa matakairiri okaratzi yantayitziri, airo pimatziiri piitsinampairi awirokaiti. Paamawintyaa pimaimanitziri = kari Pawa.”

⁴⁰ Onimota-nakiri ikaratzi yapatojiita. Ikaimajiri Tyaantaariiti, ipasata-kaantakiri, ikantziri: “Aritapaaki pikinkithata-kotziri Jesús.” Yapakaaajiri. ⁴¹ Ikanta isitowa-jiitanaji Tyaantaariiti yapatowintai-takari. Kimosiri ikantajiita, ikan-tajiitzi: “Piñaakiro, ikimita-kaantai-takai iri-irirori iwasankitaa-wintai-takairo awintaa-naari

Jesús.” ‡ 42 Ari ikanta-piinta-nakityaa iyomitaantzi maaroni kitaitiri, ikinkithata-kaantzi tasorintsi-pankoki, ikantzi: “Saipatzii-totaari inatzii Jesús.” Imatakiro ikinkithata-kaantanaki maaroni pankotsiki okaratzi tzimatsiri anta.

6

Iyoyiitaki 7 amitakotan-taniri

¹ Ikanta ishiki-pirotanaki kimisantzinkari, ñaawaiyitanaki wirakocha-ñaaniri, ikantzi: “Paminiri Heber-iiti nampitarori anta tsika ikanta ipapiintziro owaritintsi kinankaro, tima ti imariwintiro pasini-sato-payi.” ² Ikanta 12 Tyaantaariiti, yapatotakiri maaroni kimisantzinkari, ikantakiri: “Ti onkamiithati nowashaantiro nokinkithata-kota-najiri Pawa, nompanta-yityaamiri piyaari. ³ Iyikiiti, pamini aka akarajiitzi inkarati 7 atziri, iriitaki jiwatironi impaitimi owaritintsi. Piyoshiiti kamiitha-siriri, yotanita-chari, isaika-siri-tantari Tasorinkantsi. ⁴ Ari naakowintyaarori naaka-payi namananati, nonkinkithata-kaanti, noyomitaan-tayiti.” ⁵ Onimota-nakiri ikaratzi apatotain-chari ikantai-takiri. Ari iyosiitai-takiri Esteban, awintaariri kamiitha Pawa, isaika-siri-tantari Tasorinkantsi. Iyosiitai-takiri aajatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, aajatzi Nicolás Antioquía-satzi, kimita-kotaariri Judá-iti, kaari ishininkawita Judá-iti. ⁶ Ipoñaayaitanakiri ikaratzi iyosiitai-takiri isaikaki

‡ 5:41 Wairontsi

Tyaantaariiti, yamana-kota-wakiri, iwasi-patzii-toyitakiri itasonka-wintziri.

⁷ Aikiro ojatanakitzi iñaani Pawa. Aikiro ishiki-pirota-nakitzi kimisantzinkari anta Aap-ityaawiniki. Imatzitakaro ikimisanta-yitanaki oshiki Impira-tasorintsitaari.

Yaakaan-taitakiri Esteban

⁸ Itasonka-wintaki Esteban oshiki ishininkapayi, iriitaki nisironkata-kariri Pawa, ipakiri itasorinka. ⁹ Iro kantacha, tzimatsi Judá-iti apatota-piinta-chari ipaitai-tziri “Itzikawitaitari.” Ipoñaayitaro Cirene,

Aleandría, Cilicia, Asia. Iriitaki katziyanainchari iñaana-winthata-nakiri Esteban. ¹⁰ Iro kantacha ti yiitsinampaitiri Esteban, tima omapiro iyota-nita-kaakari Tasorinkantsi.

¹¹ Ikanta ikaratzi ñaana-winthata-kiriri Esteban, imananikiini ipinatakiri ishininka, ikantakiri: “Nonintzi pinthaiya-kotyaari Esteban. Pinkanti: ‘Nokimakiri Esteban ithainka-waitziri awaisatzitini Moisés, ari ikimitaa-kiriri aajatzi Pawa.’ ” ¹² Irootaki

owatsimaa-pirota-nakiriri ishininkapayi ikisaniinta-nakiri Esteban, imatanakiro antari-kona-payi, aajatzi Yomitaan-taniriiti. Yaakaan-taitakiri Esteban, yaitanakiri yapatojiita jiwariti-payi. ¹³ Ari yamaitakiri thaiya-kota-kariri Esteban, ikantapaaki: “Yoka ashininka oshiki

ithainka-kiro tasorintsi-panko, ithainka-kiro Ikantakaan-taitsiri. ¹⁴ Nokimakiri ikantaki: ‘Ari imporokakiro tasorintsi-panko Jesús Kasiyakawini-satzi. Aritaki iwasiña-yitajiro okaratzi amitari iyomitaa-yitajairi awaisatzitini Moisés.’

” 15 Ari yamina-nakiri jiwari-payi yoka Esteban, iñaatziiri iporoki ikimita-nakari Maninkari.

7

Yoipyaa-nakiniri ñaantsi Esteban irojatzii ishimiyaan-takariri

¹ Ikanta Impira-tasorintsi-pirori isampitakiri Esteban, ikantziri: “¿Omapiroma ikantakoi-tzimiri?”

² Ikantzi Esteban: “¡Iyikiiti! ¡Jiwari-payi! Pinkimi nonkantimi. Pairani isaikan-tawitari awaisatzitini Abraham anta Osampanaaki, iñaakakari iwaniinkaro, Pawa, tikira ijatanaki inampityaaro Awotziniki.

³ Ikantakiri: ‘¡Abram! Tzimatsi pasini kipatsi noñaakaimiri, pijati anta, pookanajiro pinampi awiroka, aajatzi pishininka-payi.’

⁴ Ikanta Abraham yookanajiro inampitsiti Kiyamori-wini-satzi, jataki inampita-jyaaro Awotziniki.

Okanta apaata ikaimajiri iriri, ityaantajiri Pawa aka tsika anampitaro iroñaaka aroka-payi.

⁵ Okantawitaka inampiwitakaro Abraham aka, ti yasi-pirota-kaiyaari Pawa. Iro kantacha ikasiya-kaakiri apaata aririka inkamaki, iriitaki asitajyaaroni inkarati incharinin-tajyaari.

Irootaki ikasiya-kaita-kiriri awaisatzitini Abraham tikira-mintha intzimi itomi. *

⁶ Yapiitajiro Pawa ikantairi Abraham: ‘Ari inampita-kyaaaro apaata pincharini-tajyaari pasiniki kipatsi, onkarati 400 osarintsi isaiki anta. Ari impira-waitaityaari, oshiki isintsiwin-taitiri yantawai-takai-tiri. ⁷ Iro kantacha ari

* 7:5 ti yasi-pirota-kaiyaari = ti ontzimi kapichiini anta tsika yaatziki

nowasankitaa-kiri naaka ompirawai-tyaarini. Aririka onkaratapaaki, aritaki isitowaji. Impinkatha-yitajina maaroni yokaiti aka.’
⁸ Aritaki tzimaki ikasiya-kaakiriri, ikantajiri Pawa yoka Abraham: ‘Ontzimatyii pinto-misitaa-nityaa, tima tzimatsi akasiyakaa-wakaari.’ Imatakiro pairani awaisatzitini Abraham. Imatakiri itomi irirori owakira imaakota-paaki ⁸ kitaitiri, itomisitaa-nitakiri. Ari ikimitaakiri Isaac itzimaki Jacob. Ari ikimitaa-kiriri aajatzi Jacob 12 itomi-payi, awaisatzi-titaari arokaiti. ⁹ Ikanta yokaiti awaisatzi-titaari arokaiti, ipimantakiri José, iririntzi, okantakaan-tziro ikisaniintziri. Ari okanta yariitan-takari inampiki Apitantoni-satzi. Iro kantacha, itsipata-piintakari Pawa, ¹⁰ inisironkatakari okaratzi ikimaatsi-waitakari. Iyota-nita-kaakari, irootaki yaakamiithatan-takariri Faraón, iwinkathariti Apitantoni-satzi. Ipinkathari-wintakiri irirori maaroni Apitantoni-satzi, aajatzi maaroni ishininka-payi Faraón. ¹¹ Okanta apaata, ariitaka antaro tajyitsi anta. Oshiki ikowityaa-niinta-jiitaki Apitantoni-satzi. Ari okimitakari aajatzi anta inampiki Owintini-satzi. Ti iñiuro pairani awaisatzitini iyaari. ¹² Iro kantacha ikima-kotakiro Jacob tzimatsi owaritintsi anta Apitantoniki. Ityaantakiri itomi-payi yamananta-kiti. Irootaki itakanarori ijajiitaki itomi-payi Jacob. † ¹³ Ikanta yapiitajiro ijajiitzi, ari iyotakaajari José iririntzi-payi. Ari okanta iyotantakari Faraón ipaita ishininka-yitari José. ¹⁴ Ikanta apaata José

† 7:12 owaritintsi = trigo

ikaimakaan-tajiri iriri, Jacob aajatzi maaroni ishininka-payi impokai Apitantoniki. Ikaratzi 75 atziri-payi pokaintsiri. ¹⁵ Ari okantakari yariitan-takari Jacob Apitantoniki. Ari ikamajiri irirori anta. Ari ikimitakari aajatzi ikaratzi icharinin-tayitaari. ¹⁶ Iriitaki yaatonkitai-tanajiri anta Sikochaariniki, ari ikitaita-kiriri maaroni anta yamananta-kiniriri pairani awaisatzitini Abraham itomi-payi Hamor.

¹⁷ Okantaka apaata, monkaratzi-mataka okaratzi ikasiya-kaakiriri pairani Pawa awaisatzitini Abraham. Oshiki-pirotanaki irintsiti ashininka-payi anta Apitantoniki, ¹⁸ irojatzi itziman-takari pasini pinkathari anta Apitantoniki, kaari yotakotirini José. ¹⁹ Yoka pinkathari oshiki yamatawitakiri ashininka-payi, iwasinonkaa-waitakiri. Isintsi-waitakiri yookaitiri iriincha-nikiti, inkamantyaari airo ishikitanta. ²⁰ Aripaiti itzimakiri Moisés. Iriitaki ookimota-kariri Pawa. Ikaratzi mawa kasiri imanawitakari iwankoki iriri. ²¹ Okanta omonkarata-paaka yookantaitariri Moisés inkamimi, oñaakiri irisinto Faraón, aakiri, okimotatakajiiri okimita-kaantakari iriirikami iintsiti iroori. ²² Irootaki iyotantakarori Moisés okaratzi iyota-nitari Apitantonisatzi. Iriipirori inatzii, iroopiro okantayitaka okaratzi yantayitakiri.

²³ Ikanta otzimaki 40 isarintsiti Moisés, jataki yariityaari ishininka-payi Israel-iiti. ²⁴ Ari iñaakiri Apitantoni-satzi iwasankitairi ishininka. Ikisako-winta-paakari ishininka, iwakiri Apitantoni-satzi. ²⁵ Isiyakaantzi Moisés

ari iyotaki ishininka-payi iriitaki ityaankaki Pawa yookakaa-wintairi impira-waitaitari. Iro kantacha ti iyojiiti ishininka-payi. ²⁶ Okanta okitaitita-manaji, iñaatzii Moisés yanta-wakaa-jiita ishininka. Ari inintawitaka yooka-kayirimi, ikantawita-paakari: ‘Pishininka piwiri yoka. ¿Paitama pantantariri?’ ²⁷ Ikanta yoka antziriri ishininka, ipithoka-sita-nakari Moisés, itatsinkakiri. Ikantziri: ‘¿Paitama pinintziri awiroka? ¿Paitama kankakimiri awiroka nojiwariti kisakowintan-tyaanari?’ ²⁸ ¿Pinintatziima piwina naaka pikimitaakiri Apitantoni-satzi piwanta-kariri?’ ²⁹ Ikanta ikimawaki Moisés ikantakiriri ishininka, isiyaka. Jataki iipatsitiki Maimani-wini-satzi. Ari isaikakiri nampitsi-nintsiki, irojatzi itziman-takari apiti itomi.

³⁰ Okanta awisaki okaratzi 40 osarintsi. Jataki otzisi-masiki okaakitapaji Kitoochiintoni, ari iñaakakariri Imaninkariti Pawa, ipaamata-kayiro kitoochii-masi. ³¹ Ikiryaaawinta-nakiro Moisés iñaakiri. Ikowa-jaantzi yaminiro okaakiini, ari ikimakiri iñaanatziri Pawa, ikantziri: ³² ‘Naakataki Iwawani picharini-payi, Iwawani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob.’ Ari itharowaka-nakiri Moisés, piyonkawaitanaka, ti ininti yaminanajiro paamatain-tsiri. ³³ Iro kantacha aikiro ikantatziiri Pawa: ‘¡Moisés! Paakonta-tasityaa, tima pikatziyantatyaaro tasorintsi-patha-tatsiri. ³⁴ Noñaakiri yasinonkaa-waitaka pishininka-payi anta Apitantoniki. Nokimakiri ikamintha-waijiita. Irootaki nopokan-takari nookakaa-wintajimi.

Awirokatakai nontyaanti anta pantayitiro nonintakiri.'

³⁵ Pairani imaninta-witai-takari Moisés, ikantai-tziri: '¿Paitama kantakimiri awiroka nowinkathariti?' Iro kantacha iriitaki Pawa ontyaantakiri ijiwatairi ishininka-payi, iriitaki ookakaa-wintairini. Imaninkariti Pawa matakkaa-kiriri iñaakiri ipaamata-kayiro kitoochii-masi. ³⁶ Iriitaki Moisés omisitowajiriri pairani ashininka-payi Apitantoniki, oshiki itasonka-wintantzi anta. Ari ikimitaakirori aajatzi Inkaariki Kiraankaaro. Imatakiro isaikawaitan-takari okaratzi 40 osarintsi otzisi-masiki. ³⁷ Tima irijatzi Moisés kantakiriri pairani ashininka-payi: 'Ari intyaankaki apaata Pawa pasini Kamantan-tzinkari, ari isiya-kota-paakyaanaro naaka ityaankakina. Ashininka inatyii.' ³⁸ Irijatzi Moisés apatotakiriri pairani ashininka-payi anta otzisi-masiki, ikinkitha-waita-kaakiri Maninkari Kitoochiintoni itsipayitakari ashininka-payi. Iriitaki aakiro añaakaan-tatsiri ñaantsi, irojatzi iwawisaan-takairori aroka-payi. ³⁹ Iro kantacha ti ininti awaisatzitini inkimisantiri Moisés, oshiki ipiyathatakari. Iro inintajiitaki impiyajimi Apitantoniki. ⁴⁰ Irootaki ikantan-takariri Aarón: 'Piwitsikina siyakaa-rontsi nowawani-tajyaari, iriitaki jiwatajinani. Tima ti ayojiiti ipaitarika antakiriri Moisés, amayitajairi asaikawita Apitantoniki.' ⁴¹ Ari iwitsikai-takiniri isiyakaaro kiripiri vaca. Iriitaki ipinkatha-waitakiri. Iwamaakiniri ipira-payi yoimoshirinkiri iwawaniroto iwitsikai-takiniriri. ⁴² Irootaki yookantanakariri Pawa yokaiti, isinita-nakiri impinkatha-

waitiri oorinta-yitachari inkitiki, tima iriitaki isankinata-kotakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

¡Israel-iiti! ¿Naakama pipinkathatantaka pipira-payi pipomita-piintziri?

Iro panta-piintakiri okaratzi 40 osarintsi anta otzisi-masiki.

⁴³ pipinkathata-sitakari pawaniro ipaitai-tziri “Pinkathari Itaawintai-tziri linchaa-niki”, pikina-kinatakaa-piintakiri iyarapapankotiki.

Ari pikimita-piinta-kiriri pawaniro impokiro ipaitai-tziri Ampithataari,

Pipinkathata-siwaitakari piwitsika-yitani awirokaiti.

Irootaki nosinitan-tyaamiri yaitimi intaina panaanakiro Kompijaari.

⁴⁴ Pairani isaikawaitan-takari awaisatzitini otzisi-masiki, tzimatsi tasorintsi-thaanti. Ari iwirori isankinari Moisés. Iroka tasorintsi-thaanti, iriita-jaantaki Moisés owitsika-kaanta-kirori tsika okanta iyomitaakiri Pawa. ⁴⁵ Irootaki ikina-kinatakaa-piintakiri awaisatzitini irojatzi yariitzi-matan-takari kipatsiki yasita-jyaari. Irojatzi yamajiri irirori Josué ijiwatan-taariri ashininka-payi, yiitsinampaan-takariri asiwitarori iipatsiti, ikantakaari Pawa. Yasi iwiro yoisokirotakaro tasorintsi-thaanti, irojatzi itziman-takari pairani David. ⁴⁶ Ikanta pinkatharini David, oshiki yaakamiithatakiri Pawa, irootaki ikantan-takari irirori: ‘¡Pawá! Pisinitina naaka nowitsikimi

pankotsi tsika impinkathatimi Israel-iiti.' ‡
⁴⁷ Iro kantacha iriitaki Salomón owitsika-kiniriri
 Pawa tasorintsi-panko. ⁴⁸ yoka Pawa, Jinoki-
 satzi ti isaikan-tyaaro pankotsi iwitsikani atziri.
 Irootaki ikinkithata-kotakiri pairani Kamantan-
 tzinkari, ikantaki:

⁴⁹ Iroka ikantzi Pawa:

Irootaki inkiti nosaikantari nopinkathari-
 wintantzi.
 Irooma kipatsi irootaki nomakoryiaki-tanta-
 piintari.

¿Tsikama onkaratika pankotsi iwitsikai-tinari?

Airo nantitaro nomakoryaan-tyaaro.

⁵⁰ ¿Kaarima naaka owitsika-yitakirori maaroni
 iroka-payi?

⁵¹ Aikiro ikanta-nakitzi Esteban: 'Iro kantacha
 awirokaiti, ari pikanta-piintatya pikiso-siritzi,
 ti pinkimisanta-niti, pisiya-kotakari kaari-
 piro-siriri-payi. Pasi piwiro pipiyathatari
 Tasorinkantsi pisiya-kotaari piwaisatzitini.'

§ ⁵² ¿Tzimatsima pairani Kamantan-tzinkari
 kaari ikimaatsita-kaawaita piwaisatzitini?
 Tima oshiki iwamaitaki ikaratzi kinkithatain-
 tsiri, ikantaki: 'Awotsikitaki matzirori
 itampatzika-siritzi.' Aritaki pokaki itampatzika-
 siritzi, iriitaki pipithoka-sitakari awirokaiti,
 piwamaa-wakiri.

⁵³ Tima awiroka-payi
 oyotako-witarori Ikantakaan-taitsiri iyomitaa-
 witakairi Maninkari, titzimaita pinthokiro
 pimonkaratiro."

‡ **7:46** Israel-iiti = Jacob-iti = iwanko Jacob § **7:51** pisiya-ko-
 takari kaari-piro-siriri-payi = pisiya-kotakari kaari totamisitaa-ni-
 ta-chari pisiriki aajatzi piyimpitaki

54 Ikanta ikimajiitaki ikaratzi apatotain-chari, antaro ikisanakiri Esteban, yatsikai-kita-sita-nakari. 55 Iro kantacha isaika-siri-pirotan-tanakari Tasorinkantsi yoka Esteban, yaminanaki inkitiki, iñaakiro iwaniinkaro Pawa, iñaakiri aajatzi Jesús ikatziyaka irako-piroki Pawa. 56 Irootaki ikantan-tanakari: “¡Pamini! Noñaakiro asitaryaa inkiti, noñaakiri Itomi Atziri ikatziyaka irako-piroki Pawa.” 57 Ishipi-kimpita-jiitanaka jiwari-payi. Ikaimajiitanaki sintsiini, isiya-sita-paakari Esteban. Yairika-paakiri. 58 Yaitanakiri othapitapaka nampitsi, ishimyaan-takari mapi. Tima isaporya-yitanakiro irithaari owiriri Esteban, yookakiniri mainari paitachari Saulo, yaamaako-winta-wakyaaniri.” 59 Ikanta yooka-sitziri mapipayi Esteban, amananaki irirori, ikantzi: “¡Pawá! ¡Nowinkathariti Jesús! Jatasirin-katakina noñaapajimi.” 60 Ari ityirowanaka Esteban, ikaimanaki sintsiini, ikantanaki: “Nowinkathariti, airo poipyiiniri kaari-pirori okaratzi yantakiri.” Ikanta ithonkanakiro iñaawaitakiro iroka ñaantsi, kamaanaki.

8

Imaimanitziri Saulo kimisantzin-kariiti

1 Ikanta Saulo yamina-kotakiri Esteban iwai-tziri, ikantanaki irirori: “Ariwí, kamaki Esteban.” Aripaiti yitaita-nakaro imaimani-minthai-tziri kimisantzin-kariiti anta Aapatyaawiniki. Irootaki isiyan-tayitakari

ikinayitanaki maaroni inampitsitiki Judá-iti, ikinayitaki aajatzi inampitsitiki Ositikii-tonisatzi. Apatziro isaikanaki Tyaantaariiti anta Aapatyaawiniki. ² Ikanta pinkathatasorintsitaniri-payi ikitatakiri Esteban, oshiki yiraako-waijiitakari. ³ Iriima Saulo inintawitanaka irirori yapirotiri kimisanta-naatsiri. Ijata-piintaki iwankoki, inosika-yitziri sirampari, kooya, maaroni. Iminkyaa-kaantayitakiri.

Ikinkithai-tziro Kamiithari Ñaantsi nampitsiki Oshitikii-tonki

⁴ Iro kantacha ikaratzi siyayita-nainchari, jatayitaki pasiniki nampitsi. Ari ikinkithatakotakiro Kamiithari Ñaantsi. ⁵ Ikanta aparoni siyanain-chari paitachari Felipe, ariitaka Ositikii-toniki. Ikinkithata-kota-paakiri Saipatzii-totaari. ⁶ Tima oshiki atziri apatotainchari, iwakimpiyiitakaro ikinkithatziri Felipe, iñaayitakiro itasonka-wintan-tapaaki. ⁷ Yisita-kota-kaayitakiri yaawitari piyari. Antaro ikaimayitzi piyari isiyayita. Imatakiro yisita-kota-kaayitziri kisoporokiri, aajatzi tzipi-kitzitatsiri, maaroni. ⁸ Irootaki ikimo-siritan-tanakari ikaratzi nampitarori anta.

⁹ Iro kantacha tzimatsi anta paitachari Simón, antyawiyari inawita pairani. Yamatawitaki oshiki atziri anta Oshitikii-toniki. Oshiki ishamiwaitaki. ¹⁰ Ipinkatha-witakari oshiki atziri, oshiki jiwari, maaroni, ikantajiitzi: “Thami ankimisantiri Simón, imatakiro iñaawyatari Pawa.” ¹¹ Okaratzi ikantayitziri

Simón yantyawiyarin-kakiini, ikimisantziri atziri-payi ikaratzi yamatawi-yitakiri. ¹² Iro kantacha ariitapaaka Felipe, ikamantan-tapaakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithata-kotziriri Jesús Saipatzii-totaari, ikinkithata-kotziriri aajatzi Pawa tsika ikantaja ipinkathari-wintantaji. Ikiwaa-yitanaka sirampari-payi, aajatzi kooya-payi. *

¹³ Ari imatzitakaro Simón, ikimisanta-witanaja, kiwaawitaka irirori. Oisokiro iwanakiri Felipe iñaakiri itasonka-wintan-tayitaki. Okiryantzi iwanakiri.

¹⁴ Ikanta Tyaantaariiti saikatsiri Aap-
atyaawiniki, ikima-kotakiri Oshitikii-toni-satzi ikimisanta-yitairo iñaani Pawa. Irootaki ityaankan-takariri Pedro aajatzi Juan. ¹⁵ Ikanta yariijiitaka Oshitikii-toniki, yamana-kota-paakiri kimisantzin-kariiti, isaika-siritan-tyaari Tasorinkantsi. ¹⁶ Tima apatziro ikiwaatai-takiri yawintaa-naari Awinkathariti Jesús. Tikira isaika-siritan-tyaari Tasorinkantsi.

¹⁷ Ikanta Pedro aajatzi Juan, iwasi-patzii-totan-takari irako aparoni-payi. Aripaiti isaika-siri-yitan-tanakari Tasorinkantsi irirori-payi.

¹⁸ Iñaakiri Simón yantakiri Tyaantaariiti, ikaratzi iwasi-patzii-totan-takari irako, isaika-siritan-tanakari Tasorinkantsi, ipinawitanakari irirori Tyaantaariiti, ¹⁹ ikantziri: “Yoka kiriiki, pimpina naaka pisintsinka, nonkimitan-tyaamiri awiroka, nosaika-sirita-kaantyaariri Tasorinkantsi noshininka, nowasi-patzii-totan-tyaari nako.” ²⁰ Ikantzi Pedro: “¡Ari pinkaratairi

* **8:12** Wairontsi

piiriikiti pimpyaa-sitajyaa! ¿Pisiya-kaantzi ari pamanantan-takyaaro piiriikiti ipasantari Pawa? ²¹ Airo pimatziro pinkimita-kotyaanaro naaka, tima ti pintampatzika-siriti iñaakimi Pawa. ²² Piwashaantairo pikaaripirotaki, pinkowa-kotairi Pawa, añaamatsiti aririka impyaakota-jimiro okaratzi pikinkithasiri-witakari. ²³ Noyotakimi naaka, oshiki pikisa-siri-waitaka. Ari pikanta-piintatyaa pikaaripiro-siri-waitzi.” ²⁴ Ari yakanaki Simón, ikantzi: “Pinkanta-kowintaina Pawaki airo awishimotantana okaratzi pikanta-kinari.”

²⁵ Ikanta Pedro aajatzi Juan, ikaratakiro ikinkithata-kotakiri Pawa. Awisanaki pasini nampitsi okaratzi saikatsiri Oshitiki-toniki, ikamantan-takiro Kamiithari Ñaantsi. Ipiyajitaja Aapatyaawiniki.

Felipe aajatzi Kisaapororini-satzi

²⁶ Ikanta Imaninkariti Pawa, iñaanatakiri Felipe, ikantziri: “Pijati pinkinaki kiriinka, pimpampi-thatiro awotsi poñaachari Aapatyaawiniki irojatzzi nampitsiki Sintsiwiniki.” Tima iroka awotsi irootaki kinachari otzisi-masiki. ²⁷ Ari ijatanaki Felipe. Okanta niyaanki awotsi, imonthaakari Kisaapororini-satzi. Iriipirori inatzii. Iriitaki kimpoyiiri kiriiki inampiki opinkathari-wintantzi kooya paitachari Candace. Ipoñaaja-tyaaro irirori Aapatyaawiniki ipinkathatziri Pawa. †

† 8:27 Iriipirori inatzii = Tota-nikiri inatzii. Tima irootaki yamijiitari pairani ikaratzi saika-pankotziriri pinkathari, ito-taani-kitai-tziri, airo itsimaakaan-tanta iwankoki pinkathari.

28 Ipiyaatyaa irirori inampiki, isaikan-takaro isiyako-minto, iñaanatziro isankinari Kamantan-tzinkarini Isaías. 29 Ari iñaana-siritanakiri Tasorinkantsi Felipe, ikantziri: “Pijati, pimontaiyaari siya-kotain-chari.” 30 Ikanta ijatanaki Felipe, ikimatziiri Kisaapororini-satzi iñaanatziro isankinarini Isaías. Ari isampitziri, ikantziri: “¿Pikimathatziroma piñaanatzi?” 31 Ikantzi Kisaapororini-satzi: “¿Tsikama onkini nonkima-thatiro tikatsi yomitai-naroni? Pimpoki, pintsipatyaana.” 32 Iroka Sankinarintsi iñaanatziro:

Ikimita-kaitakari yaitziri ipiraitari iwamaitiri.

Mairi ikantaka, ti inkaima-waiti,

Isiyakari ipiraitari yamiitai-tziro iwitzi. ‡

33 Tsinampasiri inkantakaitakari, ti iroopiroti okaratzi ikantakowitaitakariri.

Iriima ishininkapayi, ¿kantatsima iyotaitiri tsika ikantawaitaiyani?

Tima yasi-ryiitakari isaikawita-painta aka kipatsiki.

34 Ikanta iriipirori Kisaapororini-satzi,

isampita-nakiri Felipe, ikantziri: “Pinkantina.

¿Paitama ikinkithata-kotziri Kamantan-

tzinkari? ¿Iriitakima kinkithata-kotacha?

¿Pasinima ikinkithata-kotzi?” 35 Ari yitanakaro

Felipe ikinkithata-kaanakiri isankinari Isaías,

ikinkithata-kaanakiri Kamiithari Ñaantsi

tsika ikanta-kota Jesús. 36 Ikini-mota-paakiro

nijaa, ikantzi Kisaapororini-satzi: “Iroka

nijaa. ¿Airoma okantzi nokiwaatyaa naaka?”

37 Ikantzi Felipe: “Omapiro-rika pikimisantanaaji,

‡ 8:32 ipiraitari = oisha

aritaki onkantaki.” Ikantzi Kisaapororini-satzi: “Nokimisantzi, iriitaki Jesús Saipatzii-totaari, Itomi Pawa.” ³⁸ Ari ikatziya-kaanta-paakiro isiyako-minto Kisaapororini-satzi. Ayiitanaki apitiroiti, jatanaki nijaaki. Ari ikiwaatakari. ³⁹ Ikanta itonkaanaji nijaaki, yaanajiri Felipe Tasorinkantsi. Ti iñaanajiri iriipirori Kisaapororini-satzi tsika ikinanaki Felipe. Iro kantacha yoka atziri oshiki ikimosiritanaki, jataji. ⁴⁰ Iriima Felipe, iñaasitaaro isaikapaji Azoto-ki. Ikanta yawisaki pasiniki nampitsi ikamantan-tayitakiro Kamiithari Ñaantsi, irojatzi yariitan-taari Cesarea-ki.

9

Pasini-siritai Saulo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ikanta Saulo, ti iwashaantiro yasaryii-matari iwiiri kimisanta-najiriri Awinkathariti. Irootaki ijata-sitan-takariri Impira-tasorintsi-pirori, ² ikantakiri: “Pisankinatini Impira-tasorintsitaari saikatsiri Ontyaamairiniki, pinkantiri: ‘Pisinitiri Saulo yaayitiri tzipatananariri ipaitai-tziri “Awotsi.” Inkyaaayiti yapatota-piintaita, yoosoyitiri sirampari aajatzi kooya, yamakiri aka Aapatyaawiniki.’ ” ³ Ikanta yariitzi-mataka Saulo Ontyaamairiniki, ari imapokakiri morikanain-tsiri inkitiki, yoorintakiri tsika ikatziyaka. ⁴ Tyaanaki Saulo. Ikimatzi iñaawaita-naintsiri inkitiki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿Paitama pimaimanitan-tanari?” ⁵ Yakanaki Saulo,

ikantzi: “¡Pinkatharí! ¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ari ikantai-tziri: “Naakataki Jesús pimaimanitzi. Awiroka wasankitaa-waitacha, osiyawaitakaro pimpaikatyiyaaromi thoyimpi-thowari.” ⁶ Tima piyonkawaitanaka Saulo tharowawai-tanakaki, ikantanaki: “¡Pinkatharí! Paitama pinintziri nantajiri naaka.” Ikantzi Awinkathariti: “Pinkatziyii, pijati nampitsiki. Ari inkaman-taitimiro opaita-rika pantiri.” ⁷ Oshiki itharowanaki ikaratzi oyaatakiriri Saulo, tima ikimakiro ñaantsi, ti iñaamai-tyaari ñaawaita-tsiri. ⁸ Ari ikatziya-witanaja Saulo. Inintzi yokiryaa-najimi, ti onkanti yaminanaji. Irootaki yakathatan-tanakariri itsipayitakari, yaanakiri Ontyaamairiniki. ⁹ Ari isaikakiri anta okaratzi mawa kitaitiri, ti onkanti yaminaji, ti iwajyaa, ti yiraji nijaa.

¹⁰ Ari isaikiri Ontyaamairiniki aparoni kimisantzinkari ipaita Ananías. Iriitaki iñaanatakiri Awinkathariti imisiri-ki, ikantziri: “¡Ananías!” Ikantzi irirori: “¡Paita Pinkatharí! Aka nosaiki.” ¹¹ Ikantziri: “Pijati awotsiki ipaitai-tziri ‘Tampatzikari.’ Ari osaiki iwanko paitachari Judas, ari pisampita-kowintiri paitachari Saulo, iriitaki poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori anta yamani. ¹² Nomisita-kaakiri irirori. Iñaakimi pikyaa-sitapaakiri, piwasi-patzii-totan-takari pako, irojatzi yokiryaa-tanaari kantanaji yaminanaji.” ¹³ Ikanta ikimaki Ananías, ikantanaki irirori: “¡Pinkatharí! Oshiki nokima-kotziri yoka atziri, oshiki okowiinkataki okaratzi yantayitakiri Aapatyaawiniki, iwasankitaa-yitakiri kimisanta-

najimiri. * 14 Irootaki ipokantari aka, ityaanta-tziiri Ompira-tasorintsi-pirori yaayitiri ikaratzi awintaa-naamiri.” † 15 Ikantzi Pinkathari: “¡Pijati Ananías! Tima yoka atziri iriitaki noyoshiitakiri naaka inkinkithata-kotajina maaroni nampitsiki. Inkinkithata-kairi Israel-iiti ishininkatari irirori, inkinkithata-kaajiri aajatzi pasini-satzi atziri kaari ishininkatyaa, aajatzi inkimitaakiri iwinkathariti-payi. 16 Aritaki nonkanta-kaakyaaro naaka inkimaatsi-wintajyaana irirori.” 17 Ikanta ijatanaki Ananías, kyaapaaki pankotsiki tsika isaikaki Saulo. Ari iwasi-patzii-totan-takari irako. Ikantziri: “¡Iyiki Saulo! Ityaankakina Awinkathariti Jesús, oñaakakamiri awotsiki tsika pikinapaaki. Nopoki nokiryaa-kaajimi, isaika-siritan-tanjyami Tasorinkantsi.” 18 Ari oparyaanaki irokiki osiyawitariri simapin-taki, aminanaji kamiitha Saulo. Katziyanaka, jataki ikiwaataitiri. 19 Ikanta iwawaitanaja, irojatzii isintsitan-taari kamiitha. Tima osamani kapichiini isaiki-mota-paintziri kimisantzinkari-payi Ontyaamairiniki.

Ikinkithatzi Saulo Ontyaamairiniki

20 Ari yitanakaro Saulo ikinkithatanaki yapatota-piinta Judá-iti, ikantzi: “Iriitaki Itomi Pawa paitachari Jesús.” ‡ 21 Tima okiryantzi ikantajiita ikaratzi kimiriri, ikanta-wakaa-jiita: “¿Kaarima yoka kisaniiintziri Aapatyaawiniki ikaratzi awintaa-nariri Jesús? ¿Tima iriitaki pokaintsiri aka yayiri kimisantzinkari

* 9:13 kimisanta-najimiri = pitasorin-tsita-kaani † 9:14 Wairontsi ‡ 9:20 Jesús = Saipatzii-totaari = Cristo

anta Ompira-tasorintsi-piroriki?" ²² Aikiro isintsitatzii Saulo ikinkithatanaki irirori tikatsi intharowantanakyya. Tikatsi inkanti Judá-iti nampitarori Ontyaamairiniki ikimiri Saulo ikantzi: "Yokaranki Jesús Saipatzii-totaari inatzii."

Isiyan-takari Saulo

²³ Okanta imaakotanaki oshiki kitaitiri, ikanta-wakaa-jiitaka Judá-iti: "Thami awiiri Saulo."

²⁴ Ari iyotzimaitaka Saulo ikowaitatzii iwaitiri. Tima kitaitiriki aajatzi tsitiniriki iyaaw-intaitziri Saulo okyaa-piintzi awotsi iwaitiri.

²⁵ Ikanta kimisantzin-kariiti, ititakiri antaroki kantziri, iwayiita-kotakiri tsitini-paiti intaakiroki itantotai-tziro nampitsi. Ari isiyajari Saulo.

Ariitaja Saulo Aapatyaawiniki

²⁶ Ikanta yariitaja Saulo Aapatyaawiniki, inintawitaka intsipata-pajyaarimi iyomitaani Awinkathariti. Iro kantacha maaroni kimisantzinkari itharowan-takari, isiyakaantzi ti inkimisanta-pirotai irirori.

²⁷ Ikanta Bernabé, yaapatyaa-nakari Saulo, jataki iñaakan-tajiri ipiyota Tyaantaariiti. Ikantapaakiri: "Yoka Saulo iñaajiri Awinkathariti awotsiki jatachari Ontyaamairiniki, ikinkitha-waita-kaakiri. Tima anta nampitsiki Ontyaamairiniki yitanakaro Saulo ikinkithata-kota-najiri Jesús. Tikatsi intharowan-tanakyya."

²⁸ Irootaki isaikan-tapaari Saulo Aapatyaawiniki, onimowaitziri yaniiwaitapaji nampitsiki itsipayita-paari Tyaantaariiti. ²⁹ Ikinkithata-kota-pajiri Jesús Awinkathariti, tikatsi intharowantyya. Tima

inkinkithata-kaayitajiri Judá-iti ñaawaitzirori iñaani wirakocha. Iro kantacha inintajiitaki irirori iwiiri. § 30 Ikanta iyojiitaki kimisantzin-kariiti, yaanakiri Saulo nampitsiki Cesarea. Ityaantairi inampiki Tarso.

³¹ Ikanta kimisantzin-kariiti, nampiyitarori iipatsitiki Judá-iti, Tapowiniki aajatzi Ositikii-toniki, kamiitha isaikayitanaji, aikiro iwitsikasiri-pirota-nakityaa, pinkatha iwanajiri Awinkathariti. Aikiro ijatana-kitzii ishiki-pirotanaki, ikantakaakaro Tasorinkantsi.

Yisita-kota-kayi-tairi Eneas

³² Ikanta ijayitaki Pedro yariitan-tayita nampitsiki-payi, ariitaka Tzimaani-winiki tsika inampiyitaro kimisantzinkari. * ³³ Ari iñaapaa-kiriri paitachari Eneas, kisoporokiri inatzii, tzima-kotaki 8 osarintsi inaryaa-waitaka. ³⁴ Iñaanata-paakiri, ikantziri: “¡Eneas, yisita-kota-kaajimi Jesús Saipatzii-totaari. Pinkatziyi, paanajiro pinaryaa-minto!” Ari ikatziya-nakari Eneas. ³⁵ Ikaratzi nampitarori Tzimaani-winiki aajatzi Owaapatha-riniki, iñaayitajirira ikatziya-waitaja Eneas, irootaki ikimisantant-tanakariri Awinkathariti.

Añaantaari Dorcas

³⁶ Okanta nampitsiki Owaniinkaarini, tzimatsi aparoni kimisantzinkaro opaita Tabita, iñaaniki wirakocha ikantai-tziro “Dorcas.” Iroka kooya okaminthaanta-piintaki, onisironkatanta-piintaki aajatzi. ³⁷ Okanta aparoni kitaitiri,

§ 9:29 iñaani wirakocha = griego * 9:32 kimisantzinkari = itasorintsita-kayi-tairi

omantsiyataki Dorcas, kamaki. Yaitanakiro, ikaataikiro, inaryiita-paintziro jinoki owankoki. ³⁸ Okanta anta Owaniinkaariniki ti intaina-piroti osaiki nampitsi Tzimaani-winiki tsika yariitaka Pedro. Ikanta ikimajiitaki kimisantzinkari ari isaikiri Pedro anta, ityaankaki apiti atziri inkaimakitiri, inkantiri: “Pimpokanaki siintziini Owaniinkaariniki.” ³⁹ Jatanaki Pedro. Ikanta yariita-paaka anta, yaitanakiri jinoki tsika inaryii-takiro. Otapota-paakiri maaroni kinankaro, irajjiita-paaka, oñaakayita-paakiri kithaarintsi ositzika-piintani Dorcas. ⁴⁰ Imisitowakiro Pedro maaroni kooya-payi, ityirowanaka, amananaki. Ipithoka-sitaro kaminkaro, ikantzi: “¡Tabita, pintzina!” Okiryaanaji iroori, aminanakiri Pedro, thointanaka. ⁴¹ Yakatha-wakotakiro irirori, ikatziyakiro. Ikaimayijiitakiro kinankaro-payi aajatzi ikaratzi kimisantanziri, iñaayitajiuro añaaji. ⁴² Ikanta ikimakoi-takiro nampitsiki Owaniinkaariniki, oshiki kimisanta-nakiriri Pinkathari. ⁴³ Oshiki kitaitiri isaikawaitanaki Pedro Owaniinkaariniki, isaiki-motziri paitachari Simón, misinantsi-pakori.

10

Pedro aajatzi Cornelio

¹ Tzimatsi Cesarea-ki aparoni atziri paitachari Cornelio, iriitaki ijiwariti iwayiriti wirakocha ipaitai-tziri “Italia-satzi.” ² Yoka atziri ipinkathatziri Pawa aajatzi ikimita ishininkapayi. Ipapiintziri asinonkainkari oshiki iiriikiti okantawitaka ti ishininkatyaari. Oshiki

yamana-piintakiri Pawa. ³ Okanta aparoni kitaitiri, aritaki shiityaanaki, ari imapokakiriri Imaninkariti Pawa ikyaa-sita-paakiri tsika isaikaki, iñaawakiri koñaaroini, ikantapaakiri: “¡Cornelio!” * ⁴ Okiryantzi ikantanaka Cornelio, itharon-kakiini isampitakiri, ikantziri: “¡Pinkatharí! ¿Paitama pikowakotanari?” Ikantzi Maninkari: “Ikimakimiro Pawa pamanani, iñaakimi pinisironkatantapiintaka. ⁵ Pintyaanti pinpiratani nampitsiki Owaniinkaariniki yamantyaariri Simón, ipaitaitziri aajatzi Pedro. ⁶ Iriitaki mayimotziriri pasini Simón, misinantsi-pakori, saika-thapyaatzirori inkaari. Iriitaki kamantimini opaita pantiri.” † ⁷ Ikanta ipiyanaja Maninkari, ikaimaki Cornelio apiti impiratani. Ikaimaki aparoni owayiri yawiintani inatzii yoka, ipinkathatziri irirori Pawa. ⁸ Ikamantakiri okaratzi ikantakiriri Maninkari. Ityaankakiri Owaniinkaariniki.

⁹ Okanta okitaitita-manaji, ari tampatzikataki ooryaatsiri, ariitzi-majitaka Owaniinkaariniki. Ari yatiitanaki Pedro yamani jinoki okantapankaata iwanko. ¹⁰ Ikima-winthatakiro itashi, inintaki iyaa, owakira ikotsitaitzi iyaari, ari iñaawya-waitakari. ¹¹ Iñaakiro asitaryaana inkiti, iwayiitai-takiro osiyawitarori antaro manthakintsi-masi, othatoyitaka onampinakupayi. ¹² Tzimatsi oshiki nasiyita-chari antami-wiri manthakintsi-masiki. Tzimitacha aajatzi ikaratzi konthaa-yitatsiri kipatsiki, aajatzi tsimiri-payi. ¹³ Ikimatzii

* 10:3 Ooryaatsiri † 10:6 Onasiyita ñaantsi-payi

ñaanata-nakiriri, ikantziri: “Pedro, piwamairi yokapayi, piyaari.” ¹⁴ Ari ikantzi Pedro: “Airo Pinkathari. Ti nowapiintyaari naaka yokapayi ipinkai-tziri.” ¹⁵ Yapiitai-tanakiri Pedro ikantai-tziri: “Ikaratzi nokititakajiri naaka, airo pipaita-siwaitari awiroka ‘Ipinkaitani.’ ” ¹⁶ Mawa apiitaka iñaakai-takiri. Ari iipiyai-tanajiro inkitiki manthakintsi-masi.

¹⁷ Antaro okantzimo-sirita-nakari Pedro, ikinkithasiri-waita opaita siyaka-winta-chari okaratzi iñaakiri. Ari yariijiita-paaka ityaankani Cornelio, isampiko-winta-paakiro iwanko Simón. ¹⁸ Ikantajiita-paaki: “¿Ari imayiri aka Simón, ipaitai-tziri Pedro?” ¹⁹ Ikinkitha-siritako-minthaitziro Pedro okaratzi iñaakiri, ari iñaana-sirita-nakiri Tasorinkantsi, ikantziri: “Ariitapaaka mawa atziri amina-minatzimiri. ²⁰ Payiiti, pintsipatyaari. Airo pikiso-siri-waitzi, tima naakataki otyaantziri.” ²¹ Ari yayiita-paaki Pedro, ikantapaakiri atziri-payi: “Naakataki pamina-minatzi. ¿Paitama pamina-minatan-tanari?” ²² Ikantajiitzi irirori: “Ari nopoki ityaantana Cornelio, ijiwari owayiri-payi. Tampatzika-siriri inatzii irirori, ipinkathatziri Pawa. Yaakamiithatani inatzii pishininka-payi Judá-iti. Iriitaki iñaakaka Imaninkariti Pawa, ikantakiri: ‘Pinkaima-kaantiri Pedro impoki piwankoki, ari pinkimiri onkarati inkaman-timiri.’ ” ²³ Ikantzi Pedro: “Pinkyii pankotsiki, pimaawaiti.” Okanta okitaitita-manaji, jatanaki Pedro iyaatanakiri ikaratzi pokasita-kiriri. Iyaatanakiri aajatzi kimisantzinkari poñaachari Owaniinkaariniki.

24 Ari maakotaki aparoni kitaitiri ariijiitaka Cesarea-ki. Oyaawintaka irirori Cornelio itsipayitakari ishininka-payi, aajatzi yaapatyaani-payi ikaratzi ikaimayitakiri.

25 Ikanta yariita-paaka Pedro pankotsiki, isitowasita-nakiri Cornelio, ityirowa-sita-wakari, impinkathata-wakirimi. 26 Iro kantacha ikantzi Pedro: “Pinkatziyi Cornelio, atziri nonatzii naaka, ari nosiyami awiroka.” 27 Ari ikinkithawaita-kaapaakiri, irojatzi ikyaakaan-tanakariri iwankoki, iñaapaa-kitzii Pedro oshiki atziri apatotain-chari iyaawintziri. 28 Ikantzi Pedro: “Piyojiitzi awiroka naaka Judá-iti, ti isinitaitina nontzipatyaami awirokaiti kaari noshininkata, ti onkamiithati nonkyaa-pankotimi. Iro kantacha owakira iyomitaakina Pawa, ti onkamiithati nonkanta-yitimi: ‘Nowinkani pinatzii.’ 29 Irootaki kaari nosamanitan-tanaka nopokanaki pikaima-kaantakina. Iroñaaka nonintzi noyoti opaita pikaima-kaantan-tanari.”

30 Ikantzi Cornelio: “Chapinki, maakotaki okaratzi 4 kitaitiri, aritaki shiityaanaki ikimitakari iroñaaka. Nosaiki naaka nowankoki notzi-wintaro namani. Ari noñaaki aparoni atziri, shiparyaa okantapaaka iithaari.

‡ 31 Ikantapaakina: ‘Cornelio, ikimakimi Pawa pamaniri, iyotziro okaratzi pinisironkatan-taka awiroka. 32 Pintyaanti jatatsini Owani-inkaariniki yaminaitiri Simón, ipaitai-tziri aajatzi Pedro. Iriitaki mayimotziriri pasini Simón, misinantsi-pakori nampitarori inkaari-

‡ 10:30 aritaki shiityaanaki = ooryaatsiri 9

thapyaaki.’ ³³ Sintzi-paiti nontyaankaki jatatsini iñiimi, pimatakiro awiroka pipokanaki sintzini. Yoka iroñaaka nokaratzi ipiyota-kaakana Pawa. Intsityaa pinkantinaro okaratzi ikan-takimiri Awinkathariti.”

³⁴ Ari yitanakaro Pedro ikantanakiri: “Ari noyotziri iroñaaka omapirotatyaa Pawa ti imanintanitiri atziri-payi. ³⁵ Yaakamiithatziri ikaratzi pinkathata-najiriri, tampatzika-sirita-tsiri, onkanta-wityaa tsika-rika inampiyityaaro, kaari noshininkawita. ³⁶ Tima irootaki ñaantsi iyomitaa-kiriri Pawa noshininka-payi Israel-iiti ityaankakiri Jesús Saipatzii-totaari, iriitaki Pawa kantakaarori nokinkithata-kotan-taariri Jesús. Iriitaki pinkathari-wintairini maaroni, iriitaki saikakaa-yitaini kamiitha. ³⁷ Piyojiitzi awiroka okaratzi awisain-tsiri iipatsitiki noshininka-payi Judá-iti. Itanakaro Tapowiniki ikiwaatan-takariri pairani Juan ³⁸ yoka Jesús, Kasiyakaa-wini-satzi. Iriitaki Pawa opakiriri Itasorinka. Tima itsipatani iwiri Pawa yoka Jesús, irootaki ijatanta-nakari irirori inisironkatan-tayita, yisita-kota-kaayitaki oshiki ikyaantasiritari piyari. ³⁹ Naaka-payi ñaayita-kiriri okaratzi yantayitakiri Jesús anta Aapatyaawiniki aajatzi maaroni iipatsitiki Judá-iti. Noñaakiri aajatzi iwamaitan-takariri, ipaikakoi-takiri incha-kotakiki. ⁴⁰ Okanta mawatapain-tsiri kitaitiri iwañaajiri Pawa, ikantakaakaro irirori noñaawajiri naaka-payi. ⁴¹ Ti iñaaka-panaatyaari maaroni atziri, apatziro naaka-payi ikaratzi iyosiitakiri pairani Pawa kinkithata-kotairini. Tima añaaji Jesús,

notsipata-waari nowaajiita nirawai-jiitzi aajatzi.
⁴² Iriitaki ontyaanka-kinari nonkaman-tayitajiri
 maaroni atziri, nonkantiri: 'Iriitaki Jesús iwakiri
 Pawa mishakowintairini maaroni añaa-yita-tsiri,
 aajatzi ikaratzi kamayitain-tsiri.' ⁴³ Iriitaki
 yoka Jesús ikinkithata-kotzi-takari pairani
 Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki: 'Inkarati
 awintaa-jyaarini, aritaki impyaakota-jiniri
 yantayi-witakaro kaari-pirori.' " §

⁴⁴ Ikinkitha-minthaitzi Pedro, omapoka-sitaka
 isaika-siritan-tapaakari Tasorinkantsi ikaratzi
 kimisanta-kiriri ikinkithatzi. ⁴⁵ Okiryantzi
 ikantajiitanaka ikaratzi itsipatakari Pedro
 iñaakiro isaika-siritan-tapaakari Tasorinkantsi
 kaari ishininkatyaa, okimiwaitakaro isako-
 pirotai-tatyii-nirimi, * ⁴⁶ ikimatha-yitakiri
 iñaawai-yitanakiro pasinita-tsiri ñaantsi,
 ikimosiriwinta-nakiri Pawa. ⁴⁷ Ikantanakiri
 Pedro ikarajitzi: "¿Kantatsima anthañaa-
 pithatyaari ikiwaatyaa yokaiti atziri isiyanjai
 arokaiti isaika-siritan-tatai Tasorinkantsi?"
⁴⁸ Ari ityaankakiri ikiwaataitiri yokapayi
 okantakaaro yasiyitaari Jesús Saipatzii-
 totaari. Oshiki ikanta-kanta-witakari ikaratzi
 ikinkithata-kairi Pedro, ikantzi: "Airo pijatzita,
 pisaiki-mowaita-nakina."

11

*Ikamanta-pajiriri Pedro kimisantzinkari-payi
 Aapatyaawiniki*

§ 10:43 Wairontsi
 Totamisitaaniri

* 10:45 oyaatakiriri Pedro =

1 Tima kimaki pasini Tyaantaariiti aajatzi pasini iyikiiti nampitarori iipatsitiki Judá-iti, ikantaitzi: “Ikimisantajiro Iñaani Pawa kaari ashininkayita.” 2 Ikanta yariiwitaja Pedro Aapatyaawiniki, oshiki iñaanawinthata-wajiri Judá-iti ikaratzi kimisanta-tsiri. *

3 Ikantawajiri: “¿Paitama pariitan-tariri kaari ashininkata, pakyoo-yitakiri?” † 4 Ari yitanakaro Pedro ikamantziri tsika okanta opoñaantari. Ikantanakiri: 5 “Okanta aparoni kitaitiri anta nampitsiki Owaniinkaarini nosaiki namani, ari noñaawyatakari. Noñaaki kimiwitarori antaroiti manthakintsi-masi, ithatotai-takiro onanpinakipayi, okinapaakiro inkitiki iwayiitai-takiro irojatzzi tsika nosaikaki naaka. 6 Ari namina-pirota-nakiro, noñaaki oshiki nasiyitachari ipiraitari, antami-wiri-payi, ikaratzi konthaa-yitatsiri kipatsiki, aajatzi siwankiripayi. 7 Nokimatziñ ñaanata-kinari, ikantana: ‘Pedro, piwamairi yokapayi, piyaari.’ 8 Nokantzi naka: ‘Airo Pinkatharí, tima ti onkanti kapichini namonkoitiri naaka yokapayi ipinkaitsiri inayitzi.’ 9 Ari yapiitai-tanakina, ikantaitana: ‘Ikaratzi noitintajiri naaka, airo pipaita-siwaitari awiroka ‘Ipinkaitani.’ 10 Mawa apiitaka noñaakiri. Ari iwajinokai-tairo inkitiki okaratzi noñaakiri. 11 Irojatzzi yariitan-tapaakari mawa atziri amina-minatanari, ipoñaakaro Cesarea-ki. 12 Ari iñaana-sirita-nakina Tasorinkantsi, ikantana: ‘Piyaata-nakiri yokaiti, airo pikisosiiri-waitanaki.’ Irootaki nomatakiri. Yoka 6

* 11:2 Judá-iti = Totamisitaaniri † 11:3 kaari ashininkata = kaari totamisitaaniri

iyikiiti notsipata-nakari. Iriitaki nokaratakiri nokyaa-wankotakiri aparoni atziri kaari ashininkata. ¹³ Ikamanta-wakina, ikantana: ‘Chapinki, noñaaki Maninkari ikatziya-paaka nowankoki, ikantakina: “Pintyaanti jatatsini nampitsiki Owaniinkaarini iriitaki amirini Simón, ipaitai-tziri aajatzi Pedro. ¹⁴ Iriitaki kamanti-mironi tsika pinkantyyaa pawisakotan-tajyaari, pintsipata-jyaari ikaratzi pishininkapayi awiroka.”’ ¹⁵ Ikanta nokinkithawaita-kaapaakiri, ari omapoka-sitakari isaikasiritan-tapaakari Tasorinkantsi irirori-payi, iroowaitaki isaika-siritan-takairi pairani aroka-payi. ¹⁶ Ari nokinkithasirita-nakiro ikantakiri pairani Awinkathariti: ‘Omapiro Juan ikiwaatantaro nijaa, iro kantacha ari piñaayitakiro awirokaiti isaika-siritan-tyaami Tasorinkantsi kimiwaitakami ikiwaatan-taityaamirimi.’ ¹⁷ Tima iriitaki Pawa nisironkatariri aajatzi irirori-payi ikimitaakai aroka-payi akimisantajiri Pinkathari Jesús Saipatzii-totaari. ¿Paitama nonintan-tyaari naaka nomaimanitiri Pawa?” ¹⁸ Ikanta ikimajitaki iyikiiti nampitarori Aapatyaawiniki, tikatsi inkanta-jiitanaki. Ipanthawinta-nakiri Pawa, ikantajitzi: “¡Ariwí! ¡Inisironkatairi Pawa kaari ashininkata! ¡Kantatsi iwashaantairo irirori yantayitziro kaari-pirori, yañaasiri-yitajita irirori!”

Kimisantaa-tsiri Antioquía-ki

¹⁹ Tima iwamaitakiri Esteban, ari yitaitanakaro imaimanitai-tziri kimisantzinkariiti. Irootaki isiyantanakari aparoni-payi

kimisantzinkari anta Fenicia-ki, Chipre-ki aajatzi Antioquía-ki. Apatziro ikinkithata-kairi ikaratzi ishininkata-wakaa Judá-iti tsika okanta-kota Kamiithari Ñaantsi. Ti ininti inkinkithata-kairi kaari ishininkatyaa. ²⁰ Iro kantacha ari yariijiitaka Antioquía-ki kimisantzinkari-payi poñaachari Chipre-ki aajatzi Cirene-ki. Ikinkithata-kaapaakiri kaari ishininkatyaa, ikamantakiri Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Jesús, Awinkathariti. ²¹ Okantakaakari isintsinka Awinkathariti yokapayi, iwashaanta-kaakiri pasini-satzi atziri yamitasi-yitakari. Oshiki kimisanta-nakiriri Awinkathariti. ²² Kimajiitaki kimisantzin-kariiti Aapatyaawiniki okaratzi awisatsiri Antioquía-ki, ityaankakiri Bernabé iñaakitiri. ²³ Ikanta yariitaka Bernabé, iñaapaakiri ikaratzi inisironkatairi Pawa, antaroiti ikiimo-sirita-paaki. Iyomitaa-paakiri maaroni yoisokiro-siritan-tyaariri Awinkathariti. ²⁴ Tima nisironkatan-tatsiiri inatzii Bernabé, yawintaa-siritari Awinkathariti, isaika-siritantari Tasorinkantsi. Irootaki ishiki-pirotan-tanakari kimisanta-najiriri Awinkathariti. ²⁵ Ikanta yawisanaki Bernabé, jataki Tarso-ki iñiiri Saulo. ²⁶ Iñaapajiri Saulo anta, yamajiri Antioquía-ki. Ari isaikimo-waitakiri ikimisanta-kaani-payi aparoni osarintsi, iyomitaa-yitaki oshiki atziri. Ari itanakaro Antioquía-ki ipaitaitziri kimisantzinkari-payi “Saipatziito-wiri.”

²⁷ Okanta aparoni kitaitiri, ariijiitaka Antioquía-ki Kamantan-tzinkari-payi ipoñaakaro Aapatyaawiniki. ²⁸ Ikanta aparoni Kamantan-tzinkari paitachari Agabo,

ikatzianaka yapatojiita, ikantanaki: “Ari iñiitaki antaroiti tashitsi maaroni nampitsiki.” Tasorinkantsi ñaana-sirita-kiriri iyotantakarori. Irootaki iñiitakiri ipinkathari-wintantari Claudio. ²⁹ Irootaki ikinkithasiritan-tanakari Antioquia-satzi inisironkatyaari iyikiiti saikatsiri iipatsitiki Judá-iti intyaantiniri okaratzi inintakairiri aparoni-payi. ³⁰ Irootaki yantajiitakiri, yaminai-takiri Bernabé aajatzi Saulo iriitaki aminakaan-tironi. Ityaanka-kiniri antari-kona-payi anta inampiitiki Judá-iti.

12

Iwamaitakiri Jacobo, yasita-koitakiri Pedro

¹ Ikanta pinkathari Herodes ipatzimawinthatakiri kimisantzinkari-payi.

² Ikantakaantaki iwisaitiri Jacobo, iririntzi Juan.

³ Ikanta iñaakiro Herodes kamiitha onimotakiri Judá-iti, yaakaan-takiri Pedro. Ari awisayitakiri iroka-payi yoimosirinkai-tziro iwanta-piintajii-tantarori yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi.

⁴ Ikanta yasita-kota-kaantakiri Pedro, iwaki ikaratzi 16 owayiri aamaakowintyaarini. Ikinkithasiri-witaka Herodes iñaakairimi atziri-payi onthonkakyaa-rika yoimoshirinkaitaro kitaitiri Anankoryaantsi.

* ⁵ Isaika-minthaitzi Pedro tsika yasita-koitakiri, ikamaitakaro kimisantzinkari-payi yamanakotziri Pedro inisironkatairi Pawa.

Imisitowai-tajiri Pedro

* **12:4** 16 owayiriiti = ikaratzi 4 owayiri inasiyitakari ipiyotakiri

6 Okanta omonkaratzi-mata-paaka yaantyaariri Herodes yoka Pedro iñaakiri atziripayi. Ikanta imayira Pedro tsitiniri isatikakiri apiti owayiri, yoosotai-tantakariri apiti asirotha. Saikajitatsi pasini owayiri ikyaa-piintaitzi yaamaako-wintari. 7 Ari imapokaka ipokaki Imaninkariti Awinkathariti, kitaiti-saanti ikantakaa-paakaro. Itzinka-mirikita-paakiri Pedro, iwasaakiryaakiri, ikantziri: “¡Pintzinai!” Tima omparyaa-siwai-tanaka asirotha yoosotai-tanta-kariri irakoki. 8 Yapiitakiri Maninkari, ikantziri: “Piwatha-kityaa, pinkyaan-tyaari piwiri piitzi.” Imatakiro ikantai-takiriri Pedro. Aikiro ikantatzii Maninkari: “Piiwirya-kotyaa, thami ajatai.” 9 Sitowanaki Pedro iyaatanakiri Maninkari, ti iyoti iriipiro-rika okaratzi iñiiri, osiyawaitakaro iñaawyata-tyiiaami. 10 Ikanta yawisanakiri aponi aamaako-wintariri, yawisanakiri pasini. Yariita-paakaro asirota-tsiri asitako-rontsi, asitaryaa-siwaitanaka. Sitowajiiitanaki. Ikanta yanijiiitanaki, irootaintsi ishonka-nakyaami, ari yookanajiri Maninkari, apaniro yaniiitanaji. 11 Ari ikinkithasirita-nakari Pedro, ikantanaki: “Ari noyotziri omapirota-tziiri Pawa ityaankakiri Imaninkariti yookakaa-wintajina imaimanitinami Herodes, aajatzi Judaiti.”

12 Jatanaki Pedro owankoki María, iriniro Juan, ipaitai-tziri aajatzi Marcos, ari yapatojiita kimisantzinkari-payi yamanajitzi. 13 Ariitapaaka Pedro ikyaa-piintaitzi, kaimapaaki. Okanta aponi mainaro paitachari Rode, jatanaki aminiri ipaita-rika kaimatsiri.

14 Ari oyowaantita-wajiri Pedro inatzii, antaro okimo-siritanaki, ti asitaryaa-nakiniri inkyaan-tapaa-kyaari, apatziro opiyanaka inthomponta okamanta-paaki, okantzi: “Pedro inatzii kaimatsiri.”¹⁵ Ikantai-tziro mainaro: “¡Ti pisinki-wintyaa!” Iro kantacha aikiro osintsitatzii mainaro, okantzi: “Omapirotatyaa.” Ikantajiitzi irirori: “Aamasityaa Maninkari inatzii, kaari Pedro.”¹⁶ Aikiro isintsitatzii Pedro ikaimi. Ikanta yasitaryaaaitakiniri, iñaatziiri Pedro inatzii, tima okiryantzi ikantawinta-waari.¹⁷ Ari iwaanka-nakiro irako Pedro imairitan-taityaari. Ikinkithata-kota-nakiro tsika ikanta Pawa imisitowan-taariri. Aikiro ikantana-kitzii Pedro: “Pinkamantiri Jacobo aajatzi pasini iyikiiti.” Ari isitowanaji, jatanaki pasiniki nampitsi.

¹⁸ Okanta okitaitita-manaki, oshiki okantzi-mojiitakari aamaako-winta-witariri, tima ti iyoji-iti tsika ikinaki Pedro.¹⁹ Ikantakaantaki Herodes yamina-minaitiri, iro kantacha ti iñiitajiri. Irootaki yookoitan-tanakariri aamaako-winta-witariri, ityaankaki owiirini. Ikanta apaata, sitowaji Herodes inampiitiki Judá-iti, jataki inampita-paintyaaro Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

²⁰ Ari ikantana-kityaa Herodes imaimanitziri nampitarori Mapiniki aajatzi Simaaki. Irootaki ijajiitan-takari iñiiri Blasto, inampiri Herodes, inintzi yaapatyii-yaari, tima ari iyomparita-piinta-jiita. Ikanta yoka Blasto iwinthata-kaakari Herodes yaakamiithata-wakiri.

²¹ Monkarata-paaka kitaitiri ikaimakaan-takiri

Herodes inkinkitha-waita-kairi. Ipasika-nakaro owaniinkaro iithaari ikinkitha-waitanta-piintari, thointa-paaka isaika-mintoki yapatojiitaka, ikinkitha-waitanaki. ²² Ari ikaima-kotziri atziri-payi, ikantzi: “Jiirinta ñaawaitain-tsiri, Pawa inatzii, kaari atziri!” ²³ Ti onkantzi-mowaityaari Herodes ikimita-kaantai-takari Pawa, ikimosiriwin-taitakiri. Irootaki omapokasitan-tanakari imantsiyaakiri Imaninkariti Pawa, kiniwaitanaki, kamaki.

²⁴ Iro kantacha, aikiro ojata-kota-nakitzi ñaani Pawa, aikiro ishiki-pirota-nakitzi kimisantzin-kariiti.

²⁵ Ikanta Bernabé aajatzi Saulo imonkaratakiro ityaankan-taita-kariri Aapatyaawiniki, piyajiitaja Antioquía-ki, ari itsipatajari Juan ipaitai-tziri aajatzi Marcos.

13

Yitanakaro ikinkithata-kaantzi Bernabé aajatzi Saulo

¹ Tzimatsi kamantan-tzinkari-payi anta Antioquía-ki tsika yapatota-piinta-jiita kimisantzinkari-payi, tzimatsi aajatzi yomitaantsinkarii-payi. Yoka ikarajiitzi: Bernabé, Simón ipaitai-tziri aajatzi Kisaakiri, Lucio Cirene-satzi, Manaén itsipa-minthatani pairani Herodes imainarita-paaki, aajatzi Saulo.

* ² Okanta yapato-winta-jiitari Awinkathariti, itziwinta-jiitari, ñaana-siritakiri Tasorinkantsi, ikantakiri: “Piyosiitinari Bernabé aajatzi Saulo,

* **13:1** Herodes = pinkatha-ritatsiri pairani Tapowiniki

iriitaki naminakiri nantawaita-kayiri.””³ Ikanta ithonkakiro yamanajiitzi aajatzi itziwintajiita, iwasi-patzii-toyitan-takari irako yokapayi, ityaanka-jiitakiri.

Ikinkitha-jiitzi Tyaankaariiti Chipre-ki

⁴ Ikanta ityaantani Tasorinkantsi, jaitijiitanaki Seleucia-ki, ari itijiitanaka ijatiro Chipre-ki.
⁵ Aatako-jiita-paaki Salamina-ki. Yitapaakaro ikinkithata-paakiro iñaani Pawa tsika yapatotapiinta-jiita Judá-iti. Arira ijatzita-nakari aajatzi Juan yamitako-waitiri.
⁶ Ikanta yaathakiryaaanakiro ojinta-thakitzi othampisi, ariijiitaka nampitsiki Pafos. Ari iñaapaakiri paitachari Barjesús, iriitaki antyawiyari Judá-iti, amatawiri kamantan-tzinkari inatzii.
⁷ Yoka antyawiyari yaapatyaani inatzii pinkathari Sergio Paulo. Yotaniri inatzii yoka pinkathari. Ikaimakaan-takiri Bernabé aajatzi Saulo, tima inintapirotatzii inkimiro iñaani Pawa.
⁸ Iro kantacha yoka antyawiyari Barjesús paitachari aajatzi iñaaniki wirakocha Elimas, oshiki itzikatzikatakiri pinkathari airo ikimisantantaro iñaani Pawa.
⁹ Ikanta Saulo, ipaitai-tziri aajatzi Pablo, ikantakaa-nakari Tasorinkantsi, yamina-nakiri antyawiyari,
¹⁰ ikantanakiri: “¡Thaiwaarí! ¡Kaari-pirorí! Itomi kamaari pinatzii. Pimanintakiro kamiithari. ¿Airoma piwashaantairo pitzika-tzika-yitziro okaratzi tampatzikatzi-motziriri Nowinkathariti?
¹¹ Iroñaaka iwasankitaimi Pawa, kamaraaki pinkantajyaa, airo paminawaitaji.” Apathakiro ikantanaka, ti yokichaatanaji. Yamina-

mina-waitzi akathatairini. ¹² Ikanta iñaakiro pinkathari awishi-mota-kiriri antyawiyari, okiryantzi ikanta irirori ikimiro ikamantan-taitziro tsika ikanta-kota Awinkathariti Jesús, ikimisanta-pirotanaki irirori.

Ariitaka Pablo aajatzi Bernabé Antioquía-ki saikatsiri anta Pisidia-ki

¹³ Ikanta yawisanaji Pablo nampitsiki Pafos itsipayitakari ikarajiiitzi, ititanaka ijatiro Perge-ki saikatsiri anta Panfilia-ki. Iriima Juan, ti iyaatanajiri, piyanaka irirori Aapatyaawiniki.

¹⁴ Ikanta Pablo aajatzi pasini-payi aikiro yaniijiitatzii irojatzii yariitan-tajiiitakari Antioquía-ki anta Pisidia-ki. Okanta kitaitiri imakoryaan-taitari, ikyaajiiitaki yapatota-piinta Judá-iti, saikajiiita-paaki.

¹⁵ Ikanta ithonkai-takiro iñaanai-tziro isankinari Kamantan-tzinkari-payi aajatzi Ikantakaan-taitani, ikantaki jiwatakaan-tatsiri yapatota-piinta-jiita: “¡Iyikiiti! ¿Tzimatsima pinkantiri awiroka-payi intharowintan-tyaari ashininkapayi?”

¹⁶ Ari ikatziyanaka Pablo, itzinaa-wakotanaka imairitan-taityaari, ikantanaki: “¡Pinkimi noshininká! ¡Israel-iiti! ¡Ikaratzi pinkathatairiri Pawa!

¹⁷ Iriitakira Pawa oyoshiita-kiriri pairani awaisatzitini, Israel-iiti. Ishikyaakiri isaikantawitakari Apitantoniki. Oshiki impira-waitaitakari anta, iro kantacha Pawa iñaakan-takiro itasorinka, yookakaa-wintajiri. ¹⁸ Osamani ikina-kina-waitaki otzisi-masiki okaratzi 40 osarintsi. Iro kantacha inisironkata-piintakari Pawa anta.

¹⁹ Okanta apaata, yapirotakiri Pawa ikaratzi

7 shininkata-wakaa-chari anta Owintiniki. Irootaki yasita-kaajariri awai-satzitini iroka kipatsi. ²⁰ Tima okaratzi nokinkithata-kimiri awisaki okaratzi 450 osarintsi osamanitaki. Ari ityaankakiri Pawa jiwayitairini awaisatzitini. Aikiro ijatakaa-tziiro Pawa ityaankaki jiwari-payi irojatzi iwiraanta-paakarori Kamantan-tzinkari Samuel. ²¹ Iro kantacha ikowa-kota-jiitakiri Pawa intzimi iwinkathariti-piro-tityaari. Irootaki yaminan-takariri Pawa ashininkani Saúl, itomi Cis, ishininka Benjamín-iiti. Iriitaki pinkathari-winta-kiriri okaratzi 40 osarintsi. ²² Ikanta apaata Pawa ti ipinkathatakajiiri Saúl, impoyiitaari ipinkatha-ritakaajiri David. Tima iriitaki David ikinkithata-kotakiri pairani Pawa, ikantzi:

Noñaakiri David itomi Isaí, inimotakina,
Iriitaki matironi yantiro nonintziri naaka.

²³ Tzimatsi ikasiya-kaakairi pairani Pawa intyaantajairi incharininyaari pinkatharini David, iriitaki wawisaa-koyitaini arokaiti Israel-iiti. Tima yoka incharininyaari David iriitaki Jesús. ²⁴ Tikira impokiita Jesús, ikinkithata-kotzi-takari Kamantan-tzinkari Juan, ikantaki: ‘¡Israel-iiti! Ontzimatyii pimpiya-siri-yitaji, pikiwaa-winta-jyaari Pawa.’ ²⁵ Tima kapichita-paaki iwamaitan-tyaariri pairani Juan, ikantanaki: ‘Ti naaka yoka Saipatzii-totaari ikasiya-kaakimiri pairani Pawa. Awotsikitaki impoki, nopinkatha-pirotzitari naaka, ti onkanta-janti inkimita-kaantyaana impiratani naantya-niriri ikyaantyarini iitziki.’

²⁶ ¡Iyikiiti! ¡Ishininkaiti Abraham! ¡Maaroni

awirokaiti pasini-satzi pinkathata-jiriri Pawa! Maaroni aroka-payi ityaantakairo iroka Ñaantsi awisakotan-tajyaari. ²⁷ Ikaratzi nampitarori Aapatyaawiniki aajatzi jiwari-payi, ti iyojiita-wakiri Jesús. Maaroni kitaitiri imakoryaan-taitari iñaanawita-piintakaro tsika isankinata-kotakiri pairani Kamantan-tzinkari, iro kantacha ti iyotakotiro sankinarintsi iriiwitaka ikinkithata-koitziri Jesús. Iriitaki amishakowintakiriri iwamaitiri Jesús, ti iyotzimaityaa, imonkarata-kaatyaaro okaratzi ikamantan-takiri pairani Kamantan-tzinkari-payi. ²⁸ Ipoñaa ikowa-kotakiri Pilato iwamaakaan-tiri Jesús, okantawitaka tikatsi inkinakaa-sita-paintyaa irirori. ²⁹ Ikanta imonkarata-kaayitakaro isankinata-koita-kiriri pairani, iwatzikaryaa-kotairi Jesús tsika ipaikakoi-takiri, yaitanakiri ikitaitziri. ³⁰ Iro kantacha Pawa iwañaajiri. ³¹ Ari yitanakaro Jesús iñaaka-panaatari ikaratzi tsipata-kariri pairani ipoñaan-takari Tapowiniki irojatzi Aapatyaawiniki. Oshiki okaratzi kitaitiri iñaaka-panaatari. Iriitaki kinkithata-koyitairiri iroñaaka tsika-rika-payi tsika isaikayitzi atziri. ³² Irijatzi nokinkithata-kotzimiri iroñaaka awiroka-payi, nokinkithata-tziimiro Kamiithari Ñaantsi tsika okanta-kota ikasiya-kaakiriri pairani Pawa awaisatzitini. ³³ Tima imonkaratakiro Pawa okaratzi ikasiya-kaantziri, tima iwañaajiri Jesús. Mataka okaratzi isankinata-koita-kiriri Panthaaan-tsiki apitita-tsiri, ikantaitzi:

Notomi nowimi awiroka.

Naaka pirintanaja iroñaaka.

³⁴ Aritaki ikamantzi-tantaka Pawa iwañaajiri Jesús, ti ininti ositziti iwatha tsika ikitaitakiri. Iroka ikantaki:

Tima awiroka ñiironi okaratzi nokasiyakaakiriri David.

³⁵ Tzimatsi pasini Panthaantsi ikantaitaki:

Airo pisinitziri ositziti iwatha Pitasorintsiti.

³⁶ Omapiro, kaari David inkinkithata-koiti aka, tima yañaakaa-paintziri Pawa, ipoña imakoryaaki, itsipataari iwaisatzitini ikitayitaja, ari ositzitajiri iwatha. ³⁷ Iriima kanta-kota-chari aka, iwañaajiri Pawa, ti ositziti iwatha irirori.

³⁸ Iyikiiti, ontzimatyii piyojiitaji awiroka-payi, nokinkithata-kota-tziiri Jesús, iriitaki matairori ipyaakota-jimiro pantayi-witakaro kaari-pirori.

³⁹ Ikaratzi kaari awamiitha-siriti Ikantakaan-tani awaisatzitini Moisés, aritaki impyaakotakajiri Jesús aririka inkimisanta-najiri irirori.

⁴⁰ Paamawintajyaa awiroka-payi, patsipitaro = kari owasankitaantsi isankinata-kotakiri pairani Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

⁴¹ Pithain-kawaitakiri awiroka-payi Pawa, okiryantzi pinkanta-paintyaa iroñaaka, irojatzi pimpyaan-takyaari.

Tima omapiro onkowiinkati apaata ompaityaa nantzi-mota-jimiri,

Airotzimaita pikimisantziro, intzima-witakyaa kamanti-mironi.”

⁴² Ikanta isitowanaji yapatota-piintaita yoka Pablo itsipatakari ikarajiitzi, oshiki atziri kantawa-jiriri: “Pimpiyaji pasiniki kitaitiri

imakoryaan-taitari, papiitiro pinkinkithata-kayinaro iroka ñaantsi.”⁴³ Iyaaajiita-nakiri oshiki Judá-iti aajatzi kaari ishininkatyaa kimisanta-witarori iyomitaan-tziri Judá-iti, ikimisanta-jiitanaki irirori. Iriitaki iyomitaitziri Pablo aajatzi Bernabé, ikantziri: “Poisokirotiro ikaminthaa-yitajimi Pawa.”

⁴⁴ Okanta pasini kitaitiri imakoryaan-taitari, ipiyojiitaka oshiki atziri inkimisantiro iñaani Pawa inkamantantiri Pablo aajatzi Bernabé.

⁴⁵ Iro kantacha iñaakiri Judá-iti ipiyojiita-paaka atziri-payi, ikisa-siri-jiitanaka. Ari yitanakaro imaimani-waita-nakiri Pablo, ithainki-mawaita-nakiri. ⁴⁶ Tikatsi intharowan-tanakyaa Pablo aajatzi Bernabé, ikantanakiri: “Iroowitaka kamiithatatsiri nitawakyaami awiroka-payi nonkaman-timiro iñaani Pawa, tima Judá-iti pinayi-tziita. Irooma pimaninta-jiitakiro, airo piñiira yañaa-sirita-kaitaimi. Irootaki nonkinkithata-kaantyaariri iroñaaka kaari ashininkata. ⁴⁷ Tima irootaki ininta-kayinari Pawa, ikantakina:

Awiroka nowaki pinkitainkata-koyitairi kaari pishininkata,
Pinkinkithata-kaajiri tsika okanta-kota awisakotaantsi.

Pinthotyaajiro maaroni kipatsiki.”

⁴⁸ Ikanta ikimajiitawaki kaari ishininkayita, antaro ikimo-siri-jiitanaki, ikantanaki: “Oshiki okamiitha-tataitziri iñaani Pawa.” Tima inthonkaka ikimisanta-jiitaki ikaratzi iyosiitaitakiri yañaa-siri-yitaji. ⁴⁹ Tima ithonkaa ikinkithata-kota-nakiro iñaani Pawa maaroni

nampitsi okaratzi tzimatsiri anta. ⁵⁰ Iro kantacha tzimatsi Judá-iti yomitaa-naakirori pinkathataaro kooya-payi tsipata-piintariri Judá-iti yapatojiita, ari ikimitaakiri iriipirori-payi jiwatakaan-tatsiri nampitsiki, iwinthata-kaakari imaimanitiri Pablo aajatzi Bernabé, yoimisitowiri isaikapaaki inampiki. ⁵¹ Irootaki itikanta-naarori iipatsi-tiki Pablo aajatzi Bernabé iyotantai-tyaari ti inkimisantaitiri Pawa. Awisanaki anta Iconio-ki. ⁵² Tima antaaro ikimo-siri-jiitaki kimisantzin-kariiti saikanaintsiri, tima omapiro isaika-siri-yitan-tanakari irirori Tasorinkantsi.

14

Pablo aajatzi Bernabé ijataki Iconio-ki

¹ Ikanta yariitaka Pablo aajatzi Bernabé anta Iconio-ki, ikyaajiitaki yapatota-piinta-jiita Judá-iti. Ikinkithata-kaapaakiri atziri-payi tsika ikanta-kota Jesús. Tima oshiki Judá-iti aajatzi pasini-satzi atziri kimisanta-naintsiri. ² Iro kantacha tzimatsi Judá-iti kaari kimisanta-tsini, iyomitaa-naakiri kaari ishininkatyaa inkatsimatan-tyaari. Iriitaki maimanita-kiriri kimisantzinkari-payi. ³ Irootaki isaikan-tanakari osamani yoka Pablo aajatzi Bernabé anta Iconio-ki. Tima omapiro yawintaa-nakari Pawa. Ikinkithata-kaanakiri atziri-payi tsika okanta-kota itakotanta Pawa. Iriitaki Awinkathariti matakairiri itasonka-wintantari, irootaki iyotantyaari atziri-payi omapirotoyaa okaratzi ikinkithata-kotziri. ⁴ Iro kantacha imaimanita-wakaanaka ikaratzi nampitarori

anta. Tzimatsi aapatyaa-nakariri Judá-iti, pasini yaapatyaa-nakari Tyaankaariiti. ⁵ Ikanta Judá-iti itsipayitakari kaari ishininkatyaa, ikinkitha-waita-kaakiri jiwari-payi iwasankitairi Pablo aajatzi Bernabé irojatzi ishinyaan-takyaariri. ⁶ Iro kantacha yotaki irirori-payi, siyaka ikinajitaki Listra-ki irojatzi Derbe-ki, irootaki nampitsi saikayita-tsiri Licaonia-ki. Tima ithonka yaniitakiro okaratzi tzimatsiri nampitsi anta. ⁷ Ari ikamantan-takirori Kamiithari Naantsi anta.

Ishimia-waitai-takiri Pablo Listra-ki

⁸ Okanta anta Listra-ki tzimatsi aparoni atziri ti yaniita-niti. Yasi iwiro ikiso-porokitzi owakira itzimapaaki. Ari isaikaki yoka atziri, ⁹ ikimisantziri Pablo. Ikanta yaminapaakiri Pablo, iyotanaki yawintaa-sirita-taari yoka atziri aritaki yisita-kota-kaajiri. ¹⁰ Ari iñawaitanaki, ikantziri: “¡Pinkatziyi, paniitaji!” Apatha-kiro imitaanaka yoka atziri, katziyanaka, aniitanaji. ¹¹ Ikanta iñaaayitakiro Licaonia-satzi yantakiri Pablo, ikaimajiitanaki iñaaniki, ikantajiitzi: “¡Yayiitzi-motakai pawa isiyakari atziriwi!” ¹² Ikimita-kaanakari Bernabé iriitakimi iwawa-niroti ipaitai-tziri “Júpiter,” iriima Pablo ikimita-kaanakari iriitakimi iwawa-niroti ipaitai-tziri “Mercurio,” tima iriitaki Pablo ñaawaitatsi ikinkithatzira. ¹³ Ikanta yantyawiyariti Júpiter, saikatsiri iyarapapankoti okyaa-piintzi awotsi nampitsiki, yamaki ipira-payi aajatzi incha-tyaaki-payi. Itsipatakari pasini-payi atziri inintajiitzi iwamairi ipira-payi, impomitiniri

impinkathatiri Tyaankaariiti. * ¹⁴ Ikanta iyotaki Bernabé aajatzi Pablo okaratzi ikinkithasiritari, imankaryaa-nakiro iithaari iyotantyaari atziri-payi okowiinkatzi inintziri yantiri. Ari isatikan-tanakari atziri-payi, ñawaitanaki, ¹⁵ ikantzi: “¿Paitama pantantyaarori iroka? Atziri nonatzii naaka, ari nosiyami awiroka-payi. Airo pantasi-waitaro pinintziri, pinkimisantairi Pawa Añaanita-tsiri. Tima iriitaki owitsika-kirori inkiti, kipatsi, inkaari, aajatzi okaratzi tzimanta-yitarori. ¹⁶ Irijatzi sinita-kiriri pairani piwaisatzitini yantayitiro iniwita-siyitari irirori-payi. ¹⁷ Iro kantacha ti imanapithatyaari tsika ikantawaita irirori. Tima iriitaki Pawa nisironkata-piinta-kairi aroka, iwaryiuro inkani onkithotan-tyaari awankiri-payi, iriitaki opayitairori maaroni awayitari, ari okanta akimo-siriantari.” ¹⁸ Okantawitaka ikantayiwitakari atziri-payi iroka, oshiki opomirintsitaka iwashaanta-kaantyaariri iwamainiri ipira-payi impomitiniri.

¹⁹ Ari yariijiita-paaka Judá-iti ipoñaayitaka Antioquía-ki aajatzi Iconio-ki. Iyomitaa-yitapaakiri atziri imaimanitiri Pablo. Irootaki ishimiyaan-takariri. Inosika-nakiri yookakiri othapiki nampitsi, isiyakaantzi iwamaakiri. ²⁰ Ikanta yapatowinta-paakari iyomitaani-payi Pablo, ari ipiriinta-naari aajatzi ipiyanaja nampitsiki. Ikanta okitaitita-manaki jataki Derbe-ki itsipata-naari Bernabé. ²¹ Ari ikamantan-tapajiro Kamiithari Ñaantsi anta Derbe-ki, ikimisanta-kaaki oshiki atziri. Ipoña

* **14:13** ipira-payi = toros

ipiyaaro Listra-ki, Iconio-ki irojatzi Antioquía-ki. ²² Ari yariita-naariri ikaratzi ikimisanta-kaakiri, iyomitaa-naajiri kisokiro iwajiri Jesús, yawintyaari. Ikantanajiri aajatzi: “Ontzimatyii añiuro oshiki ankimaatsi-waityaari ankyaan-tajyaari tsika ipinkathari-wintantaji Pawa.” ²³ Tima yaminaki inkarati jipayita-tsini tsika yapatoyita-piinta, iriitaki jipayitairini ikaratzi kimisanta-najiriri Jesús. Ikanta yamanako-yitanajiri yokapayi jiwari-payi, itziwinta-yitakari, ikowa-kotakiri Pawa, ikantzi: “Nowinkatharítí, paamaako-winta-jyaari yokaiti ikaratzi awinta-yitanaamiri.”

Piyaja Antioquía-ki saikatsiri Tonkaironiki

²⁴ Tima aikiro yaniitatzii Pablo aajatzi Bernabé, yawisanakiro Pisidia-ki irojatzi yariitan-takari Panfilia-ki. ²⁵ Ari ikamantan-tanakiro Kamiithari Ñaantsi anta, yitanakari nampiyitarori Perge-ki, ipoñaapaaka Atalia-ki. ²⁶ Ari ititanaja irojatzi Antioquía-ki. Tima ari iyosiitai-takiri pairani ijatantyaari inkamantantiro tsika okanta-kota ikaminthaantaji Pawa. Irootaki imonkaratakiri iroñaaka yantayitakiro. ²⁷ Ikanta yariitaja Antioquía-ki, yapatota-pajiri kimisantzinkari-payi, ikamanta-pajiri okaratzi yantakaa-yitakiriri Pawa, tsika ikanta yawintaa-kaayitaari kaari ishininkatyaa. ²⁸ Ari isaikapajiri Pablo aajatzi Bernabé itsipayita-paari ikaratzi kimisanta-naatsiri.

15

Yapatota-jiita Aapatyaawiniki

¹ Ari yariijiitaka atziri-payi anta Antioquía-ki ipoñaayitakaro iipatsitiki Judá-iti, iyomitaa-paakiri kimisantzinkari-payi, ikantapaakiri: “Iyikiiti, aiorika pimonkaratziro Ikantakaantani Moisés pinto-misitaa-nityaa, airo pawisako-siri-yitaji.” ² Ti onimotiri Pablo aajatzi Bernabé okaratzi iyomitaan-tziri ariitapain-chari, oshiki iñaana-minthatakiri yokapayi. Irootaki inintan-tanakari kimisantzinkari-payi Antioquía-satzi ijataji Pablo aajatzi Bernabé Aapatyaawiniki. Apatziro iwitsikajiro irirori-payi kantain-chari intsipatyaari Tyaankaariiti aajatzi jiwatziriri kimisantzinkari inampiki. ³ Ikanta ijajiitaji Pablo aajatzi Bernabé ikinanajiro Fenicia-ki irojatzi Ositikii-toniki. Ari ikamanta-yitanajiri Judá-iti ikaratzi kimisanta-tsiri, ikantziri: “Ikimisanta-yitaji pasini-satzi kaari ishininkatyaa.” Tima oshiki ikimosiri-jiitanaki iyikiiti Judá-iti. ⁴ Ariijiitaja anta Aapatyaawiniki. Yaakamiithata-wajiri kimisantzin-kariiti, Tyaankaariiti aajatzi jiwatziriri kimisantzinkari. Ikamanta-pajiri irirori okaratzi yantakaa-yitakariri Pawa. ⁵ Iro kantacha tzimatsi Nasitantaniri-payi kimisanta-tsiri, ikantanaki: “Ikaratzi kimisanta-tsiri kaari ashininkata, okowaa-pirotatyaa imonkaratairo Ikantakaantani Moisés, intomitaa-nitajyaa.”

⁶ Ari yapatojiitanaka Tyaankaariiti aajatzi jiwari-payi ikinkitha-waita-kojiitziro tsika okanta-kota iroka. ⁷ Ikanta osamanitaki

ikinkitha-waijiitaki, ari ikatziyanaka Pedro, ikantanaki: “Iyikiiti, piyojiitzi awiroka, naaka ityaankaki pairani Pawa nokinkithata-kaayitajiri Kamiithari Naantsi kaari ashininkata, irootaki inkimisantan-tajyaari irirori-payi. ⁸ Tima Pawa iyotzitauro okaratzi akinkithasiri-yitari, iñaakan-takiro inintziri aajatzi isaika-siritan-tajyaari Tasorinkantsi pasini-satzi kaari ashininkata ikimitaakai arokaiti. ⁹ Tima yaakamiithatajiri Pawa yokaiti ikimita-kaira aajatzi arokaiti, tikatsi imaaninti Pawa. Yoitinta-siri-yitajiri ikaratzi awintaa-siritaariri Jesús. ¹⁰ ¿Kamiithata-tsuma pinthainkiro yantakiri Pawa? ¿Opaitama pinintantari pisintsitiri kimisanta-naatsiri imonkaratiro ikantakaan-taitani kaari aawyaa-jatzi arokaiti, kaari yaawyaa-jatzi aajatzi awaisatzitini? ¹¹ Tima irootaki inisironkatani Awinkathariti Jesús owawisaako-siri-yitajiri arokaiti. Ari ikantzi-yitaari aajatzi iriroriiti.”

¹² Mairi ikantajiitanaka maaroni. Ikimaitzi-iri aajatzi Bernabé, Pablo ikinkithata-kotziro okaratzi yantakaa-yitakiriri Pawa inampiki-payi pasini-satzi atziri kaari ishininkatyaa. ¹³ Ikanta ithonka-kiro ikamantakiri, ikantanaki Jacobo: “Iyikiiti, pinkimisanta-wakina: ¹⁴ Ikamanta-kairo Simón tsika ikanta Pawa yitanta-nakarori iyoyaayitakiri pasini-satzi atziri inkimisantan-tajyaariri irirori-payi. * ¹⁵ Tima irootaki ikinkithata-kaakiriri Pawa pairani Kamantan-tzinkari-payi, ikantaki:

* **15:14** Wairontsi

16 Aririka awisayitaki iroka-payi, aritaki nom-piyaji.

Nowiriintajiro iwanko David.

Nompinkatharita-kayiri incharinityaari ari inkimita-jyaari tsika ikanta irirori nopinkatha-ritakaakiri.

17 Aririka omatakyaa iroka, ari yamina-minatajina pasini-satzi atziri, inkantayitaina: 'Nowinkathariti,'

Ari onkantyyaa nasiyitan-tajyaariri kaari pishininkata.

18 Ari ikantzi iñaawaitzi Awinkathariti Pawa. Tima iriitaki kasiya-kaayita-kayirori iroka-payi pairani owakira itantana-karori.

19 Irootaki nonkantan-tyaari naaka, ti onkamiithati añaakai-yaari pasini-satzi kaari ashininkata ikaratzi kimisanta-yitairiri Pawa.

20 Apatziro antyaankiniri sankinarintsi airo iwantari wathatsi yasita-kaitariri pawaniro-payi, airo imayimpi-waitzi, airo iwakoyitaro iriraani posiniri-payi. 21 Tima irooyitaki iroka isankinari Moisés ikinkithata-kota-piintai-tziri tsika-rika-payi yapatota-piinta Judá-iti kitaitiriki imakoryaan-taitari. Irootaki yitanakari pairani. Irootaki iwashaantan-tyaarori iroka-payi airo okantzimo-sirita-kaantari ashininka-payi."

22 Ikanta Tyaankaariiti aajatzi jiwari-payi, itsipayitakari kimisantzinkari-payi, ikoyaaki intyaankiri Antioquía-ki intsipatanakyaari Pablo aajatzi Bernabé. Yoka ikaratzi ikoyaakiri: Judas ipaitai-tziri Barsabás, aajatzi Silas. Iriitaki jiwatakaa-yitakiriri kimisantzinkari-payi anta. 23 Iriiyitaki

aanakironi sankinarintsi. Iroka okantzi osankinata: “Iyikiiti, naakaiti Tyaankaariiti aajatzi jiwari-payi. Nowitha-jiitami awiroka kaari noshininkayita nampiyitarori Antioquía-ki, Tonkaironiki, aajatzi Cilicia-ki. ²⁴ Noyojiitaki tzimatsi poñaayita-nainchari aka, iriitaki oñaasirinka-kimiri anta, inintzi pimonkara-yitairo Ikantakaan-taitsiri, pinto-misitaa-nitajyaa. Kaarira notyaantani naaka-payi. ²⁵ Irootaki nokinkitha-waitan-takari aka, ari nokoyakiri akarajiitziri aka, iriitaki jatatsini iñaajimi intsipata-nakyaari itakokitani Pablo aajatzi Bernabé. ²⁶ Iriijitaki atsipiwinta-kariri yawintaa-naari Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari. ²⁷ Nontyaanka-kimiri Judas aajatzi Silas. Iriitaki kamanta-paakimini maaroni anta. ²⁸ Tima ti onkamiithati noñaakaa-waityaami awirokaiti, tima ti onimotiri Tasorinkantsi aajatzi naaka-payi. Apatziro pantayita-najiro okaratzi nintachari. Iroka nokantzi: ²⁹ Airo piwayitari wathatsi yasita-kayi-tariri pawaniro-payi. Airo piwakoyitaro iriraani posiniri. Airo pimayimpi-waitzi. Aririka pimonkara-yitanakiro iroka, kamiithataki. Ari okaratzi.”

³⁰ Ikanta ijajiitanaki ikaratzi iyoyaakiri, ariijiitaka Antioquía-ki. Yapatota-paakiri kimisantzinkari-payi, ipapaakiri sankinarintsi.

³¹ Ikanta iñaanata-wakiro, ikimo-siri-jiitanaki.

³² Tima Kamantan-tzinkari inatzi Judas aajatzi Silas, itharowinta-kaapaakari iyikiiti yoisokirotyaari Pawa, onimoyita-najiri.

³³ Okanta osamanitaki isaikimo-waitakiri kamiitha, ityaankajiri tsika ipoñaakaro pairani.

³⁴ Iro kantacha inintaki Silas isaikanaki irirori Antioquía-ki. † ³⁵ Ari ikimitakari Pablo aajatzi Bernabé irojatzi isaikanaki irirori Antioquía-ki, itsipatakari pasini-payi kimisantzinkari, aikiro ikamantan-tanaki-tziiro iñaani Awinkathariti.

Pablo itsiparyaari Bernabé, yapiitakiro ijatzi ikinkithatzi

³⁶ Okanta apaata, ikantairi Pablo yoka Bernabé: “Thami apiitajiro ariityaari inampiki iyiki-iti tsika akamantan-takiro iñaani Awinkathariti. Aminajiri tsika ikantayita.” ³⁷ Ari inintawitaka Bernabé yaanakirimi Juan, ipaitaitziri aajatzi Marcos. ³⁸ Iro kantacha Pablo ti onimotiri yaanajiri, tima yooka-kitziiri pairani Marcos anta Panfilia-ki, ti ithotyiiro Marcos intsipatyaari tsika ikinkithata-kaanta-yitzi. ³⁹ Ari iñaana-minthata-wakaa-jiitaka. Ari itsiparyaa-wakaa-nakari. Yaanakiri Bernabé yoka Marcos, ititanaka ikinanaki Chipre-ki. ⁴⁰ Iriima Pablo, yaminakiri Silas iriitaki intsipatyaari irirori. Ikanta yamana-kota-wajiri iyikiiti, ikantzi: “Nowinkathariti, nawintaami awiroka, pinkawinthayiri yoka.” Ari ijajiitanaki. ⁴¹ Ikanta ikinanaki Tonkaironiki irojatzi Cilicia-ki, ipintha-sirita-kaayitakari yawintyaari Jesús ikaratzi kimisanta-yitaa-tsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo aajatzi Silas

¹ Aikiro ijatatzii yariitanta Pablo, ithonka yariitantaka Derbe-ki aajatzi Listra-ki. Ari

† 15:34 Onasiyita ñaantsi-payi

isaikiri aparoni mainari ipaita Timoteo, kimisantzinkari inatzii. Otomi Judá-iti, kimisantzinkaro onatzii aajatzi, wirakocha inatzii iriri. * ² Ikanta kimisantzinkari-payi nampitarori Listra-ki aajatzi Iconio-ki, kamiitha ikinkithata-kotakiri yoka Timoteo. ³ Irootaki inintan-tanakari Pablo intsipatyaari Timoteo tsika yariitan-tayita. Iro kantacha iyojiitzi maaroni Judá-iti wirakocha inatzii iriri. Irootaki yaantana-kariri Pablo intomisitaanitiri yoka Timoteo. ⁴ Ikanta ikinayita-nakira nampitsi-payi, ikamanta-yitanakiri kimisantzinkariiti yantayitajiro okaratzi isankinatakiri Tyaankaariiti itsipatakari jiwari-payi anta Aapatyaawiniki. ⁵ Irootaki yawintaa-pirotan-tanakariri Jesús ikaratzi kimisanta-naatsiri anta. Tima aikiro ishiki-pirota-nakitzi ikaratzi kimisanta-naatsiri maaroni kitaitiri.

Imisimpyaakiri Pablo aparoni Macedonia-satzi

⁶ Ikanta Pablo isinampita-nakiro Frigia aajatzi Galacia, tima ti isinitairi Tasorinkantsi inkinkithata-kaanti anta Asia-ki. ⁷ Irojatzi yariitan-takari anta Misia-ki. Ari ikinkithasiri-witaka inkinana-kiromi Bitinia-ki, iro kantacha ti isinitiri Itasorinka Jesús ijatiro anta. ⁸ Awisanaki nampitsiki Misia, oirinka-jiita-paaka anta nampitsiki Troas. ⁹ Okanta otsitinitanaki, ari imisiwaitakiri Pablo, iñaaki aparoni Macedonia-satzi, ikantziri: “Pariityaana nonampiki, pinisinonka-yitajyaana.” ¹⁰ Ikanta imisimpyii-takiri Pablo, ari nowitsika-jiitanaka

* **16:1** wirakocha = griego

nojajiiti Macedonia-ki. Tima noyojiitzi iriitaki Pawa nintatsiri nojati anta, nonkaman-tajiri Kamiithari Ñaantsi ikaratzi nampitarori anta.

Yasita-koitakiri Filipos-ki

¹¹ Ari notijiitanaja anta nampitsiki Troas, apatziro nowanakiro nojatziro Samotracia-ki. Okanta okitaitita-manaji irojatzi naata-kotan-tapaakari Owakira-winiki. ¹² Ikanta nawisanaki irojatzi nampitsiki Filipos. Tima iroka nampitsi irootaki otzinkami nampitsi Macedonia. Ari inampiyitarori wirakocha poñaayita-chari Roma-ki. Ari nosaika-waita-paakiri anta. ¹³ Okanta aparoni kitaitiri imakoryaanta-piintari Judá-iti, nojataki nijaa-thapyaaki. Nosiya-kaantzi ari yapatojiita Judá-iti yamanajiiti. Ikanta nariita-paaka anta, saikajiita-paakina, nokinkitha-waita-kaapaakiro kooya-payi apatojiita-chari anta. ¹⁴ Tzimatsi aparoni kooya kimisanta-kinari nokinkitha-waitzi opaita Lidia. Irootaki poñaachari nampitsiki Tiatira. Ari opoki iroori opimantawaitzi manthakintsi jonkiro-masita-tsiri. Opinkathata-piintakiri iroori Pawa. Tima ikantakaakaro Awinkathariti opintha-sirityaa onkimisantiri Pablo okaratzi ikantziri. ¹⁵ Okanta ikiwaatai-takiro iroori aajatzi ikaratzi saika-wankotzirori, okantajiita-nakina: “Thami ajati nowankoki, pimayi-motina.” Ari nomajiitakiri, tima oshiki apiiapiitakina iroori okantana.

¹⁶ Okanta apaata, nojajiitaki namani notsipatari Pablo, ari nomonthaakaro awotsiki aparoni mainaro impirataitani. Tima iroka

mainaro yaaka-sirita-tziiro piyari, irootaki iyotakaan-tarori opaita-rika awishi-motziriri atziri. Ari ipinaitziriri oshiki kiriiki ompiratarori iroka mainaro. ¹⁷ Tima oyaataa-nakina iroka mainaro, okaima-tzimaita okaima-kotziri atziri-payi, okantzi: “¡Yoka atziri-payi impiratani inatzii Pawa Jinoki-satzi, iriitaki kamanta-jimini pawisakotan-tajyaari!” ¹⁸ Ari okantatyaa okaimaa-waitzi maaroni kitaitiri iroka mainaro, irojatzi owatsimaan-takariri Pablo, iñaanatakiri piyari aakasirita-kirori, ikantziri: “Piyaapithatairo iroka mainaro, tima nawintaari Jesús Saipatzii-totaari, iriitaki matakayi-mironi.” Apatha-kiro ikantanaka piyari ijapithata-najiro.

¹⁹ Iro kantacha yoka ompiratarori mainaro, iyotanaki airo yaantaaro oshiki kiriiki, yaanakiri Pablo aajatzi Silas isaikajiitzi jiwari-payi, tsika ipiyojiita atziri. ²⁰ Ikantapaakiri jiwatatsiri: “Yokaiti Judá-iti iñaasirin-kakiri ashininka-payi aka anampiki. ²¹ Iyomitaa-sitakari okaratzi yamijiitari irirori, ti anintajiitiro arokaiti yantaitiro, tima aroka-payi isankinata-kotani pinkatha-ritatsiri Roma-ki. ²² Imatzita-nakaro atziri-payi asitarori inampi imaimanitakiri Pablo aajatzi Silas. Ikantzi jiwari: “Pisapokayitiri, pimpasa-waitiri.” ²³ Ikanta itonkakiro ipasawaitziri, yaanakiri iwayiriti wirakocha yasita-kotakiri. Ikantanakiri aamaako-wintariri asita-kotaari-payi: “Paamaako-winta-pirotyaari yokapayi isiyakari.” ²⁴ Ikanta ikimaki aamaako-wintan-taniri ikantai-tanakiri, iminkyaa-pirotakiri inthomponta, yawikitzitan-takari tinari-payi incha-kota.

²⁵ Okanta niyaankiiti tsitiniri, amanajiitatsi, panthaa-jiitatsi Pablo itsipatakari Silas, kimajiitatsi pasini asita-kotaari-payi. ²⁶ Ari omapoka-sitaka onikanaka, oshiwata-paakiro yasita-koitakiri. Apatha-kiro asitaryaanaka asitako-rontsi, osiryaa-siwaitanaka asirotha yoosotan-taitariri asita-kotaari. ²⁷ Ikanta isaakitanaki aamaako-wintariri asita-kotaari, inaatziiro asitaryaanaka asitako-rontsi, inosika-nakiro iwisa-minto inintzi isataiyaa, isiyakaantzi siyayitaka asita-kotaari-payi. ²⁸ Iro kantacha ikaima-kota-nakiri Pablo, ikantziri: “¡Airo piwasinonkaa-waita, ainiro nosaika-jiitzi maaroni aka!” ²⁹ Ari ikaima-kaantaki ootamintotsi, isiya-pirotatya ikyapaaki aamaako-wintariri asita-kotaari. Ikanta inaapaakiri Pablo aajatzi Silas, antaro itharowan-tanakari, piyonkawaitanaka, ityiirowa-sita-nakari ³⁰ Imisitowakiri Pablo aajatzi Silas, isampitakiri, ikantziri: “Pinkathari, ¿paitama nantiri naaka nawisakotan-tajyaari?” ³¹ Ikantajiitzi irirori: “Pinkimisantajiri Awinkathariti Jesús, aritaki pawisako-siritai awiroka, aajatzi ikaratzi saikatsiri piwankoki.” ³² Ari ikinkithata-kaanakiri tsika ikanta-kota Awinkathariti. Tima ikimajiitaki ikaratzi saikatsiri iwankoki. ³³ Tima ainiro oniyaankiitzi tsitiniri, yaanakiri Pablo aajatzi Silas pasiniki pankotsi. Ari ikiwainiri yaawyaaitakiri ipasawaitai-tziri. Ikanta ikiwaatai-takiri irirori imatzitakari ikaratzi ishininka-yitari. ³⁴ Ari yaanakiri iwankoki, ipapaakiri iwariti. Tima kimosiri ikantajiitanaka ikimisantairi Pawa

itsipayitakari ishininka-payi.

³⁵ Okanta okitaitita-manaji, ityaantaki jiwari aamaako-wintariri asita-kotaari, ikantziri: “Pimisitowajiri Pablo aajatzi Silas.” ³⁶ Ikanta aamakotan-taniri, ikantakiri Pablo: “¡Noshininká! Ikantakina nojiwariti nomisitowajiitaimi kantacha pijataji kamitha’ ³⁷ Iro kantacha Pablo, ikantanaki irirori: “Naaka isankinata-kotani iwinkathariti Roma-satzi. nomisitowa-yitajimi. Kantatsi pijayitaji kamiitha.” Tima ipasata-kaantakina pijiwariti tsika ipiyojiita atziri-payi, yasita-kota-kaantakina. Ti yaminawakiro tzimatsirika nokinakaa-sitani. ¿Ipaitama inintantari imisitowa-yitajina imananikiini? ¡Ti noninti! Pinkantiri impokanaki irirori, iriitaki misitowajinani.” ³⁸ Ikanta ipiyanaka aamaako-wintan-taniri, ikamanta-paakiri jiwari-payi. Ikanta ikimawaki isankinata-kotani inatzii iwinkathariti Roma-satzi, antaroiti itharowajiiitanaki. ³⁹ Jatanaki jiwari-payi, ikantapaakiri Pablo aajatzi Silas: “Pimpyaakotajina nowasankitaa-kaantakimi.” Imisitowa-kaantajiri, ikantawajiri: “Pijayitaji, ti noninti pisaiki nonampiki.” ⁴⁰ Ikanta isitowanaji yasita-kowaitai-takiri, jataki owankoki Lidia. Ari ipokajiitzi kimisanta-naatsiri, ipintha-sirita-kaayitakari yawintaa-pirotyaari Jesús. Ikanta ithonkakiro, jaitijiitaji.

17

Imaimanita-taintaki Tesalónica-ki

¹ Aikiro ijatatzii Pablo aajatzi Silas yariitanta. Ikinayitaki nampitsiki-payi Anfópolis aajatzi Apolonia-ki irojatzi yariitan-takari Tesalónica-ki tsika yapatota-piinta-jiita Judá-iti. ² Irootaki yamita-piintakari Pablo, ikyaa-piintzi tsika yapatota-piinta Judá-iti. Tima mawa imakoryaan-taitari kitaitiri ijata-piintaki anta. Oshiki ikinkithata-kaakiri Judá-iti. ³ Yookoyitziniri Sankinarintsi-pirori tsika ikinkithata-koitziri Saipatzii-totaari inkami-motanti, aritaki yañaaji aajatzi. Ikantziri: “Yoka Jesús nokinkithata-kotzimiri, iriitaki Saipatzii-totaari.” ⁴ Tzimatsi Judá-iti kimisanta-nakirori ikamantan-tziri Pablo, irootaki yawintaan-tanaariri Jesús, itsipayita-nakari Pablo aajatzi Silas. Ikimisanta-jiitanaki aajatzi oshiki kaari Judá-iti pinkatha-witariri Pawa. Ari okimitakari aajatzi iroopirori-payi kooya-payi. * ⁵ Iro kantacha tzimatsi pasini-payi Judá-iti kaari kimisanta-tsini, ti onimota-nakiri irirori. Yaminaki kaari-pirosiriri-payi atziri. Ityaankakiri iyomitairi atziri-payi nampitsiki imaimanitan-tyaariri Pablo aajatzi Silas. Yokapayi kaari-pirosiriri ikyaaki iwankoki Jasón inosikiri Pablo aajatzi Silas, imaimanitan-tyaariri nampitarori anta. ⁶ Tira iñiiri yamina-mina-witakari pankotsiki, inosika-nakiri Jasón itsipataa-nakiri pasini-payi kimisantzinkari, yaanakiri isaiki jiwatatsiri nampitsiki, ikantapaakiri: “¡Ariitaka iroñaaka aka anampiki ñaasirin-

* 17:4 kaari Judá-iti = griego

katan-taintsiri nampitsiki-payi. ⁷ Iriitaki Jasón omisaika-wakiriri iwankoki! Ithainka-yitziro inintakaantani awinkathariti Roma-ki, ikantajiitzi: ‘Tzimatsi pasini pinkathari, ipaita Jesús.’ ” ⁸ Ikanta ikimaki maaroni atziri-payi aajatzi jiwari-payi, ti onimota-nakiri. ⁹ Iro kantacha ikowa-kotakiri Jasón impinawintyaa aajatzi pasini-payi kimisantzinkari, irootaki yapakaan-taariri.

Jataki Pablo aajatzi Silas Berea-ki

¹⁰ Okanta otsititanaki yokapayi kimisantzinkariiti, ityaankajiri Pablo aajatzi Silas anta Berea-ki. Ikanta yariijiitaka anta, ikyaapaji yapatota-piinta-jiita Judá-iti. ¹¹ Tima yokaiti Judá-iti nampitarori Berea-ki, nisironkan-taniri inajiitzi ti inkimityaari Tesalónica-satzi. Kimosiri ikanta ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Jesús. yaakowinta-nakiro maaroni kitaitiri iñaanata-nakiro Sankinarintsi-pirori iñaantyaarori omapiro-rika ikamantaitziriri. ¹² Tima tzimatsi oshiki Judá-iti kimisantanajiriri Jesús. Ari ikimitzi-takari aajatzi kaari Judá-iti, sirampari-payi aajatzi kooya-payi. Tima iriipirori inayitatzi yokaiti inampiki. ¹³ Iro kantacha ikima-kotakiri Judá-iti nampitarori Tesalónica-ki, ikamantan-tziro Pablo Kamiithari Ñaantsi anta Berea-ki, pokajiitanaki, iyomitaa-paakiri atziri-payi imaimanitan-tyaariri Pablo. ¹⁴ Ikanta kimisantzinkari-payi anta, sintsiini ityaankajiri Pablo inkaari-thapyaaki. Iriima Silas aajatzi Timoteo irojatzi isaikanaki irirori Berea-ki. ¹⁵ Ikanta yokapayi aanajiriri Pablo itsipata-

nakari irojatzi yariitan-takari nampitsiki Atenas. Iro kantacha Pablo ikantakiri kimisantzinkari-payi oyaatakiriri: “Aririka pimpiyaji Berea-ki, pikanta-pajiri Silas aajatzi Timoteo: ‘Ikantakaan-tzimi Pablo, sintsiini pijati.’ ”

Isaiki Pablo Nampitsiki Atenas

¹⁶ Ikanta isaiki Pablo nampitsiki Atenas iyaawitari Silas aajatzi Timoteo, antaro iwasiritanaka iñaayitziri nampitarori Atenas ipinkatha-waitziri pawaniro-payi. ¹⁷ Irootaki ikinkitha-waita-kaanta-kariri Judá-iti tsika yapatota-piinta-jiita, aajatzi pasini-satzi atziri kaari ishininkatyaa pinkathatairiri Pawa. Maaroni kitaitiri ijatzi tsika iyomparitaita, ari ikinkitha-waita-kaayitakiri atziri-payi ikaratzi iñaayitziri anta. ¹⁸ Tima iñaana-minthatakiri yotaniri-payi ikantai-tziri Kimosiri-wiri-payi, pasini ikantai-tziri Ñaako-wiri-payi. Irootaki isampita-wakaantari yokapayi, ikantzi: “¿paitama iyomitaan-tziri yoka kiñaaniri?” Ikantajiitzi pasini: “Kimitaka ikinkithata-kotatziiri iwawa-niroti pasini-satzi atziri.” Iro ikantan-tayitari tima inkamantan-tatziiro Pablo Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Jesús, yañaantaari. † ¹⁹ Ari yaanakiri anta tsika yapatota-piinta-jiita yotaniri-payi, ipaitai-tziro “Areópago”. Isampitakiri, ikantziri: “Intsityaa pinkaman-tinaro tsika okanta-kota owakirari pikinkithata-kotziri. ²⁰ Tima pikamantan-takiro

† **17:18** Kimosiri-wiri-payi = epicúreos = iyomitaan-tziro kowapirota-chari ankimo-siri-waiti; Ñaako-wiri-payi = estoicos = iyomitaantzi ontzimatyii añaako-pirota-nityaa.

nonampiki kaari nokima-piinta-jiitzi. Nonintzi noyojiiti opaita-rika kanta-kota-chari.” ²¹ (Tima yokaiti nampitarori Atenas aajatzi ariitzinkari-payi anta, oshiki iniwitakaro inkimisantiro owakirata-tsiri ñaantsi, imatzimaityaaro irirori inkamantantiro.)

²² Ari ikatziyanaka Pablo ipiyotzi-wintai-takari, ikantanaki: “Ayomparí, noñaakimi naaka tzimatsi oshiki piwawanitari pipinkathata-piintakiri. ²³ Naniitakiro maaroni pinampi, noñaakiro pipomi-pirini-minto-payi. Tzimatsi aparoni pisankinatakiri, pikantzi: ‘PAWA KAARI IYOTAITZI.’ Irijatzi nokinkithata-kotzimiri naaka yoka Pawa pipinkathatziri awiroka-payi, kaari piyojiitzi aajatzi. ²⁴ Iriitaki yoka Pawa owitsika-kirori kipatsi aajatzi ikaratzi tzimanta-yitarori. Iriitaki asitarori inkiti aajatzi kipatsi. Ti isaikan-tyaaro tasorintsi-panko iwitsikani atziri-payi. ²⁵ Ti inkowityaawaiti irirori iwitsikai-tantyyaa-niriri ompaityaari-rika. Iriitaki añaakairiri maaroni atziri, iriitaki owiniinkata-kaariri, ipantziro maaroni ikowityaa-niintai-tziri. ²⁶ Iriitaki owitsika-kiriri itanakarori atziri, iriitaki ishikyaa-kiriri, ithonka inampita-nakaro maaroni kipatsiki. Ikamantzi-takari Pawa tsika onkarati yañaayiti, tsika-rika-payi inampiyityaaro. ²⁷ Iro yantantayitakarori iroka, yamina-minai-tanta-jyaariri. Kimiwaitakami impapipampi-waita-tyiimi yamina-mina-waitziri. Aritaki iñaayitajiri. Tima ti intaina isaiki Pawa ari itsipayitai maaroni aroka-payi. ²⁸ Iriitaki añaakaa-yitairi iroñaaka, ishiwata-kaayitaji, irijatzi

tzimakaa-yitairi. Irootaki ikantzi-takari pairani kinkithata-kaanta-tsiri pishininka, ikantaki: ‘Omapiro, itomiyaayi Pawa anatzii.’ ²⁹ Tima omaapiro yasiyitaji Pawa, ti onkamiithati isiyaari yoka osiyakaarontsi iwitsikani atziri-payi, iwitsika-yitziri ooro, kiriiki, mapi, aajatzi okaratzi ikinkithasiritari iwitsika-yitiri. ³⁰ Tima pairanitaki ipyaako-yitairi Pawa ikaratzi antasi-waita-karori iroka-payi, okantakaan-tziro ti iyojiiti okaratzi yantziri. Iro kantacha ikantairi iroñaaka Pawa maaroni nampitarori kipatsiki, ikantziri: ‘Piwashaantairo kaari-pirori pamisi-yitari.’ ³¹ Tima iyosiitaki Pawa aparoni atziri, iriitaki intyaankairi yaminako-yitairo okaratzi antayitakiri. Aritaki iyotaki irirori Pawa tsikapaiti imatairo. Aritaki iñaakakairi Pawa yoka atziri iwañaajiri ikamawitaka.”

³² Ikanta ikimaki ikinkithata-kotakiri kaminkari yañaaji, tzimayitatsi thainkana-kiriri. Iriima pasini-payi, ikantanakiri: “Ari apiitiro apaata pinkinkithata-kotinaro iroka.” ³³ Ari isitowa-pithata-nakiri Pablo yokapayi. ³⁴ Iro kantacha tzimatsi kimisanta-najiri Jesús. Iriitaki oyaatana-kiriri Pablo. Tzimatsi aparoni kooya tsipata-kariri ikaratzi kimisanta-naatsiri, opaita Dámaris. Ikimisantzitanaka Dionisio, irijatzi aparoni itsipawitari yapatota-piinta Areópago.

18

Ariitaka Pablo Corinto-ki

¹ Ikanta yawisaki Pablo isaikawita-paaka nampitsiki Atenas, jataki Corinto-ki. ² Ari iñaapaakiri aparoni ishininka Judá-iti

paitachari Aquila, Ponto-satzi inatzi. Owakira yariiwaita Aquila itsipataro Priscila, iina, ipoñaakaro Italia-ki. Tima ikanta-kaantakitzi iwinkathariti Roma-satzi, paitachari Claudio, isitowi maaroni Judá-iti inampiki. Ari ijataki Pablo yariityaari Aquila aajatzi Priscila. ³ Iñaapaakiri ikamaitaro isitsika-yitziro tontamasita-tsiri manthakintsi, iwankoitari. Irootaki isaikan-tapaakari Pablo intsipatyaari yantawaiti. Tima irootaki yantawaititari pairani Pablo. ⁴ Ari ikanta-piintatya Pablo ijatzi yapatota-piintaita kitaitiri imakoryaan-taitari, ikinkithatakaapiintakiri Judá-iti aajatzi kaari Judá-iti, nintatsiri inkimisantairi Jesús. *

⁵ Ari ipokakiri Silas itsipatakari Timoteo irojatzzi Macedonia-ki. Ikanta yariijiitapakani, ikinkithata-kaakiri Pablo yokapayi Judá-iti Kamiithari Ñaantsi, ikantziri: “Yoka Jesús, iriitaki Saipatzii-totaari.” ⁶ Iro kantacha tzimatsi Judá-iti kaari onimotiri ikisaniinta-nakiri Pablo, ikawiya-waita-nakiri. Ari itikanairo iithaari Pablo iyotantyaari iwashaantanaki-tziiri, ikantanairi: “Ariri7ka iwasankitaakimi Pawa, awiroka kanta-sityaaroni, tira naaka. Iroñaaka nomatiri kaari ashininkata nonkinkithatakaayitairi.” ⁷ Awisanaki Pablo iwankoki aparani atziri paitachari Justo, ipinkathata-piintakiri Pawa irirori. Yoka Justo isaika-nampitziro yapatota-piinta-jiita Judá-iti. ⁸ Ikanta Crispo jiwatatsiri yapatota-piinta Judá-iti, ikimisanta-nakiri Awinkathariti Jesús, imatanakiro aajatzi

* **18:4** kaari Judá-iti = griego

ikaratzi saikatsiri iwankoki. Ari ikimitakiro oshiki Corinto-satzi, tima ikimakiro okaratzi ikantayitakiri Pablo, ikimisantanaki, ikiwaataitakiri. ⁹ Okanta aparoni tsitiniri iñaanatakiri Pablo Awinkathariti, imisimpyaakiri, ikantziri: ‘Tikatsi pintharowantya pinkaman-tairi atziri-payi iroka ñaantsi, airo pimairitzi. ¹⁰ Tima naaka tsipatyaamini, tikatsi kimaatsita-kaawaityaamini aka. Aka nampitsiki tzimatsi oshiki nasiyitari naaka.’ ¹¹ Irootaki isaikantanakari Pablo anta Corinto-ki iyomitaan-tziro iñaani Pawa, tima awisaniintanaki aparoni osarintsi. †

¹² Tima iriitaki Galión jiwatatsiri anta antaroki kipatsi ipaitai-tziri Acaya, aripaiti yitanakaro Judá-iti imaimanitziri Pablo. Yaanakiri pinkathariki. ¹³ Ikantapaakiri: “Yoka atziri ikinakaa-sitakaro iyomitai-tziri atziri-payi impinkathatairi Pawa, ipiyathatakaro ikantakaan-taitziri.” ¹⁴ Inintzi iñaawaitanakimi Pablo, ikantanakiri Galión yoka Judá-iti: “Iroorika pikinkithata-kotzi iwantaki yoka atziri, aritaki nonkimisantakimi pinkantinari. ¹⁵ Iro kantacha iroorika pikanta-wakaawintari okaratzi piñaawai-yitziri, pipairyaa-waitziro wairontsi, iroorika pikanta-wakaawintari pipaita-siwaitari: ‘Ikantakaan-taitani.’ Apatziro piyojiitziro awiroka tsika pinkantiro, ti nomiraawinta-waitiro naaka.” ¹⁶ Imisitowa-kaantairi jiwari Galión maaroni. ¹⁷ Ikanta ñaawaita-tsiri jiwari yairika-nakiri Sóstenes,

† **18:11** awisaniinta-nakiro aparoni osarintsi = aparoni osarintsi aajatzi 6 kasiri.

iriitaki jiwatakaan-tatsiri yapatota-piinta Judá-iti. Ipasawaita-nakiri. Iro kantacha Galión, ti imiraawintiro kantachari.

¹⁸ Oshiki kitaitiri isaikawaitanaji Pablo anta Corinto-ki. Ikanta iwithata-naari kimisantzinkari-payi, jataji Tonkaironiki. Iyaatanakiri Aquila aajatzi Priscila. Ikanta yariitaka Cencrea-ki, irootaki awochaati nampitsi Corinto. Ari yamiita-nakiro iisi Pablo, tima tzimatsi ikasiya-kaariri Pawa. Otijiitanaka amaatako-minto-tsiki, jataji Tonkaironiki. ¹⁹ Ikanta yariita-paaka awochaatiki Efeso, ti intsipata-paiyaari Pablo yoka Aquila aajatzi Priscila. Jataki apaniroini yapatota-piinta Judá-iti. Ari ikamanta-paakiri Judá-iti tsika ikanta-kota Jesús. ²⁰ Ikowako-witakari Judá-iti osamani isaikanaki, iro kantacha Pablo ti ininti. ²¹ Iwithata-naari ikarajiitzi, ikantanairi: “Iriirika Pawa nintatsini, ari nomp iyaji noñaajatimi. Tima onkowa-pirotatyaa nariitaiya Aapatyaawiniki yoimosirinkaita.” Ari ititanaari anta Efeso-ki, jataji.

Piyaja Pablo Antioquía-ki ijatatzi ikinkithatzi

²² Ikanta yariitaka Cesarea-ki, awisapaaki iwihatari kimisantzinkari-payi. Ipoña yawisanaki irojatzi nampitsiki Antioquía-ki. ²³ Ti osamanitaki isaikapai Pablo Antioquía-ki. Jataki yariitanta Galacia-ki aajatzi Frigia-ki, ipintha-sirita-kaapaari kimisantzinkari-payi yoisokirotyaari Jesús.

Ikinkithatzi Apolos Efeso-ki

²⁴ Okanta anta Efeso-ki, ari yariitaka aparoni Judá-iti paitachari Apolos, ipoñaakaro Alejandria-ki. Iyotziro ikinkitha-waitzi kamiitha, iwinthata-kaayitari atziri. Tima iyota-kotziro kamiitha Sankinarintsi-pirori.

²⁵ Iyotako-pirotziri Apolos tsika ikanta-kota Jesús. Tharowinta ikamanta-yitziri atziri, iyomitairi kamiitha okaratzi ikima-kota-kiriri Jesús. Ari owiraari iyota-kotziri. Iro kantacha, ti iyotako-pirotiro tsika okanta-kota kiwaataantsi, apatziro iyotziro okaratzi iyomitaan-takiri Juan.

²⁶ Okanta aparoni kitaitiri, yawintaakaro okaratzi iyota-kota-nairi, yitanakaro ikinkithata-kaantzi Apolos yapatota-piinta Judá-iti. Iro kantacha okimakiri Priscila aajatzi Aquila, yaanakiri Apolos, iyomitaakiri tsika ikanta-kota ipaitziri irirori-payi “Yawotsiti Pawa”.

²⁷ Tima inintatzi Apolos yariitantya maaroni anta Acaya, ikantakiri kimisantzinkari-payi Efeso-satzi impawakiri aparoni sankinarintsi yaakamiithatan-tyaariri nampitarori kipatsiki Acaya. Ikanta yariitaka Apolos anta, oshiki itharowinta-kaapaakari kimisantzinkari-

payi ikaratzi ikoyayitairi Pawa ikimisantantaariri Jesús. ²⁸ Tima oshiki imaimanitakiri Apolos yokapayi Judá-iti kaari kimisanta-tsini, yiitsinampaakiri, tima iñaakakiri Sankinarintsi-pirori tsika ikinkithata-koitziri Saipatzii-totaari. Irootaki iyotaan-taariri yoka Jesús, iriitaki Saipatzii-totaari.

Ariitaja Pablo Efeso-ki

¹ Ikanta isaiki Apolos anta Corinto-ki, anankorianaki Pablo otzisi-masi, ariitaka Efeso-ki. Ari iñaapaaki kimisanta-witaa-chari.

² Isampita-paakiri: “¿Isaika-siritan-takami Tasorinkantsi owakira ikimisanta-kaitakimi?” Ikantajiiitzi irirori: “Ti. ¿paitama kanta-kota-chari? ¿paitama ikantai-tziri Tasorinkantsi?”

³ Ari ikantzi Pablo: “¿paitama pikiwaa-wintakari pikimisantaira?” Ikantajiiitzi irirori: “Iro nokiwaa-winta okaratzi iyomitaan-takiri Juan.”

⁴ Ikantzi Pablo: “Pairani ikiwaatakiri Juan atziri-payi ikaratzi owashaanta-nairori kaari-pirori. Iro kantacha ikantaki aajatzi Juan: ‘Pinkimisantairi pokatsini impoyiita-paakyaana.’ ” Iriitakira Jesús ikinkithata-kotakiri.

⁵ Ikanta ikimajiiitaki yokapayi, ikiwaa-winta-nakari Awinkathariti Jesús, yawintaa-nakari. * ⁶ Ipoña Pablo iwasi-patzii-toyitakiri, isaika-siritan-tanakari irirori-payi Tasorinkantsi. Iñaawaita-nakiro pasini-yitatsiri ñaantsi. Ikamantan-tanakiro ñaantsi iyotakaa-nairiri Pawa. ⁷ Tima inkarajiiiti 12 atziri iwasi-patzii-toitakiri.

⁸ Ari ikanta-piintatya Pablo ikyaayitzi yapatota-piinta-jiita Judá-iti kitaitiri imakoryaan-taitari, ikaratzi mawa kasiri ikinkithata-kaantaki. Tikatsi intharowantya, iyomitaan-tayitaki tsika ikanta Pawa ipinkathari-wintantai. ⁹ Iro kantacha tzimatsi Judá-iti kisosiri-waita-tsiri, ti ininti inkimisanta-jiiti.

* 19:5 Wairontsi

Iriitaki yomitaa-naakiriri atziri-payi inkisima-waitiri kimisanta-nairiri “Awotsi.” Ikanta iyotaki Pablo, ti intsipata-naiyaari yapatota-piinta-jiita yokapayi. Apatziro itsipayitanaari ikaratzi ikimisanta-kaayitairi. Ari yitanakaro yapatojiita iyarapapankotiki ipaitaitziri “Tiranno.” Ari iyomitaa-piintakiri maaroni kitaitiri. ¹⁰ Ari ikanta-piinta-tziiro iyomitaa-yitakiri, awisaki okaratzi apiti osarintsi. Tima oshiki ikaratzi kimakotairiri Awinkathariti Jesús nampitsikipayi tzimatsiri anta Asia-ki, Judá-iti aajatzi kaari Judá-iti, maaroni.

¹¹ Ikantakaakari Pawa yoka Pablo, oshiki itasonka-wintantaki Efeso-ki. ¹² Tzimatsi atziri aanakirori manthakintsi yairika-piintziri Pablo, itziritan-takari mantsiyari-payi, isitakaa-yitairi imantsiyari. Omatzitariki isita-kota-kaayitairi isaikasiritantakariki piyari. ¹³ Iro kantacha tzimatsi Judá-iti jatanain-tsiri nampitsiki Efeso, inintawita yisita-kota-kaayitairimi isaikasiritantakariki piyari. Iroka ikantziri iñaanziri piyari: “¡Tima tzimatsi itasorinka Jesús yawintaari Pablo, nonintzi piyaapi-thatairi pisaikasiritantakariki!” ¹⁴ Irootaki imawitakariki ikaratzi 7 Judá-iti, itomi paitachari Esceva, jiwawitariki ompira-tasorintsitaari. ¹⁵ Iro kantacha yakanakiri piyari-payi, ikantziri: “Noyota-kotziri Jesús, noyota-kotziri Pablo. Irooma awiroka-payi, ti noyotimi.” ¹⁶ Ari yakotanaki isaikasiritantantakariki piyari, yairika-nakiri nintawita-chari yisita-kotairi, iposawaitakiri. Imapirotakiri iposawaitakiri, ontzimatyii isiyi, kaankimiriki yariijiitaja

iwankoki, antaro iwatsinaa-waitakiri iwathaki.
¹⁷ Ithonka ikimajitaki nampitarori Efeso-ki, Judá-iti aajatzi kaari ishininkatyaa. Oshiki itharowan-tanakari. Irootaki ikimisantan-tanakariri Awinkathariti Jesús maaroni anta.
 † ¹⁸ Ari ipokanaki ikaratzi kimisanta-nairiri Jesús, ikamanta-koyita-paakiro iyaari-pironka.
¹⁹ Iriima ikaratzi antyawiyari-witachari, yamayita-paakiro tsika iñaanata-kota-piintziro, iñaakiri maaroni atziri itaayita-paakiro. Ikanta yaminai-takiro tsika-rika okaratzi opinatari itaayitakiri, ariitaka ikaratzi: 50,000 ikithoki kiriiki. ²⁰ Aikiro ikimako-piroi-tanaki-tziiri Awinkathariti.

²¹ Okanta iñiitakiro iroka-payi, ari iwinthata-naari Pablo yariitantya Macedonia-ki aajatzi anta Acaya-ki. Ipoña yawisanaki irojatzii Aapatyaawiniki. Ikanta-siritzi: “Aririka nojataka Aapatyaawiniki impoña nawisanaki Roma-ki.”
²² Irootaki ityaankan-tanakariri Timoteo aajatzi Erasto ijati Macedonia-ki, iriitaki yoka apiti amitakota-piinta-kiriri. Irojatzii isaikanaki irirori Asia-ki.

Imaimanitan-taitzi Efeso-ki

²³ Okanta Efeso-ki imaimanitai-takiri ikaratzi awintaa-naariri ipaitai-tziri “Awotsi.”
²⁴ Ipoñaakaantaro paitachari Demetrio, asiropakori inatzi. Tzimatsi oshiki iratziriti, iriitaki owitsikiriri osiyakaaro yanini oyarapapankoti pawaniro “Diana.” Iriitaki yaantari oshiki kiriiki. ²⁵ Yapatotakiri Demetrio

† 19:17 kaari ishininkatyaa = griego

maaroni iratziriti Asiropakori-payi aajatzi pasini-payi osiyariri irirori iwitsika-waiyitzi. Ikantaki Demetrio: “¡Atziri-payi! Piyojiitzi awiroka irootaki añaantari arokaiti iroka antawairi. ²⁶ Iro kantacha akima-kotakiri ipaitai-tziri Pablo, iñaasirin-kaki oshiki atziri aka Efeso-ki aajatzi maaroni nampitsi okaratzi tzimatsiri Asia-ki, ikantayitzi: ‘Pawaniro inayitzi iwitsikani atziri, ti iriipiroti.’ Tima oshiki atziri kimisanta-kiriri. ²⁷ Ti apatziro iñaasirin-kayitai aroka airo yamananta-piroitairi awitsikani, irootaki ñaasirinka-pirotairi ompyaakotaiya iroopirori awawani Diana, ikimakoi-tziro maaroni nampitsiki okaratzi tzimatsiri aka Asia-ki. Aama aritaki iwashaantaitanakiro ipokaitzi oyarapapankotiki.”

²⁸ Ikanta ikimajiitaki iratziriti, antaro ikisajiitanaka, ikaimajiitanaki ikantzi: “¡Antaroiti onatzi Diana, awawani aroka-payi Efeso-satzi!” ²⁹ Ari yakiwai-nkajiitanaka atziri ikaimajiitanaki. Yairika-paakiri itsipata-piintari Pablo paitachari Gayo aajatzi Aristarco, Macedonia-satzi. Yaanakiri tsika yapatota-piinta-jiita atziri. ³⁰ Inintawitaka inkyaapaakimi Pablo, titzimaita isinitiri ikimisanta-kaani-payi inkyi. ³¹ Tzimatsi jiwari-payi yaapatyaani Pablo, ikantakiri: “Airo pimatzitaro pinkyi awiroka anta.” ³² Okanta anta tsika ipiyojiitaka, oshiki ikaima-jiitaki, titzimaita iyojiiti opaita yapato-winta-jiitari. Ikaima-kaima-waita-sijiita. ³³ Tzimatsi Judaiti ñaakiriri Alejandro isatikaka ipiyojiitaka, isintsitakiri iñaawaiti. Ari yakotanaki Alejandro

imairitan-tawakyaari atziri-payi, ikinkitha-waita-kaawitakari. ³⁴ Iro kantacha iyojiitaki atziri-payi ishininka Judá-iti inatzi Alejandro, aikiro ijatakaa-nakitziiro ikaimajiitzi, osamani ikantaka ikaimi, ikantajiitzi: “¡Antaroiwí onatzi Diana, awawani arokaiti Efeso-satzi!” ‡ ³⁵ Ari ikatziyanaka isankina-ryaan-tziti nampitarori anta, imairintakiri, ikantziri: “Efeso-satzi, naaka-payi kimpoyaa-kowintzirori oyarapapankoti awawani Diana, aajatzi osiyakaaro poñainchari inkitiki. ³⁶ Maaroni ayojiitzi, airo pikaima-kaimata-siwaita. Pimairitawaki, pinkinkithasiri-jiitya kamiitha. ³⁷ Tima yokapayi atziri pamayitakiri aka, ti iyaaripirotiro oyarapapankoti awawani, aajatzi ti inkisima-waitiro. ³⁸ Inintzi-rika iwasankitaa-kaantiri Demetrio aajatzi iratziriri, yaanakiri inkinkitha-waita-kairi jiwari, iriitaki amina-kotirini okaratzi ñaasirin-kakiriri. ³⁹ Tzimatsi-rika pasini kowachari ayota-kotiro aroka-payi, kimitaka kantatsi apatotiri maaroni jiwari-payi, yamina-kotan-tyaarori. ⁴⁰ Ti onkamiithati yakiwai-nkawaitya atziri-payi iroñaaka. Aritaki iwasankitaa-winta-kairo amaimanitantaki. Airo otzimi ankantiri ankisako-wintan-tyaari.” ⁴¹ Ikanta ithonka-nakiro iñaawai-yitakiro iroka, ityaankairi maaroni atziri.

20

Jataki Pablo Macedonia-ki aajatzi Grecia-ki

‡ **19:34** osamani ikantaka ikaimi = apiti hora okaratzi osamanitaki

¹ Okanta okarata-paaki yakiwai-nkajiita atziri, yapatotakiri Pablo ikaratzi kimisanta-naintsiri, iyomitaa-yita-nairi. Ari iwithata-naari maaroni, jataki Macedonia-ki. ² Tima ithonka yariitakari inampiki-payi ikaratzi kimisanta-naatsiri anta, iyomitaa-yita-nairi. Irojatzi ikinanta-nakari Grecia-ki. ³ Ari isaika-paakiri anta ikaratzi mawa kasiri. Ikanta ititzi-matanaja ijabatantai-yaari Tonkaironiki, ari ikimaki, ikantaitzi “Yasaryaa-tyaami Judá-iti iwimi aririka pariitakya anta.” Irootaki ipiyanta-naari Macedonia-ki. ⁴ Tzimatsi tsipata-naakariri: Sópater, itomi Pirro poñaachari Berea-ki; Aristarco, aajatzi Segundo poñaachari Tesalónica-ki; Gayo, poñaachari Derbe-ki; Timoteo, Tíquico, aajatzi Trófimo poñaachari Asia-ki. ⁵ Ari ijiwajiitanaki yokapayi anta nampitsiki Troas, iyaawinta-paakiri Pablo itsipatakana naaka. ⁶ Okanta okarata-paaki yoimosirinkai-tziro kitaitiri iwapiintaitan-tarori yatantaitani kaari ikonowaitzi siñakairori. Ari notitanaari notsipatari Pablo aajatzi pasini-payi nopoña-naaro nampitsiki Filipos. Iro awisaki 5 kitaitiri, noñaapairi itakarori ijiwajiitaki nampitsiki Troas, ari nosaika-jiita-paaki okaratzi 7 kitaitiri.

Yariitan-takari Pablo nampitsiki Troas

⁷ Okanta omonkarataja kitaitiri yapatotanta-piintaitari, ari napatojiitaka ojinokitzi pankotsi, nokinkithasiritaa-tziro owiraantarori iwakaanaari Jesús iyomitaani-payi. Tima yawisatzi Pablo onkitaitita-manai, irootaki yaakowintan-tarori ikinkithata-kotziri Jesús.

Niyaankii-tita-kotakina tsitiniri. *† 8 Tzimatsi oshiki ootamintotsi oisainchari jinoki pankotsiki tsika napatojiita. 9 Ikinkitha-minthaitzi Pablo, tzimatsi aparoni mainari ipaita Eutico, iriitaki saikain-tsiri ikyaa-piintai-tzira pankotsi. Tima osamanitaki ikinkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini mainari, paryaanaki osaawiki, kamapaaki. Tima mawa owiwirya iwitsikai-tziro pankotsi, ojinoki-pirotatzi, ari ipoñaakari iparyaanaki irojatzi osaawiki. 10 Iro kantacha ayiitanaki Pablo, yoiyoota-sita-paakari mainari, ithomaa-paakiri. Ikantzi: “Airo pitharowajiiitzi.” 11 Ipoña ipiyapaja Pablo jinoki, ithonkakiro ikinkithasiritaaro iwiraanta-naaro Jesús iwakaanari iyomitaani-payi. Aikiro ikinkithata-nakitzi, kitaititanaki. Irojatzi notsipatakari nawisan-tanakari. 12 Iriima mainari, yaitanairi yañaajira. Irootaki ikimosiri-pirotan-taita-nakari.

Nawisanaki Nampitsiki Troas irojatzi Mileto-ki

13 Ari nojiwajiitanaki naaka, notijiitanaka irojatzi nampitsiki Asón. Ari nokinkithasiritakari naanairi Pablo, tima inintakitzi irirori inkinanaki kipatsiki. 14 Ikanta noñaapairi Pablo nampitsiki, ari ititanaari irirori amaatakominto-tsiki, jaitijiitaki Mitilene-ki. 15 Ikanta nawisajiitaki anta, nokitaitita-kota-paaki Quío-ki, okanta namaata-kotanaji aparoni kitaitiri awochaatiki nampitsi Samos, ari

* 20:7 kitaitiri yapatotanta-piintaitari = itapiintarori kitaitiri = Domingo † 20:7 owiraantarori iwakaanaari = pitoryiirori yatantaitani.

naata-kota-paintzi anta Trogilio-ki. Okanta nawisanaki pasini kitaitiri, ariijiitaka Mileto-ki. ¹⁶ Tima ti ininti Pablo naata-kota-painti Efeso-ki, airo isamanitan-tanaka nampitsiki-payi tzimatsiri Asia-ki. Inintatzi yariitaiya sintsiini Aapatyaawiniki, tikira yoimosirinkai-tanaki-roota kitaitiri Awiitaantsi.

Inkinkithata-kairi Pablo ijiwariti-payi Efeso-satzi

¹⁷ Ikanta nariitaka Mileto-ki, ikaimakaan-tapaakiri Pablo ijiwariti kimisantzinkari Efeso-satzi. ¹⁸ Ikanta ipokajiitaki, ikantawakiri: “Piyojiitzi awiroka tsika nokanta nosaiki-mojiitakimi owakira nariitan-takari nampitsiki-payi tzimatsiri aka Asia-ki. ¹⁹ Ari nokanta-piintatya nantawaitziniri Awinkathariti, tsinampa-siri nokanta, oshiki niraawaitaka noñaayitziro imaimani-waitakina Judá-iti. ²⁰ Iro kantacha ti nowashaantiro nokinkithata-kayimiro panintaa-waityaari, noyomitaa-naayita-piintakimi piwankoitiki, aajatzi tsika-rika ipiyota-piinta-jiita atziri-payi. ²¹ Nokinkithata-kaayitakiri noshininkapayi Judá-iti aajatzi kaari Judá-iti, nokantayitzi: “Pimpiya-siyitairi Pawa, pawintaa-yaari Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari. ²² Ontzimatyiira nojati Aapatyaawiniki, tima iriitaki Tasorinkantsi pintha-sirita-kaanari. Ti noyotzi-maitya ompaitaa-rika awishimotinari anta. ²³ Tsika-rika nojayitaki, iyosirita-kaana Tasorinkantsi, ikantana: ‘Oshiki inkimaatsita-kaityaami anta, ari yasitakoi-timiri.’ ²⁴ Iro kantacha ti onkantzimo-siritina nonkami. Tima

irootaki kowapirotacha nonkimo-siri-wintapirotairo, irootaintsi nomatakiro nanaanti nariitya tsika owiraiya nosiyi. Tima irootaintsi nonthotyiro ikantakinari Awinkathariti Jesús nonkamantan-tairo Kamiithari Ñaantsi tsika okanta-kota inisironkatantai Pawa. ²⁵ Nokinkithata-kaayitakimi aajatzi awiroka-payi tsika okanta-kota ipinkathari-wintantai Pawa. Noyotzi naaka airo papiitairo piñaayitaana. ²⁶ Irootaki nonkantan-tyaamiri, ti naaka kantakaa-sityaaroni intziman-tyaari pyaasitaa-chani, ²⁷ tima nokaman-takimiro maaroni ikinkithasiritzi-takari Pawa yantiri, tikatsi aparoni nomani-motimi. ²⁸ Paamaako-wintaiya awiroka, ari pinkimitairiri ikaratzi kimisanta-yitaa-tsiri. Pinkinkithasiritaiya awiroka iwayitaki Tasorinkantsi pijiwayitairi kimisantairiri Pawa. Paamaako-wintai-yaari ikaratzi iwawisaa-koyitairi Pawa xxxikapathainkawintairixxxxxx Awinkathariti ipina-wintayitairi. ²⁹ Tima noyoti naaka aririka nomakoryaaki, aritaki impokapaaki pasini inkimita-paakyaari katsimari owantaniri yapirotiri ipiraitari, tima inintapaaki yoka pokatsini yapirotiri kimisantzinkari. ‡ ³⁰ Aamasitya aritaki yamatawitanaki pikarajitaki awiroka pikimisantzin-karitzi, iwashaanta-kaanakiri ikimisanta-witari. ³¹ Irootaki pinkinkithasiritan-tyaari awiroka-payi. Tima mawa osarintsi nosaiki-mowaitapaintzimi, ti nowashaanta-paintiro noyomitaa-yitzimi maaroni, niraako-yitakami. ³² ¡Iyikiiti!

‡ 20:29 owantaniri = lobos

Nokowa-kotziri naaka Pawa iriitaki aamaako-wintyaamini iroñaaka, iriitaki kaminthayimiri, tima irootaki ikantayita-kairi. Aritaki iwitsika-siritaimi, aritaki imataimiro okaratzi ikasiyakaakariri ikaratzi yasitai-yaari. § 33 Ti piñiina noniwityaaro naaka pithaari, piiriikiti, pasitarika ooro. 34 Piyojiitzi awiroka-payi, naakataki antawai-wintain-chari naantari kowityii-moyitanari, ari nokimi-tajaari ikaratzi amitakoyitakinari. 35 Ari nokina-kayirori noyomitaantakamirori tsika ankantya antawai-piro-yitai, anisironka-yitan-tyaariri kowityaa-waita-tsiri. Nosirita-kaamiro ikinkithata-kota-paintziri Awinkathariti Jesús, ikantaki: ‘Kimosiri-piro-wintaari inatzi ikaratzi opasitan-tachari, ti ari inkantaitiri ipasitaitari.’ ”

36 Ikanta ithonka-nakiro Pablo ikamantantakiro iroka-payi, ityirowanaka yamanakaanaari ikaratzi piyotain-chari. 37 Maaroni iraa-jiitaka, yawithanota-wakai-yitaka, ari iwithatawaari Pablo ijataira. 38 Owasiri ikantajiitanaka, tima inkanta-kitzi Pablo airo yapiitajiro iñaajiri. Timaa maaroni iyaataa-jiita-nakiri Pablo irojatzi ititanta-naari amaatako-minto-tsiki.

21

Ijatantaari Pablo Aapatyaawiniki

¹ Ikanta nookanajiri, otijiita-naana, tampatzika nowanakiro nojataki nampitsiki Cos. Okanta okitaitita-manaki ariitakana pasiniki nampitsi Rodas, ikanta nawisanaki irojatzi

§ 20:32 Itasorintsita-kaitani

Pátara-ki. ² Ari noñaapaakiri anta antaro amaatako-mintotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari noti-jiitanaka. ³ Ikanta namaata-kojiitzi, namina-kota-nakiro othampisi Chipre, nokina-kotanaki naakaiti nakopiroki irojatzi Tonkaironiki. Tima tzimatsi owaararontsi yookaita-nakiri Mapiniki, ari naatako-jiita-paaki. ⁴ Ari noñaapaaki kimisantzinkari-payi, ari nosaiki-mowaita-nakiri okaratzi 7 kitaitiri. Ikantawakiri Pablo: “Airo pijatzi Aapatyaawiniki.” Iro ikantan-tariri, tima Tasorinkantsi oyosirita-kairiri. ⁵ Okanta no-maapaaki 7 tsitiniri, iro nawisan-tanakyaarimi. Iyaataa-jiitakina maaroni iyikiiti, itsipayitakaro iinaiti, aajatzi irintsiti. Irojatzi tsika owiraa-thapita nampitsi, ari notyiirowa-jiita-paaka impanikiiti, amanaiyapakina. ⁶ Ipoña nowithayitanaari maaroni, otijiita-naana amaatako-minto-tsiki. Piyajiitanaja irirori-payi iwankoitiki. ⁷ Ikanta namaata-kojiitzi nopoñaanaro Mapiniki irojatzi Tolemaida-ki. Ari nowithayitapaakari iyikiiti, tima aparoni kitaitiri nosaiki-mowaita-nakiri irirori-payi anta. ⁸ Okanta okitaitita-manaki, nokinajiitaki awotsiki irojatzi Cesarea-ki. Nosaiki-mota-paakiri iwankoki Felipe, kamantan-tanajirori Kamiithari Ñaantsi, iriitaki aparoni ikaratziri 7 ikoyita-kiri pairani yamitako-yitiri Tyaankaariiti. ⁹ Tzimatsi Felipe okaratzi 4 mainaro irisinto, kamantan-tzinkaro onayitatzii. ¹⁰ Tima awisaki oshiki kitaitiri nosaika-paaki Cesarea-ki, ari yariitakari aparoni Kamantan-tzinkari, ipaita Agabo, ipoñaakaro iipatsitiki Judá-iti. ¹¹ Ipokapaaki nosaika-jiitaki naakaiti. Yaapaakiri iwathakiro Pablo,

yoosotakari irakoki aajatzi iitziki. Ikantzi: “Ari inkantiri Judá-iti yoosotiri asitariri yoka iwathakiro anta Aapatyaawiniki, yaanakiri iwinkatharitiki wirakocha-payi. Irootaki iyotakaa-kinari naaka Tasorinkantsi.” ¹² Tima nokimajiitaki nokaratzi notsipatakari Pablo, nokanta-kanta-witanakari: “Airo pijatzi Aapatyaawiniki.” Ikantzi-tawitakari aajatzi kimisantzinkari-payi nampitarori anta. ¹³ Iro kantacha ikantanakai: “¡Airo piraawai-jiita, oshiki piwasirita-kaana! Tima pinthatakana naaka. Aririka onkantyyaa yoosotaitina irojatzi nonkama-wintan-tyaariri Awinkathariti Jesús anta Aapatyaawiniki, omawaityaata.” ¹⁴ Tira nomatayri noitsinampairi nokanta-yiwitakari, apatziro nokanta-nakiri: “Omatyaata inintziri Awinkathariti.”

¹⁵ Okanta pasini kitaitiri, owitsika-jiitanaana, jaitijiitakina Aapatyaawiniki. ¹⁶ Tzimatsi kimisantzinkari-payi Cesarea-satzi oyaatakinari. Iriitaki aanakinari iwankoki atziri paitachari Mnasón, Chipre-satzi inatzii irirori. Tima pairani ikimisantajiri Jesús irirori. Iriitaki nomayimo-jiitakiri.

Yairikai-takiri Pablo tasorintsi-pankoki

¹⁷ Ikanta nariijiita-paaka Aapatyaawiniki, kimosiri ikantajiita iyikiiti iñaawakina.

¹⁸ Okanta okitaitita-manaki, yaayitanakina Pablo nariityaari Jacobo, iririntzi Jesús. Ari noñaapaakiri aajatzi jawayitziriri iyikiiti.

¹⁹ Iriitaki iwithayita-paakari Pablo, ikamanta-paakiri okaratzi yantakaa-yitakiriri Pawa

inampiki-payi pasini-satzi atziri. ²⁰ Ikanta ikimajiitaki, itharowinta-nakari Pawa. Irootaki ikantan-tanakariri Pablo: “Iyikí, tzimatsi oshiki ashininka Judá-iti kimisanta-najiriri Jesús. Iro kantacha ainiro isintsi-yitziri kimisantzinkari-payi imonkaratiro Ikantakaantani Moisés. ²¹ Ikimako-wintakimi awiroka piyomitaa-yitakiri ashininka Judá-iti saikatsiri pasiniki nampitsi, pinkanta-yitirimi: ‘Ti onkowa-jaantyyaa pimonkaratairo Ikantakaantani Moisés, ti onkowa-jaantyyaa pinto-misitaa-nitairi pitomi-payi, ti onkowa-jaantyyaa antayitairo okaratzi amiyitari pairani.’ ²² ¿Tsikama ankantyyaaka iroñaaka aririka iyotaki ashininkapayi ariitaami aka? ²³ Noyotzi paita pantiri. Tima tzimatsi akarajiitziri aka ikaratzi 4 atziri, iriitaki nintatsiri imonkaratiro ikasiyakaariri Pawa. ²⁴ Pintsipata-nakyyaari yokapayi, ari pinkarati pantiro kitiwa-thata-kaajimini. Awiroka pinakowintirini inkarati impomiyitiri, yamiitai-tiniri iisi. Irootaki iyotantai-tyaari thaiyaantsi okaratzi ikantakoi-takimiri awiroka. Pimatzitakaro awiroka pimonkara-yitziro Ikantakaan-taytziri ²⁵ Iriima pasini-satzi kaari ashininkata, ikaratzi kimisanta-najiriri Jesús, notyaanka-kiniri pairani sankinarintsi. Nokantakiri: ‘Airo piwayitari tzimaraan-tatsiri posiniri ipomitai-tziniriri pawaniro. Airo piwakoyitaro iriraani posiniri. Airo pimayimpi-waitzi, tima iwinkaitani yantaitirorika.” ²⁶ Ikanta Pablo yaanakiri yoka 4 atziri. Imawitakaro okitaitita-manaji itsipayitakari inkiti-watha-yitan-tajyaari. Ipoña ikyyaaki

tasorintsi-pankoki inkamantanti tsika onkarati kitaitiri onthonkan-tyaari ikasiya-kaantziri irirori, inkantan-tyaari tsika-paiti yamayitiri yasitakai-yaariri Pawa.

²⁷ Ikanta omonkaratzi-mata-paaka 7 kitaitiri, tzimatsi Judá-iti poñaayita-chari ikipatsitiki Asia-satzi, iñaakiri Pablo tasorintsi-pankoki. Sintsii-piroini iyomitaa-naakiri atziri-payi imaimanitiri Pablo, ²⁸ ikaimajiitanaki, ikantzi: “¡Ashininká, Israel-iiti! ¡Pamitakotina! Iriitaki yoka atziri ayitain-tsiri tsika-rika-payi iyomitaa-yitziri atziri imaimanitiri ashininka-payi, ithainka-waitziro Ikantakaantani Moisés, ithainka-waitakiro aajatzi iroka tasorintsi-wanko. Iro watsi-pirotacha ikyaakaakiri tasorintsi-pankoki pasini-satzi atziri kaari ashininkata, ithainka-tasorintsi-waitakiro.” ²⁹ Iro ikantantari, tima iñaakitziiri Pablo anta Aapatyaawiniki itsipatari Trófimo poñaachari Efeso-ki, isiyakaan-tajiitzi ikyaakaa-kitziiri tasorintsi-pankoki. ³⁰ Tima sintsiini ipiyojiita-paaka oshiki atziri. Yairika-paakari Pablo, inosika-nakiri intakiroki tasorintsi-pankoki, yasitai-tanakiro. ³¹ Iroowitaincha iwaitirimi, ari ikamantai-takiri jiwatziriri iwayiriti wirakocho, ikantai-tziri: “Imaimanita-wakaatyaa atziri.” ³² Ari yapatota-nakiri aajatzi iwayiriti inampinapayi irirori jiwari, isiyana-kityaa ipiyojiitaka atziri. Ikanta iñaawakiri ipokaki, iwashaanta-nakiri ipasawaitaitziri Pablo. ³³ Yairika-paakiri Pablo, ikantanakiri iwayiriti: “Poosotan-tyaari apiti asirotha.” Isampita-nakiri atziri-payi: “¿paitaka yoka? ¿paitama yantakiri?” ³⁴ Iro

kantacha tzimatsi kaimaa-siwaita-nainchari, iro kantacha tzimatsi pasini-payi kaari akakotirini ikantawitakari. Ti inkimathatiro ijiwariti owayiri paita awisatsiri. Ityaankakiri iwayiriti yaanakiri Pablo tsika inaapiinta-jiitzi owayiri-payi. ³⁵ Ikanta yoirinka-kaawitari Pablo ijatakaari imaapiintzi owayiri-payi, aikiro isintsitatzii atziri-payi inintzi impasawaitiri, irootaki yanatan-tanakariri owayiri-payi inkini intzika-wintiri. ³⁶ Tima aikiro iyaatako-winta-tziiri atziri-payi, ikaimajiitzi, ikantzi: “¡Piwamairiwí!”

Ikinkithata-kota Pablo

³⁷ Iroowitaincha inkyaakaitiri Pablo imaapiintzi owayiri-payi, isampita-nakiri Pablo ijiwariti owayiri-payi, ikantziri: “Kantatsima nonkinkitha-waita-kayimi kapichiini.” Ari ikantanaki jiwari: “¡Tsikama piyotziroka noñaani! ³⁸ ¿Tima awiroka Apitantoni-satzi, awiroka poñaakaan-takarori chapinki maimanitaantsi, kinapain-tsiri otzisi-masiki, pamaki 4000 piwayiriti?” ³⁹ Ikantzi Pablo: “Naaka ishininka Judá-iti, nopoñaaro Tarso-ki saikatsiri anta Cilicia-ki. Otzinkami onatzii nonampi, nonintzi nokinkitha-waita-kayiri noshininka-payi.” ⁴⁰ Isinitai-takiri Pablo. Katziyanaka pawitsiki, itzinaa-wakotanaka imairitan-tawakyaari ishininka-payi. Okiryaantzii ikantajiitanaka imairijiitanaki. Ari yitanakaro iñaawaitan-tanakiro iñaani, kamiitha ikinkitha-waita-kaanakiri maaroni ishininka-payi Heber-iiti, ikantanakiri:

22

1 “¡Iyikiiti Israel-iitii! ¡Jiwari-payi! Pinkimi nonkantawaki naaka.”

2 Tima Okiryaaantzii ikantajiitanaka imairijiitanaki. Ari yitanakaro Pablo iñaawaitan-tanakiro iñaani, kamiitha ikinkitha-waita-kaanakiri ishininka-payi, ikantanakiri:

3 “Pishininka nonatzii naaka. Notzimaki nampitsiki Tarso saikatsiri Cilicia-ki, iro kantacha nokimotataki naaka aka Aapatyaawiniki, iyomitaani nonatzii Gamaliel. Iyomitaa-kinaro noyotako-pirotiro ikantakaantani awaisatzitini. Nokowa-piinta-witaka nosiri-pirotyaari Pawa, pikimijjita awirokaiti iroñaaka. ⁴ Pairani

namina-minatziri awintaa-naariri ipaitai-tziri ‘Awotsi’, nonintzi nowirimi. Tima oshiki nonosika-yitaki sirampari aajatzi kooya, nasita-kota-kaanta-yitakiri. ⁵ Iñaayitakina maaroni Impira-tasorintsi-pirori aajatzi Antari-kona-payi. Iriitaki opayitakinari sankinarintsi ipakaan-tziri ashininka Judá-iti anta Ontyaamairiniki. Ipoña nojatanaki namina-mina-yitziri kimisantzinkari-payi, namayitziri aka Aapatyaawiniki, iwasankitaitiri.”

Ikinkithata-kota Pablo ikimisantana-taari
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Okanta naniijitzi awotsiki, iroowitaka nariityaa Ontyaamairiniki, tampatzikataki ooryaatsiri, ari imapoka-kinari morikanaintsiri inkitiki, yoorinta-kota-paakina tsika nokatziyaka. ⁷ Ari notyaanaki kipatsiki. Nokimatzzii ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿Paitama pimaimanitan-tanari?’ ⁸ Ari

nosampita-nakiri, nokantziri: “¡Pinkatharí! ¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ari yakaita-nakina, ikantaitana: ‘Naakataki Jesús Kasiyaka-wini-satzi pimaimantziri.’ ⁹ Tima iñaakiri oorinta-painchari ikaratzi notsipayitakari, itharowa-jiitanaki. Iro kantacha ti inkimajiiitiro irirori iñaanataitana naaka. ¹⁰ Ari nosampita-nakiri, nokantziri: ‘Pinkatharí. ¿paitama pinintziri nantajiri naaka?’ Ari ikantanakina Pinkathari: ‘Pintzinai, pijati nampitsiki Ontyaamairiniki. Ari inkamantaitimiro paitaa pantiri.’ ¹¹ Yakathata-naana ikaratzi notsipatakari irojatzi Ontyaamairiniki, tima mawityaaki ikantakaa-nakana oorintapaakinari.

¹² Ari isaikiri anta aparoni atziri ipaita Ananías, ipinkathatziri irirori Pawa, imonkaratziro Ikantakaantani Moisés. Pinkatha iwiri maaroni Judá-iti nampitayitarori Ontyaamairiniki. ¹³ Pokanaki Ananías iñiina. Ikanta yariita-paaka, ikantapaakina: ‘Iyiki Saulo, pikiryaaaji.’ Apatha-kiro nokantanaka nokiryaaanaji, aminawaita-naana. ¹⁴ Aikiro ikantana-kitziina Ananías: ‘Awiroka ikoyajimi Iwawani awaisatzitini. Ikoyitakimi piyomitaantairo ininta-kayimiri irirori, tima piñaajiri Saipatzii-totaari tampsatika-sirita-tsiri, pikimakiri iñaanatakimi. ¹⁵ Awiroka kinkithata-kajiirini maaroni atziriki. Pinkamantan-tayitairo okaratzi piñaakiri, okaratzi pikimakiri. ¹⁶ Tikatsi pasini piyaawintyaari iroñaaka. Pintzinai, pijati pinkiwaatyaa, pawintaa-jyaari Awinkathariti pinkowa-kotairi impyaakotan-tajyaa-mirori

pantayi-witakaro kaari-pirori.’ ” *

Ikinkithata-kotziro Pablo ityaankai-tziri inkinkithata-kairi pasini-satzi atziri

¹⁷ “Ikanta nopiyaaro Aapatyaawiniki, nojataki tesorintsi-pankoki namanapaji, ari noñaawyatakari anta. ¹⁸ Noñaakiri Awinkathariti, ikantakina: ‘Airo pisamanitzi, pisitowi Aapatyaawiniki, tima airo ikimisantaitzimi pinkinkithata-kowityaana aka.’ ¹⁹ Nokanta-nakiri naaka: ‘Pinkathari, iyojiitzi maaroni nojata-piintaki tsika yapatota-piinta-jiita, nominkyaa-kaanta-yitakiri ikaratzi awintaa-naamiri awiroka, oshiki nopasata-kaanta-waitakiri. ²⁰ Ikanta iwamaitakiri pairani kinkithata-kotzimiri, Esteban, ari nokaratzi-takari naaka anta, naapatyaakari owamaakiriri, naamaako-winta-kaniri iithaari-payi.’ ²¹ Iro kantacha ikantanakina Pawa: ‘Pijati, tima naaka tyaankimini intaina tsika inampiyitaro pasini-satzi kaari pishininkata.’ ”

Isaiki-motakiri Pablo ijiwariti owayiriiti

²² Ikanta ikimawaki atziri-payi, yapiita-nakiro ikaimajiitzi ikantzi: “¡Yoka atziri ti onkamiithati yañai! ¡Pasiryii-yaari!” ²³ Aikiro isintsitatzi ikaimajiitzi, itika-kota-jiita iithaariki, yooka-wanitziro kipatsi tsika ipiyojiitaka, tima inkisajiita-tyaa. ²⁴ Ikanta ijiwari iwayiriti wirakocha, ikantanakiri aparoni iwayiriti: “Paanakiri inthomponta yoka, ampasata-wakiri inkamantan-tajirori opaita iñaawaitakiri iwatsimaan-takariri ishininka-payi.” ²⁵ Iro

* **22:16** Wairontsi

yoosowitai-takari impasatan-taityaariri, isampita-nakiri Pablo pasini ijiwari owayiri, ikantziri: “Isankinata-kotani iwinkathariti Roma-satzi nonatzii naaka. ¿Sinitaa-ntsita-tsima impasataitina, tikira yaminakoi-tawakinaro paita-rika nokinakaa-sitakari?”²⁶ Ikanta ikimaki ijiwari owayiri, ipiya-sitanakari ijiwari-piroti irirori, ikantapaakiri: “Nowinkathariti, ¿Piyotakima paita antakiri? Isankinata-kotani inatzii Awinkathari-piroti arokaiti Roma-satziiti.”²⁷ Ikanta ikimawaki ijiwari-piroti owayiri, ipoka-sita-paakiri Pablo, isampita-paakiri: “¿Omapiroma awiroka isankinata-kotani nowinkathariti?” Ikantzi Pablo: “Jii.”²⁸ Ikantzi ijiwari owayiri: “Oshiki nopinako-wintakari naaka nosankinata-kotan-tyaari.” Ikantzi Pablo: “Ti nompina-wintyaa naaka. Isankinata-koitzi-takana owakira notzima-paaki.”²⁹ Ikanta ikimajiitaki oosotawi-kariri Pablo impasawaitiri, yoosiryaa-kota-nakiri, ijapithata-nakiri. Tima antaro itharowanaki ijiwari owayiri oosotakaan-takiriri isankinata-kotani iwinkathariti Roma-satzi.

Yaitanajiri Pablo yapatota-jita-piinta ijiwari Judá-iti

³⁰ Okanta okitaitita-manaki, inintzi iyota-jaanti ijiwari owayiri opaita imaimanitan-tariri Judá-iti yoka Pablo. Yapatota-kaantakiri ijiwari-payi Impira-tasorintsitaari, aajatzi maaroni Antari-konaiti Judá-iti. Yamaitakiri Pablo yasitakowitai-takari, saikapaaki tsika yapatojiita jiwari-payi.

23

¹ Yaminapaakiri Pablo jiwari-payi apatotain-chari, ikantapaakiri: “¡Noshininká! Naamaakowinta-piintaka naaka airo otzimanta nantzi-motantiri, tima nonkimisanta-piintziri Pawa okaratzi ikantanari.” ² Ikanta Impira-tasorintsi-pirori paitachari Ananías, ipasa-waantitakaantakiri Pablo. ³ Iro kantacha Pablo, ikantanakiri: “¡Taiyawarí! Pikimitakaro okitamaarowita iwantai-tariri kaminkari. Pawa pasatimini awiroka. Saikawitakami aka pamina-kotan-tyaanaro Ikantakaan-taitani, ¿Tima pimpiyathatyaaro awiroka pipasata-kaantakina?” ⁴ Ikanta ikaratzi apatotain-chari, ikantanakiri Pablo: “¿Arima pinkantiri pikawiiri Impira-tasorintsi-piroti Pawa?” ⁵ Ikantzi Pablo: “Iyikiiti, ti noyowityaa naaka Impira-tasorintsi-pirori inatzii, tima onkantzi Sankinarintsi-pirori: ‘Airo pikawiiri jiwatakaan-tatsiri.’ ”

⁶ Iñaatzii Pablo tzimatsi Judá-iti ikaratakiri apatotain-chari Tampatzika-wiri inayitatzii, iriima pasini-payi Nasitantaniri inatzii, ikantanakiri: “¡Noshininká! Nasitantaniri nonatzii naaka, aajatzi noshininka-payi. Irootaki imishakowintan-taitanari iroñaaka, tima nonkimisantaji naaka aritaki yañaayitaji kamayita-tsiri.” ⁷ Ikanta ikimajiiawaki ikantaki Pablo, iñaana-minthata-wakaanaka Nasitantaniri aajatzi Tampatzika-wiri. ⁸ Tima iriitaki Tampatzika-wiri-payi, kanta-piinta-tsiri: “Airo yañaayitaji kamayita-tsiri, ti intzimi Maninkariiti, ti intzimi siritsi.” Iriima Nasitantaniri, ikantajiiitzi irirori ti ari

onkantakotya iroka-payi. ⁹ Ari ikaima-jiitanaki maaroni. Tzimatsi Yomitaan-taniri Nasitantaniri katziya-yitanain-chari, ikantanaki: “Yoka atziri ti ontzimi ikinakaa-sitani. Aamaa-sityaa iñaana-sirita-tziiri Maninkari, tirika iñaana-sirita-tziiri siritsi.” ¹⁰ Aikiro isintsitatzii ikaimaa-jiitzi. Irootaki itharowan-tanakari ijiwari owayiri-payi iwamaitiri Pablo. Ikaimakaan-tairi iwayiriti yaanajiri inthompointa tsika imaapiinta-jiitzi.

¹¹ Okanta otsitinitanaji, iñaakaari Awinkathariti yoka Pablo, ikantairi: “Airo pitharowantari, aritaki pinkinkithata-kotakyaa Roma-ki pikimi-taakiro aka Aapatyaawiniki.”

Ikinkitha-sirita-jiita iwaitiri Pablo

¹² Okanta okitaitita-manaki, ikinkitha-waijiitaki pasini Judá-iti, ikantajiitzi: “Thami amashika-winta-jiitiri Pablo irojatzi awamaan-takyaariri.” * ¹³ Yanaanakiro ikarajiitzi 40 atziri kamanta-wakain-chari. ¹⁴ Iriitaki jatasitakiriri ijiwari-payi Impira-tasorintsitaari, aajatzi Antari-kona-payi, ikantapaakiri: “Noninta-jiitaki nomashika-wintiri Pablo irojatzi nowamaan-takyaariri. ¹⁵ Irootaki nokinkithasiritakari naaka-payi, nonintzi paapatyaa-wakaiyaa awiroka pikaratzi papatota-piinta-jiita, pinkinkitha-waita-kairi ijiwari owayiriiti, pinkantiri: ‘Pamajinari Pablo onkitaitita-manaki naminako-pirotiri ikinakaa-sitakari.’ Tima aamawintaa nonkanta-jiityaa naaka, irojatzi nowan-tawakyaariri tikira yariita-paakyaa aka.”

* **23:12** amashika-winta-jiitiri = airo awajiita, airo irajiitzi amiri irojatzi asiryaan-takyaariri.

16 Iro kantacha ikimaki itziniri Pablo ikamanta-wakaa-jiita, jatanaki tsika imaajitzi owayiri-payi, ikamanta-paakiri Pablo. 17 Ipoñaa ikaimaki Pablo aparoni ijiwari owayiri, ikantakiri: “Paanakiri yoka awankari anta pijiwa-piroritiki, tzimatsi opaita inkaman-tiriri.” 18 Ikanta ijiwari owayiri yaanakiri itziniri Pablo ijiwa-piroritiki owayiri, ikantapaakiri: “Jiwarí, ikowa-kotakina Pablo namakimiri yoka mainari, tzimatsi inintziri inkaman-timiri.” 19 Ikanta jiwari-pirori, yaanakiri mainari intyaatsikaini, isampitakiri: “¿paita pinkaman-tinari?” 20 Ikantanaki mainari: “Ikinkitha-siri-jiitaka Judá-iti inkowa-kotimi onkitaitita-manaji paanajiri Pablo tsika yapatota-piinta-jiita Antari-konaiti, ari yaminako-pirotiro ikinakaa-sitani. 21 Airo pikimisantziri, tima omanajitaka 40 atziri-payi. Ikantajitaki: ‘Thami amashikawinta-jiitiri Pablo irojatzi awamaan-takyaariri.’ Aritaki owitsika-jiitaka iroñaaka, iyaawinta-jiitatya tsika pinkanti awiroka.” 22 Ikanta ityaantajiri yoka mainari, ikantawajiri: “Airo pikamantan-tziro iroka-payi.”

Iwawisai-takiri Pablo pinkathariki Félix

23 Ikanta ijiwari owayiri ikaimaki apiti inampina, ikantakiri: “Papatoti 200 piwayiriti, aajatzi 70 owayiri-payi kyaakota-chani, pasini 200 aayitatsini iwisa-minto. Iriitaki jatatsini tsitini-paiti anta Cesarea-ki. 24 Impoña paminaki pasini inkyyaa-kota-nakyaari Pablo, paamaakowintyaari kamiitha. Paanakiri pinkathariki

Félix.” ²⁵ Ari ityaanta-kiniri isankinari pinkathari, iroka ikantziri:

²⁶ “Isankinari Claudio Lisias ityaantziniri pinkathari Félix: Oshiki nowithatami. ²⁷ Yoka atziri notyaanta-kimiri, yairika-kaanta-witakari Judá-iti aka, iroowitain-chami iwirimi. Ikanta noyotaki isankinata-kotani inatzii awinkathariti Roma-ki, naanaki nowayiriti, nookakaa-wintakiri. ²⁸ Nokowaki noyoti paita ikinakaa-sitakari, paita imaimanitan-taitariri, naanakiri yapatota-piinta-jiita irantari-konati-payi.

²⁹ Noñaatzii imaimani-winta-sitari ikantakaan-taitani irasi iriroriiti. Ti onkamiithati iwamaitiri, ti onkamiithati aajatzi yasitako-waitaitiri.

³⁰ Nokimaki aajatzi inintajiiatzii Judá-iti iwamairi, irootaki notyaankan-tamiriri awiroka. Nokantzi-takari ikaratzi maimani-waitziriri inkaman-timiro paita itzimawintan-tariri yoka.”

³¹ Imatakiro owayiri-payi. Yaanakiri tsitini-paiti Pablo nampitsiki ipaitai-tziro Antípatris.

³² Okanta okitaitita-manaki, piyajiitaja owayiri-payi aniita-sita-nainchari. Iriima ikaratzi kyaakota-nainchari aikiro iyaata-kota-nakitziiri Pablo. ³³ Ikanta yariita-kaakari Cesarea-ki, ipapaakiri sankinarintsi pinkatharika, ikantapaakiri: “Pinkathari, yoka Pablo.”

³⁴ Ikanta ithonka-kiro pinkathari iñaanata-wakiro sankinarintsi, isampita-nakiri Pablo, ikantziri: “¿Tsika pipoñaaka?” Ikantzi Pablo: “Nopoñaaro Cilicia-ki.” ³⁵ Ikantzi Claudio: “Ari nonkimakimi apaata aririka yariita-paakyaa ikaratzi maimanitzimiri.” Ikantakaan-taki yaitanakiri iwinkathari-pankotiki Herodes, ari

yaamaako-wintyaariri anta.

24

Ikinkithata-kotakari Pablo anta Félix

¹ Okanta awisanaki 5 kitaitiri, ariitapaaka Cesarea-ki Impira-tasorintsi-pirori Ananías itsipayitakari Antari-konaiti aajatzi ookaako-wintan-taniri ipaita Tértulo. Yawisa-sita-paakiri pinkathari imaimanitiri Pablo. ² Ikanta yamaita-paakiri Pablo, ñaawaitanaki Tértulo, ikantanakiri Félix: “Paasoonki pinkatharí, tima kamiitha noñaayitakiro nosaiki, oshiki piyotanita, pantakiniri kamiithata-tsiri noshininkapayi. ³ Nowinkatha-pirorití Félix, oshiki ipaasoonkita-piintakimi maaroni noshininka. ⁴ Iro kantacha airo osamanitanta, nonintzi pinkimisanta-wakina kapichiini nonkantimiri. ⁵ Noñaakiri naaka yoka atziri, owaari-pirotaniri inatzii. Ithonka ikina-kina-yitaki nampitsiki, ti apatziro imaimanitakiri noshininka Judá-iti, irijatzi jiwatakaa-najiriri ikaratzi paitasi-waita-chari ‘Isirita-naariri Kasiyakaa-winimatzi.’ ⁶ Inintaki aajatzi iyaaripirotiromi notasorintsi-pankoti, irootaki nairika-kaantakariri, noninta-jiiwitaka namina-kotan-tyaarimi Ikantakaan-taitanari naakaiti. ⁷ Iro kantacha ipokapaaki jiwari Lisias, sintsiini ikantapaaka, yaapithata-kinari. ⁸ Ikantanakina: ‘Ontzimatyii pijati pinkathariki iwitsikimiro kantainchari.’ Intsityaa pisampi-pirotiri awiroka ayotantyaarori omapiro-rika nomaimanitantakariri.”

⁹ Irojatzí ikantzi-tajiitakari Judá-iti ikaratzi pokaintsiri.

¹⁰ Ari itzinaa-wakotanaka pinkathari iñaawaitan-tyaari Pablo. Ikantanaki Pablo: “Oshiki nokimo-siri-wintakimi, tima awirokatakí kiminani nonkinkithata-kotyaari, tima noyotzi awirokatakí owitsika-piinta-kiniriri noshininkapayi imaimanita-wakaa.

¹¹ Kantatsi pisampita-kowintina awiroka, tima owakira nariitaja Aapatyaawiniki, okaratzi 12 kitaitiri nariitan-taari, nonintawita nopinkathata-pajirimi Pawa. ¹² Tikatsi ñiinani noñaana-minthati, ti nomaimanitiri atziripayi tasorintsi-pankoki, ari nokantakari pasiniki nampitsi, tikatsi nomaimaniti yapatota-piinta-jiita. ¹³ Yokaiti kamantakota-kinari iroñaaka aka, tima airo iñiitziro omapirotatya ikanta-kotanari. ¹⁴ Ari okantari, nawintaajari naaka ipaitai-tziri ‘Awotsi.’ Irootaki ikantayitziri amishakowintanari noyimisanta-siwaitani onatzii. Nawintaajatyari naaka Pawa ipinkathatziri pairani nowaisatzitini. Nokimisantziro ikantakaantani, aajatzi isankinari-payi Kamantan-tzinkariiti. ¹⁵ Ari nosiyari irirori-payi iyaawintari Pawa iwañaayitaji kamiitha-siriri imatzita-jyaaro maaroni kaari-pirori-payi. ¹⁶ Irootaki nokowanta-piintakari airo otzimawaitzi kaari-pirori nantzi-motiriri Pawa, aajatzi atziri-payi. ¹⁷ Tima awisaki oshiki osarintsi nokina-kina-waitaki, nopiyaja nonampiki namaji nompasitapajyaariri noshininka kowityaa-waita-tsiri,

nokowawitapaja aajatzi nompomita-pajinirimi Pawa. ¹⁸ Irootaki nantziri tasorintsi-pankoki, ari namiitakiro noisi nonki-tiwa-thatan-tajyaari, ti oshiki nonkara-jiiti, tikatsi nomaimaniti anta. Aripaitira iñaapaakina Judá-iti poñaayita-chari Asia-ki. ¹⁹ Iriitaki pokatsinimi aka inkinkithatakotina opaita-rika iñaakota-kinari. ²⁰ Ti impokatyii irirori, yokayitaki pokaintsiri iriitaki Antari-konaiti apatowinta-kanari chapinki, intsityaa inkantimi tzimatsi-rika iñaakota-kinari anta nokinakaasi-takari. ²¹ Aamaaka iro ikantakotanari nokanta-kiriri chapinki yapatowintantanari, nokantakiri: ‘Irootaki imishakowintantanari nokimisantajiro yañaayitaji kamayitatsiri.’ ”

²² Tima iyotako-pirotzi-tari pinkathari Félix ipaitai-tziri “Awotsi-wiri,” irootaki iwashaantanakariri, ikantanakiri: “Aririka impokaki jiwari Lisias, ari inkamanta-pirota-paakinaro.” ²³ Ikantanakiri Félix ijiwari owayiri-payi: “Irojatzira paamawinta-wakyaari Pablo, iro kantacha pisinitiri yariityaari irapatyaani-payi impantyaariri kowityii-motariri.”

²⁴ Okanta pasini kitaitiri, ipokaji pinkathari Félix itsipatakaro iina Drusila, oshininka Judá-iti onatzii iroori. Ikaimakaan-tapajiri Pablo inkimiri inkinkithatiniri tsika okantakota yawintaajari Jesús, Saipatzii-totaari. ²⁵ Iro kantacha yitanakaro Pablo ikinkithatakiniri tampatzika-siritaantsi, ñaako-siritaantsi, iwasankitaan-taiti apaata. Itharowan-tanakaro Félix, ikantanakiri: “¡Aritapaaki, pijatai! Ari napiitajiro nonkaima-kaantajimi apaata nosaika-

siwaityaa-rika.” ²⁶ Tima iyaawinta-witatyaari Félix impinako-wintyaami Pablo, yookakaa-wintan-tajyaariri. Irootaki yapii-yapiitan-tawitarori ikaimakaan-tziri inkinkitha-waitakairi. ²⁷ Awisaki okaratzi apiti osarintsi. Ari okarata-paaki ipinkatha-ritzi Félix. Inintzi yaapatyaa-piintyaari Judá-iti, yasita-kota-kaanta-nakiri Pablo. Yimpoyiitaari pasini pinkathari paitachari Porcio Festo.

25

Inintaki Pablo iriitaki César mishakowintirini

¹ Aritaki pinkathari-wintantaji Festo. Ari maakotanaki mawa tsitiniri, jataki Aapatyaawiniki ipoñaanakaro Cesarea-ki. ² Ikanta ijiwari-payi Impira-tasorintsitaari aajatzi iriipirori-payi Judá-iti, ikamanta-kotawakiri Pablo. ³ Ikowa-kotakiri Festo intyaantajiri Pablo Aapatyaawiniki. Ikinkithasiri-jiitaka iwamaakaanitiri niyaanki-thakiniki awotsi. ⁴ Iro kantacha ikantanaki Festo: “Yasitakoi-takiri Pablo anta Cesarea-ki, irootzi-mataki nojataji anta. ⁵ Intsityaa iyaatanakina pijiwariti, tzimatsi-rika ikinakaa-sitani yoka atziri, aritaki pimishakowintiriri anta.”

⁶ Ti osamani-piroti isaikawaita-painti Festo Aapatyaawiniki, piyaja Cesarea-ki. Okanta okitaitita-manaki, isaikaki iwinkathari-mintoki, ikaimakaan-takiri Pablo. * ⁷ Ikanta ikyaapaaki Pablo, ari ipokajiita-paaki Judá-iti poñainchari

* 25:6 ti osamani-piroti = 8 okaratzi kitaitiri, tirika onkarati 10 kitaitiri isaikawaita-paintzi

Aapatyaawiniki, oshiki kaari-pirori ikantakowaita-paakiriri. Iro kantacha ti iñihiro omapirorika okaratzi ikantakoi-tziriri. ⁸ Ari ikisakowinta-nakari Pablo, ikantanaki: “Tikatsi kaari-pirori nantaki naaka, ti nOMPIYATHATYAARO Ikantakaan-taitani, ti noyaaripirotiro tesorintsi-panko, ti nonkawiya-waitiri César ijiwari-piroti Roma-satzi.” ⁹ Tima inkowatziri pinkathari Festo yaapatyaa-piintyaari Judá-iti, isampita-nakiri Pablo: “¿Pinintzi pijati Aapatyaawiniki, namina-kotan-tyaamiri anta?” ¹⁰ Ikantanaki Pablo: “Ari okamiithatzi paminako-tinano aka, tima awiroka iwaki César, pijiwari-piroti. Aritaki piyojiitaki tikatsi kaari-pirori nantzi-motiriri noshininkapayi Judá-iti. ¹¹ Ari ontzimimi nokinakaa-sitani, kantatsi iwasankitai-tantyaanaro kaamanitaantsi. Iro kantacha tikatsi nonkinakaasityaari, ti onkamiithati pintyaankina anta. Nokowatzii iriitaki pinkathari César aminakotinani.” ¹² Ari ikinkitha-waita-kaanakiri Festo inampina-payi. Ikantakiri: “Pikowatzii yaminakotimi César, aritaki pijataki.”

Yaitanakiri Pablo pinkathariki Agripa

¹³ Ikanta pinkathari Agripa aajatzi iina Berenice pokajiitaki Cesarea-ki, iwithatyaari Festo. † ¹⁴ Ikanta isaikawaita-paintzi Cesarea-ki, ikinkitha-waita-kaakiri Festo tsika ikanta-kota Pablo, ikantakiri: “Tzimatsi aka aparoni atziri yookanajiri pinkathari Félix yasitakoi-tziri. ¹⁵ Tima nojata-kitzi chapinki Aapatyaawiniki, oshiki ikantakowaita-wakiri ijiwari-payi Impira-tesorintsitaari aajatzi Antari-konaiti,

† 25:13 Agripa = Herodes

inintaki naaka tsitoka-kaantirini. ¹⁶ Nokantana-kiri naaka: ‘Iroka namijiitari inampiitiki Roma-satzi: Ontzimatyii yapatojiityaa ikaratzi maimanita-wakaa-chari, inkisako-wintantyaari omishakowintaari. Omapiro-rika otzimi ikinakaa-sitani, aritaki onkantaki iwaitiri.’ ¹⁷ Irootaki nomatakiri ipokajiitaki mishakowintan-taniri, ti noshintanaki, jatakina nosaika-mintoki, nokaima-kaantakiri yoka atziri. ¹⁸ Iro kantacha ti onkanta-pirotayaa ikantako-witapaa-kariri imishakowintziri, ti noñiuro onkaaripiroti okaratzi nokinkithasiritakowita-kariri. ¹⁹ Apatziro ikinkithatakiro ikimisanta-siwaitari, ikinkithata-kotakiri aajatzi Jesús iwamaitakiri, iriitaki ikantziri Pablo añaaaji. ²⁰ Ti noyoti naaka tsika nonkantiro kantachari, nosampitakiri Pablo inintzi-rika ijati Aapatyaawiniki yaminakoi-tantyaariri anta. ²¹ Iro kantacha ininta-pirotatzii Pablo iriita-jaantaki amina-kotirini awinkathari-piroti, César Augusto. Irootaki nokantantakari yasitakoi-tawakiri irojatzii nontyaankantakyaariri anta.” ²² Ikanta Agripa ikantanakiri Festo: “Nonintzi nonkimiri naaka yoka atziri.” Ikantzi Festo: “Aritaki pinkimakiri onkitaititamanaki.”

²³ Okanta okitaitita-manaki, ikyaaki Agripa itsipatakaro Berenice, iina, owaniinka ikantayitaka. Itsipatakari ijiwari owayiripayi, aajatzi iriipirori-payi atziri saikayita-tsiri anta. Ikantaki Festo yamaitiri Pablo. ²⁴ Ari iñaawaitanaki Festo, ikantzi: “Pinkathari Agripa, iriipiroriiti ikaratzi apatotain-chari aka,

yokataki yoka atziri. Oshiki imishakowinta-waitakiri Judá-iti Aapatyaawiniki aajatzi aka Cesarea-ki. Ikaima-piinta-jiitzi inintzi iwamaakaanitiri. ²⁵ Iro kantacha ti noñii naaka ikaaripirotakari iwamaan-taityaariri. Iriitaki ninta-sitain-chari yamina-kotiri Augusto, irootaki okowa-pirotantari nontyaankiri anta. ²⁶ Ti noñii naaka ompaityaa nosankinati-niriri pinkathari-pirori tsika okanta-kota, irootaki namakaan-takariri piñaayitiri awirokaiti, awirokata-jaantakira pinkathari Agripa namakiniri, aririka pithonkakiro pisampiwinthatiri, tzimataiki nosankinatiri. ²⁷ Tima ti onkamiithatzi-motina naaka nontyaanki aparoni asita-kotaari, airorika otzimi tsika osankinatakotyaa okaratzi ikinakaa-sitakari.”

26

Ikisako-winta Pablo anta Agripa-ki

¹ Ikanta Agripa ikantanakiri Pablo: “Kantatsi piñaawaiti awiroka.” Ari itzinaa-wakotanaka Pablo, ñaawaitanaki, ikantzi: ² “Pinkathari Agripa, oshiki nokimo-siritaki nonkinkithawaita-kayimi iroñaaka, nonintzi nonkinkithatakotiro okaratzi ikantako-waita-kinari Judá-iti. ³ Tima piyopirotziro awiroka okaratzi yamitari ashininka-payi Judá-iti añaawinta-kotiri iroñaaka. Irootaki nokowantari pinkimisanta-wakina nonkantimiri.”

Yañaantari Pablo tikira inkimisanta-jiita

⁴ “Iyojiitzi Judá-iti tsika nokanta pairani nomainarita-paaki, ainiro nosaikawita

nonampiki, aajatzi nosaiki-moyitan-takariri Aapatyaawini-satzi. ⁵ Tima naakata-piintaki Nasitantaniri sintsitani-taniri, nomonkara-yitziro Ikantakaan-taitani. Ininti-rikami noshininkapayi, kantatsi inkinkithata-kotina, tima iyotina tsika nokanta-waita. ⁶ Irooma iroñaaka ikantakoi-tataanaro nokinkithata-kota-najiro iyaakoniintaitani ikasiya-kaakiriri Pawa pairani awaisatzitini. ⁷ Pinkathari Agripa, irojatzi noyaako-niintzi-takari naaka, irootaki ikantakoyitanari ashininkapayi iroñaaka. Irojatzi iyaakotzi-taari ashininkapayi karatatsiri 12 icharinini Israel, inintzi imonkaratairo Pawa ikasiya-kaantakiri. Irootaki iñaasintsitantari ikamaiwintaari Pawa maaroni kitaitiri. ⁸ ¿paitama kaari pikimisantanta awiroka-payi kantatsi iwañaajiri Pawa kamawita-chari?"

Imaimani-witakari Pablo kimisantzin-kariiti

⁹ "Nomatzi-tawitakaro naaka pairani noñaasintsi-waita, nosiyakaantzi irootaki nantawairi nomaimanitiri ikaratzi awintaa-naariri Jesús Kasiyakaawini-satzi. * ¹⁰ Irootaki nantakiri Aapatyaawiniki. Iriitaki sinitaki-narori ijiwari-payi Impira-tasorintsitaari, tima oshiki kimisantzin-kariiti nasita-kota-kaantakiri. Ikanta noñaayitziro iwamaitziri onimotakina naaka. † ¹¹ Oshiki nowasankitaa-piintakiri tsika yapatota-piinta-jiita iwashaantan-tyaarori ikimisantziri. Omapiro nokisaniintakiri irootaki nomaimanitan-tariri, nomatzi-takari saikayitatsiri pasiniki nampitsi."

* 26:9 Wairontsi † 26:10 Itasorintsita-kayitani

Yapüitziro Pablo ikinkithata-kota ikimisantantajari

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Irojatzí nojatan-takari Ontyaamairiniki, iriitaki otyaanka-kinari ijiwari-payi Impirasorintsitaari. ¹³ Iro kantacha tzimatsi awisaintsiri niyaanki-thaki awotsi, iwiraaka tampatzika ooryaatsiri, ari noñaaki oorinta-nainchari inkitiki, yanaanakiri isiparyaani ooryaatsiri, yoorinta-kota-paakina nokatziyaka naaka aajatzi ikaratzi tsipata-kanari. ¹⁴ Notyaajiitanaki maaroni kipatsiki. Nokimatzií iñaanatanakina iñaaniki noshininka Heber-iiti, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿paitama pimaimanitan-tanari? Awiroka wasankitaa-waita-chari apaniroini, okimiwaitakaro pimpaikatziyaaaromi thoyimpi-thowari.’ ¹⁵ Ari nakanakiri naaka, nokantziri: ‘¡Pinkathari! ¿Tsikama pipaitaka awiroka?’ Ikantzi Awinkathariti: ‘Naakataki Jesús pimaimanitziri. ¹⁶ ¡Pinkatziyi! Tzimatsi opaita noñaakan-timiri iroñaaka, tima nonintatzii nompirtyaami. Ontzimatyii pinkinkithatajiro okaratzi piñiiri iroñaaka, aajatzi onkarati nanta-kayimiri apaata. ¹⁷ Aritaki piñaakiro nookakaa-wintajimi imaimanitimi pishininka-payi Judá-iti, aritaki nookakaa-wintajimi aajatzi nontyaankimira inampiki pasini-satzi atziri kaari pishininkata. ¹⁸ Osiyawaita-jyaaro pikiryaa-kaayita-jirimi. Aritapaaki ikinasi-waitaka otsitini-kitzi, tima yaniiytaji tsika okitainkatzi. Aritapaaki ipinkatha-waitakiri Mishatan-taniri, Pawa pinkathari-winta-jirini. Aritaki nompyaakotajiri

yantayi-witakaro kaari-pirori, nasiyita-jyaari awintaa-jyaanari. Tima irootaki nokasiyakaakiriri.' "

Ti impiyathata-nakyaa Pablo iñaakiro iñaakai-takiriri

¹⁹ "Pinkatharí Agripa, ti nopiyathanaka noñaakiro iñaakai-takinari. Inkiti-satzi. ²⁰ Nitanakaro nokinkithata-kaanakiri Ontyaamairini-satzi, Aapatyaawini-satzi, nomatanakiri ikaratzi nampiyatarori iipatsitiki Judá-iti, aajatzi nokimitaa-nakiri pasini-satzi ikaratzi kaari ashininkata, nokantayitzi: 'Pimpiya-sitajiri Pawa, pantayitairo ñaakantaironi piwashaantajiro pantawitakaro kaari-pirori.' ²¹ Irootaki kantakaan-tzirori yairika-kaantan-takanari noshininka-payi tesorintsi-pankoki, inintawi-jiitaka iwinami. ²² Iro kantacha inisironkatakana Pawa aikiro nojatakaa-tziiro nokinkithata-kotziri iroñaaka. Nokinkithata-kayiri maaroni, iriipirori-payi aajatzi kaari iriipiro-yitatsini. Tima ti nontika-paintiro okaratzi isankinayitakiri pairani Moisés aajatzi Kamantan-tzinkari-payi tsika nokinkithata-piintaki. Tima isankinata-koyitakiro onkarati awisayita-tsini, ikantayitaki: ²³ Ontzimatyii inkami Saipatzii-totaari, iro kantacha aririka inkamawitakyaa iriitaki itakaan-tajyaaroni yañaaji. Irootaki inkinkithata-koitan-tyaaniriri awisakotaantsi ashininka-payi, inkinkithai-tainiri aajatzi pasini-satzi kaari ashininkata."

Inintzi Pablo inkimisanta-kairi Agripa

24 Ikanta ithonka-kiro Pablo ikamanta-yitakiri, ari ikaimanaki Festo, ikantzi: “¡Pablo, pisinki-wintatya! Okantakaami pikamaitaro piñaanatziro osankinaritsi-payi.” 25 Ikantzi Pablo: “Pinkatharí. Ti nosinki-wintyaa, tima omapirota-tyaa okaratzi nokanta-yitakiri. 26 Iyota-kotziro pinkathari Agripa okaratzi nokaman-takimiri. Noyotzi naaka iyota-kotziro maaroni, tima ti omanako-yityaa. 27 Pinkatharí Agripa, ¿tima pinkimisantiro okaratzi isankina-yitakiri Kamantan-tzinkari-payi? Noyotzi naaka pikimisantziro.” 28 Ikantzi Agripa: “¿Pisiyakaan-tzima pikantakina kapichiini aritaki pinkimisanta-kaakina, nonkimitan-tajyaariri ‘Saipatzii-totaari-wiri?’ ” 29 Ikantzi Pablo: “Okantawitaka kapichiini-rika nokanta-kimiri, oshiki-rika, onkamintha iriitaki Pawa kantakai-yaaroni pinkimita-kotajyaanaro nokantaka naaka, ti apatziro awiroka pinkatharí, maaroni pikaratzi pikimayitakina iroñaaka, onkanta-wityaa airo yoosotan-taitamiro awiroka asirotha.”

30 Ari ikatziyanaka pinkathari Agripa aajatzi Berenice. Imatzita-nakaro pinkathari Festo, aajatzi maaroni ikaratzi itsipatakari. 31 Jaitijiitanaki intyaatsikaini, ikinkitha-waita-kotziro ikantakiriri Pablo. Ikantanta-wakaa-jiita: “Airo yasitakoi-tzirimi yoka atziri, tima tikatsi inkinakaa-sityaa iwamaitan-tyaariri.” 32 Ikantanakiri Agripa pinkathari Festo: “Aritaki apakaajirimi yoka atziri, airo inintakimi irirori yamina-kotiri awinkathari-piroti.” ‡

‡ 26:32 awinkathari-piroti = César

27

Ityaankai-takiri Pablo otzinkamiki inampi wirakocha-payi

¹ Ikanta inintajitaki intyaankiri Pablo anta Italia-ki, itsipatai-takiri pasini-payi asita-kotaari, ari nojatzi-tyaari aajatzi naaka. Iri aanakirini jiwatziriri iwayiriiti pinkathari-pirori Augusto, ipaita Julio. ² Ikanta notita-kota-nakari Adramitio-satzi jatakina Asia-ki. Ari nokarata-nakiri Aristarco poñaachari Tesalónica-ki, nampitsi saikatsiri Macedonia-ki. ³ Okanta okitaitita-manaki ariitakana Simaaki. Ari yaripirota-paakari Julio yoka Pablo, isinitakiri yariita-paintyaari yaapatyaani-payi impanta-wakyaariri kowityii-motariri. ⁴ Ikanta nawisanakiro Simaa, ari nomonthaakaro antaro tampyaa, ti onkanti namaata-kotanaji, irootaki nokina-kotan-tanakari othampisiki, ipaitai-tziri Chipre. ⁵ Noothaki-ryaanakiro inkaari nokinanakiro Cilicia-ki aajatzi Panfilia-ki. Irojatzi nariitan-takari Mira-ki, nampitsi saikatsiri anta Licia-ki. ⁶ Ari iñaapaaki ijiwari owayiriiti pasini notitan-tanajyaari opoñaakaro Alejandría-ki ojatiro Italia-ki, ari itijiitanaja. ⁷ Oshiki kitaitiri namatsinka-kota namaata-kotzi. Oshiki opomirintsitaka nariitan-takari Gnido-ki. Aikiro omonthaa-kotatyaana tampyaa, irootaki nomontyaa-kotanta-nakari Salmón-ki, nosinampita-nakiro othampisi Creta. ⁸ Oshiki opomirintsitaka namaata-kotzi, irojatzi nariitan-takari nampitsiki ikantai-tziro

“Kamiithawochaaki” tsika okaakitapaji nampitsi Lasea.

⁹ Tima awisaki oshiki kitaitiri namaata-kotaki, kyaaron-tsitzi-matapaji, ari okowiinka-pirotanaki namaata-kotzi. Irootaki iyomitaanta-witakariri Pablo yoka jiwari, * ¹⁰ ikantzi: “Pinkimisanta-wakina, kimitaka akowiinkata-kotatzii amaata-kotzira, aritaki ampyaakiro amaatako-mintotsi, aajatzi waararontsi-payi, aritaki ankamakaan-tayitaki aajatzi.” ¹¹ Iro kantacha ti inkimisanti ijiwari owayiri-payi, apatziro ikimisantakiri asitarori amaatako-mintotsi aajatzi antakotzirori. ¹² Tira onkamiithatatyii inkyaarontsita-koti tsika yaatako-witaka, inintajiitaki ijaniintimi Fenice-ki saikatsiri Creta-ki, airo oñaasirin-kantari tampyaa kinayita-tsiri kirinka aajatzi katonko. Ari inintajiitaki iwawisayiro kyaarontsi.

Itampyaata-kotzi inkaariki

¹³ Isiyakaantzi ari onkantaki yamaata-koti, tima owakira itapaakaro otampyaatzi kapichiini. Ari namaata-kojiitanaki othapyaaki Creta. ¹⁴ Tikira osamanitaki antarota-paaki tampyaa poñaanain-chari kirinkanta, ookanta-paakaro amaatako-mintotsi. † ¹⁵ Onosika-kotanakina. Tikatsi inkanta-najiro iyamaatako-minto, onosika-kota-nakina tampyaa. ¹⁶ Oshiki nopomirintsitakaro pitotsi thatayitain-chari amaatako-minto-tsiki. Nokina-kotanaki

* **27:9** kyaaron-tsitzi-matapaji = ithonka-piintai-tziro itziwai-jiita † **27:14** tampyaa poñaanain-chari kirinkanta = Euroclidón

othampisi ipaitai-tziri Clauda, ti ontampyaa-piroti anta. ¹⁷ Notiyitakiro amaatako-mintotsiki okaratzi tzimatsiri pitotsi. Tima tharowa nokanta-jiitaka nayiinta-kotyaaro impaniki tsika ojintatzi inkaari, tima yoosoitakiro onampinaki amaatako-mintotsi airo okotaanta. Isinitakiro onosika-kotina tampyaa. ‡ ¹⁸ Okanta okitaitita-manaki, aikiro otampyaaatzi sintsiini, yitanakaro iwiinka-kaantanaki iwaararo. ¹⁹ Okanta pasini kitaitiri, iwiinka-yitanakiro okaratzi yasitakai-tarori amaatako-mintotsi. ²⁰ Oshiki kitaitiri awisain-tsiri ti noñaayitajiri ooryaatsiri aajatzi impokiro. Antaroiti nontampyaa-koti ti noyojiiti aririka nawisakoyitaji.

²¹ Tima awisaki oshiki kitaitiri ti nowajyaa, ikantanaji Pablo: “Pinkimisanta-wakina, ari okamiithawita pinkimisanta-kinami chapinki irojatzi asaikakimi Creta-ki. Airo añaaayitziromi okaratzi awishimota-yitakairi. ²² Iro kantacha airo okantzi-moniintami iroñaaka, tima airo pikamakaan-tawaitzi aparoni, onkanta-witakyaa ompyiyaa iroka amaatako-mintotsi. ²³ Tima iñaakakana tsitiniri aparoni maninkari, ityaankani Asitanari Pawa, ompiratanari. ²⁴ Ikantakina: ‘Pablo, airo pitharowantaro piñaakiri, ontzimatyii pariityaa iñiimi iwinkathari-piroti Roma-satzi. Aritaki inisironkatakimi Pawa, aritaki piwawisakoyitakiri pikaratakiri aka amaatako-mintotsiki.’ § ²⁵ Ari ikantakinari. Pintharowinta-

‡ 27:17 impaniki tsika ojintatzi inkaari = Sirte § 27:24 iwinkathari-piroti Roma-satzi = César

jiityaa, tima nawintaa-sirityaari naaka Pawa, noyotzi aritaki omatakyaa okaratzi ikamantakinari Maninkari. ²⁶ Iro kantacha ontzimatyii omposa-kotyaa othampisi.”

²⁷ Aritaki awisanaki 14 kitaitiri, ariitakana inkaariki omontitakari Adria onosika-kotakinara tampyaa. Niyaankii-titaki tsitiniri, ari ikaimajiitanaki antakotzirori amaatako-mintotsi isiyakaantzi iro yariitajyaa kipatsiki. ²⁸ Imonkara-jiitakiro tsika owira osaankanaatzi, iñaatziiro ti osaankanaa-piroti, ikanta yapiitanakiro, iñaatzii ojintaata-paaki inkaari. *

²⁹ Antaro notharowa-jiitanaki nomposa-kotyaa, iwiinkaki 4 ayiintironi amaatako-mintotsi othowaki, amanajiitanaki onkitaititan-tyaari sintziini. ³⁰ Iro kantacha ikaratzi antakotzirori ikinkithasiri-jiitaka isiyi, intitan-tanakyaaromi pitotsi thatayitain-chari, yamaminata-nakaro iwiinka-jiitiro ayiintironi othowaki amaatako-mintotsi. ³¹ Iro kantacha ikamantakiri Pablo yoka jiwari aajatzi iwayiriti, ikantziri: “Aririka isiyayitaki yokaiti, airo pawisakotai awirokayayi.” ³² Ari itota-kota-nakiro owayiri-payi pitotsi, iwamaatakiro.

³³ Tima irootaintsi onkitaititzi-mati, ikantantaki Pablo: “Aritaki awisaki 14 kitaitiri ayaawinta opaita awisatsini, ti piwayitajyaa.

³⁴ Okowa-pirotatya iroñaaka piwayityaa pañaanta-yityaari, tima tikatsi aparoni kamakaan-tatsini.” † ³⁵ Ikanta ithonka-

* **27:28** ti osaankanaa-piroti = 20 ashimpa-wako = 36 metro; ojintaata-paaki = 15 ashimpa-wako = 27 metro † **27:34** tikatsi aparoni kamakaan-tatsini = airo opyaakaan-tawaita aparoni kisitsi

kiro ikantaki Pablo, yaanakiro iratantaitani, ipaasoonkitakiri Pawa. Ipitoryaakiro, owanaka.
³⁶ Ari ipintha-jiitanaka maaroni, owajiitanaka aajatzi. ³⁷ Iroka nokarajitzi notijiita 276 atziri.
³⁸ Okanta ithonka-kiro iwajiitaka, iwiinka-koyitakiro owaritintsi othomaka-niintan-tyaari tinari.

Otsitsiyaki Amaatako-mintotsi

³⁹ Okanta okitaitita-manaki okompitzi-motapaakari kipatsi antakotzirori amaatako-mintotsi, iñaapaakiro oparaiti. Ari inintanaki yaatako-jiiti anta. ⁴⁰ Itotako-yitanakiro oosatantari ayiintzirori amaatako-mintotsi, yookanakiro, itzinaa-koyita-najiro antaro manthakintsi, yaayita-najiro iyomaro ikoman-tyaari inkini yaata-koti oparaitiki. ‡ ⁴¹ Iro kantacha ayiinta-paaka othowaki amaatako-mintotsi ojintaatzzi inkaari, ti onkanti noshiwatakotanaji. Tankataitanaki opataki ookantapirota-paakaro otamakaani inkaari. ⁴² Ari inintawitanaka owayiri-payi iwanakirimi asita-kotaari-payi, airo isiyanta yamaayitanaki. ⁴³ Iro kantacha ijiwari owayiri-payi, inintaki irirori iwawisaa-kotiri Pablo, ti isinitiri iwamaitiri, apatziro ikantanakiri: “Ikaratzi yotzirori yamaatzi, yamaati ijati kipatsiki. ⁴⁴ Iriima kaari yotironi yamaati, inpataka-yityaa incha-kotaki yamaayiti.” Ari okanta naatantakari maaroni kipatsiki, tikatsi awishimotinani, awisakoyitaana maaroni.

‡ **27:40** itzinaa-koyita-najiro antaroiti manthakintsi = irootaki ookantari tampyaa isiya-kotan-tyaari otitantarori amaatako-mintotsi

28

Isaikaki Pablo othampisiki ipaitai-tziri Malta

¹ Okanta nawisako-yitaji maaroni, ari noyojiitzi iroka othampisi opaita Malta.

² Yaakamiithata-wakina maaroni nampitarori anta. Tima omparyaatzii inkani, katsinkaiti okantaka, iwaamataki paamari, ikaimajiitakina.

³ Ari ijatanaki Pablo yayi tsitsi, iro ipiyawita-paaka iwapajiro itsima, imitaa-sitakari maranki, yatsikakiri irakoki.

⁴ Ikanta iñaakiri nampitarori anta iwikan-tapaakari maranki, ikanta-wakaa-jiitanaka: “Yoka atziri owantzinkari inatzii, okantawitaka yawisako-witaka impiinkimi, titzimaita isinitiri yañai pawa wasankitaan-taniri.”

⁵ Iro kantacha itikanakiri Pablo paamariki yoka maranki. Tikatsi awishi-motirini.

⁶ Ari iyaawinta-jiita ijaaniya-kairi irojatzi inkaman-tanakyaari. Ikanta osamanitaki iñaatziiri tikatsi awishi-motirini, ikantajiitzi: “Yoka atziri, pawa inatzii irirori.”

⁷ Tzimatsi jiwari nampitarori othampisiki ipaita Publio. Otzimi-motziri okaakiini iwani. Yaakamiitha-yitakina maaroni, yaanakina inampiki. Mawa kitaitiri nosaiki-mowaitakiri.

⁸ Ari nokima-kotakiri iriri Publio ikatsinkaaki-waitatzii, isiwaitatya. Ikyaa-sita-nakiri Pablo. Ikanta yamana-kota-paakiri, yantantakari kapichiini irako, apatha-kiro yisita-kotanaji.

⁹ Ikanta yisita-kota-kaakiri iriri Publio, pokayita-paaki maaroni mantsiyari ikaratzi nampitarori anta othampisiki, yisita-kota-kaayitakiri.

¹⁰ Ari ipasita-nakairi oshiki opaiyita-rika. Ikanta

notitanaja nojatan-tajyaari, ipayita-waana
naayita-najiri.

Ariitaka Pablo inampi-piroki wirakocha

¹¹ Okanta nosaikaki mawa kasiri anta othampisiki, ari notitanaari pasiniki amaatako-minto-tsiki irotaki owawisaa-kirori anta kyaaronsi. Opoñaaro iroka amaatako-mintotsi Alejandría-ki. Iwitsikai-takiro othowaki isiyakaaro pawaniro “Tsipantsi”. *

¹² Ari nariijitaka Siracusa-ki, mawa kitaitiri nosaikanaki anta. ¹³ Ipoñaawawisaanaki irojatzinariitan-takari Regio-ki. Okanta okitaititamanaki, okamintha otasonka-kotakina tampyaa kinatsiri katonko, irojatzinariitan-takari Puteoliki pasiniki kitaitiri. ¹⁴ Tzimatsi kimisantzinkari-payi anta, iriitaki kantawa-kinari nosaikawaitanaki. Irootaki nosaiki-mowaitan-tanakariri okaratzi 7 kitaitiri. Ari nopoñaanaari irojatzinariitan-takari otzinkamiki nampitsi Roma. †

¹⁵ Ikanta ikima-kota-jitakina kimisantzinkari-payi nampitarori anta, imonthaa-wakana awotsiki ipaitai-tziro “Apio” tsika iyompari-jiiita-piinta. Okanta anta Mawapankoniki, ari iyaawinta-kinari pasini kimisantzinkari-payi. Ikanta iñaayita-paakiri Pablo, ipaasoonkitanakiri Pawa, tharowinta-siri ikantanaka. ¹⁶ Ari nariita-paaka Roma-ki. Ikanta ijiwari owayiripayi iwawisaa-paakiniri asita-kotaari-payi pasini jiwari. Iriima Pablo inintaki isaikawaita-paaki tsika-rika inintziro irirori, aparoni owayiri aamakowintariri.

* **28:11** Tsipantsi = Cástor aajatzi Pólux † **28:14**
kimisantzinkari-payi = iyikiiti

Ikinkithata-kaantzi Pablo inampiki wirakocha

¹⁷ Okanta awisanaki mawa kitaitiri nariita-paaka, yapatota-paakiri Pablo iriipirori-payi Judá-iti nampitarori Roma-ki. Ikantakiri: “¡Ashininká! Pairanitaki yaakaan-tawaitakina ashininka-payi Aapatyaawiniki, ipoñaawawisaakina ijiwariki wirakocha. Irootaki yantakiri, okantawitaka tikatsi nantzimowityaariri, ti nonthain-kawityaaro okaratzi yamiyitari pairani awaisatzitini. ¹⁸ Oshiki isampiwitakari ijiwariti wirakocha anta, ti iñii nonkinakaa-sityaari iwamaitantyaanari, inintawitaka yapakaa-kaanta-jinami. ¹⁹ Iro kantacha ti inintajiiti ashininka-payi Judá-iti, irootaki nonintan-takari iriita-jaantaki amina-kotinani iwinkathari-piroti wirakocha, okantawitaka tikatsi ashininka nomishakowinti naaka. † ²⁰ Irootaki napatotantamiri nonkamantimi awirokaiti, piñaakina yoosotan-taitanaro asirotha okantakaan-tziro ayaakoniintani maaroni arokaiti Israel-iiti.” ²¹ Ari ikantajiitanaki irirori: “Ti noñii isankinatakotimi poñaayita-chari inampiitiki ashininka Judá-iti. Ti nonkima-kotimi aajatzi yariiyita ashininka-payi aka. ²² Apatziro nokima-kotziri kimisanta-waita-sita-chari. Nonintzi nonkimimi tsika pikanta-jiitzi awiroka.”

²³ Ari ikinkithasiri-jiitaka yapatotyaa pasini kitaitiri. Tima oshiki atziri apato-wintajiitakari Pablo tsika imaapiintzi. Ikinkithatakiniri tsika ikanta Pawa ipinkathari-wintantaji,

† **28:19** iwinkathari-piroti wirakocha = iwinkathari-piroti Roma-satzi = César

iñaakayitakiri tsika isankinata-koitzi-takari Jesús, yitanakaro isankinariki Moisés irojatzi okaratzi isankina-yitakiri Kamantan-tzinkari-payi. Yaakowintakaro okitaityaa-manaki irojatzi tsitinii-tiini. ²⁴ Tzimatsi kimisanta-nakiriri Pablo, iriima pasini-payi ti inkimisanti. ²⁵ Ti yaapatyaa-wakai-yityaa, irojatzi ipiyayitan-tanakari. Iro kantacha iwiraanta-waari Pablo ikantawajiri: “Omapirotatya ikantai-takiriri pairani awaisatzitini. Tima Tasorinkantsi ñaawaita-kaakiriri Kamantan-tzinkari Isaías, ikantaki:

²⁶ Pijati, pinkamantiri atziri-payi, pinkantiri:

Pinkima-jiiwitakyaa, airotzimaita pikimathajiiita-wakiro.

Paminajii-wityaa, airotzimaita piñaajiiitziro.

²⁷ Tima kisosiri ikantajiiitaka yokaiti.

Atsikimpitya inajiiitaki.

Mawityaaki inajiiitaki aajatzi.

Irootaki airo yokichaa-tanta,

Airo ikimi,

Airo ikimatha-tantaro,

Tima airo ikimisantai, airo nowawisaa-kotajiri.

²⁸ Piyojiiitaki awirokaiti, aritaki iwawisaa-koyitairi Pawa kaari ashininkata. Aritaki inkimisanta-yitaji iriroriiti.” ²⁹ Ikanta ithonkakiro Pablo iroka ñaantsi, jaitijiitanaki Judá-iti, oshiki iñaana-winthata-wakaanaka.

³⁰ Ari isaikapajiri Pablo okaratzi apiti osarintsi anta pankotsiki ipinatzi. Tima ari yaakamiithata-piintakiri ikaratzi ariiyitariri.

³¹ Ari ikinkithatakaa-piintakiri tsika ikanta

ipinkathari-wintantaji Pawa, ikinkithata-kotakiniri aajatzi Awinkathariti Jesús, Saipatzii-totaari. Tikatsi tzika-tzika-waitirini ikinkithata-kaantzi.

Ashéninka Perené
Ashéninka Perené: Ashéninka Perené (New
Testament+)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ashéninka Perené)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4937822c-7fbb-5a7c-989d-ccf71fe482a2